İŞKUR

2015

AMASYA

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

AMASYA ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2015)

YAZARLAR

MAHMUT KILIÇ

SİNAN SARIKAŞ

SİNAN KETEN

MUSTAFA ASLIMERT

SUNUŞ

Ülkemizin gelişen ve günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam yaratamama sorunudur. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyo-psikolojik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

İŞKUR İl Müdürlüğü 2010 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarını etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

İŞKUR sunduğu hizmetleri daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber olmuştur.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Amasya İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışması'nın ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum

İbrahim Halil ÇOMAKTEKİN
Amasya Valisi

ÖNSÖZ

İlimizin İşgücü Piyasası Analiz çalışması, Genel Müdürlüğümüz talimatları ile TÜİK verilerinden elde edilen bilgiler doğrultusunda kurumumuz personelince gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışmanın amacı; ilimiz işgücü piyasasında oluşabilecek orta ve uzun vadeli işgücü ihtiyacının isabetli ve zamanında temin edilmesidir. İşsizlikle mücadelenin başta Türkiye olmak üzere dünya ülkeleri için taşıdığı önem, bu alanda ciddi ve kapsamlı çalışmaların yapılmasını gerekli kılmıştır.

İşsizlik sosyal bir olgu olarak ülkeler için önemli bir sorun oluşturmaktadır. Dünya ölçeğinde ekonomileri etkileyen ve giderek artma eğilimi gösteren işsizliğin, bir ölçüde de olsa etkilerini azaltmak, çözüm yollarını araştırmak ve bulmak, ortaya çıkacak farklı görüş ile bakış açılarını kamuoyu ile paylaşmak, işsizlik sorunu ile ilgili genel ve makro planda çözüm önerileri üretmek, sorunun temelinde yatan yerel ölçekte çalışmalar gerçekleştirmek ve sağlıklı veri oluşturma gibi belirli kriterleri dikkate alarak bulunduğumuz ilin işgücü piyasasını etkin bir şekilde gözetim altında tutmak en önemli hedefimizdir. Amasya ili işgücü piyasası analiz çalışması da böyle bir ihtiyacın ortaya çıkmasından kaynaklanmıştır. Amasya ili işgücü piyasası devletimizin teşvik uygulamaları ile birlikte hızlı bir değişim içerisindedir. Bu değişim işgücü piyasasında çeşitliliği de beraberinde getirmektedir.

Bu analiz çalışması esas olarak kolektif bir çalışmanın ürünü olarak değerlendirilmelidir, çünkü işgücü piyasası analizi önce sağlıklı bir veri seti oluşturularak yapılır. Bu da ilin belirli bölgelerinin işyerlerinin taranması ile mümkündür. Buradan elde edilen veriler tasnif edilmiş ve istatistikî değerlendirmelere tabi tutulmuştur. Bu saha çalışmaları kapsamında toplanan bilgiler ışığında derlenen analiz raporu ekipte bulunan il müdürlüğümüz personelinin özverili çalışmaları sayesinde tamamlanmıştır. Analiz çalışmasındaki önerilerin hayata geçmesi ve okuyucularına faydalı olması dileklerimle, emeği geçen tüm personelime teşekkür ederim. Saygılarımla.

Osman YILMAZ
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ ii
TABLOLAR LİSTESİ v
KISALTMALAR vii
YÖNETİCİ ÖZETİ 8
GİRİŞ 15
BİRİNCİ BÖLÜM 16
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 16
İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 16
İŞKUR GÖSTERGELERİ 18
Kayıtlı İşsiz 18
Açık İşler 20
İşe Yerleştirmeler 21
Mesleki Eğitim Faaliyetleri 23
İşsizlik Ödeneği 24
İKİNCİ BÖLÜM 26
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 26
AMAÇ VE YÖNTEM 26
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 28
İşyeri Verileri 28
Açık İşler 45
Açık İşlerde Aranan Beceriler 62
Temininde Güçlük Çekilen Meslekler 70
İstihdam Artış/Azalış Beklentisi 85
SONUÇ 93
KAYNAKÇA 96
EKLER 97
Ek 1- 2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu 97
Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları 104
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 107
Ek 4- Ek Tablolar 117

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri 17
Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı 18
Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş 20
Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme 22
Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 31
Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı 32
Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar 34
Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları 41
Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı 42
Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı 43
Grafik 11: Açık İşi Olan İşyerleri 45
Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları 48
Grafik 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı 50
Grafik 14: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı 55
Grafik 15: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi 64
Grafik 16: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 71
Grafik 17: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı 74
Grafik 18: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri 75
Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri 76
Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri* 77
Grafik 21: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri 82
Grafik 22: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri 83
Grafik 23: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri 85

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri 16
Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı 19
Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı 21
Tablo 4: İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı 23
Tablo 5:Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2015*) 24
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı (2015*) 24
Tablo 7: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*) 25
Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı 28
Tablo 9: Amasya'da Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı 30
Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı 33
Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler 35
Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları 36
Tablo 13: Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar 37
Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler 38
Tablo 15: Sektörlere Göre Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerleri 38
Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler 39
Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı 40
Tablo 18: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler 41
Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı 44
Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları 46
Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları 49
Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı 50
Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 51
Tablo 24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı 52
Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı 53
Tablo 26: Açık İşlerin Mesleklere ve Cinsiyete Göre Dağılımı 54
Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 56
Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 57
Tablo 29: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları 57
Tablo 30: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları 58
Tablo 31: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 58
Tablo 32: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı 59
Tablo 33: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı 59
Tablo 34: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı 60
Tablo 35: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı 61
Tablo 36: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre 61
Tablo 37: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi 65
Tablo 38: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 66
Tablo 39: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 67

Tablo 40: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 67
Tablo 41: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 68
Tablo 42: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 69
Tablo 43: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 69
Tablo 44: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 70
Tablo 45: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı 72
Tablo 46: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı 73
Tablo 47: Teminde Güçlük Çekilen Meslekler 74
Tablo 48: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri* 79
Tablo 49: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 80
Tablo 50: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 81
Tablo 51: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 83
Tablo 52: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 84
Tablo 53: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları 86
Tablo 54: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları 87
Tablo 55: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları 88
Tablo 56: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek 89
Tablo 57: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler 89
Tablo 58: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi 91
Tablo 59: İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi 92

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği
ABD: Amerika Birleşik Devletleri
ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
AİO: Açık iş Oranı
Bk.: Bakınız
EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)
ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)
İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması
İEP: İşbaşı Eğitim Programı
İO: İşsizlik oranı
İKO: İşgücüne katılma oranı
İŞKUR: Türkiye İş Kurumu
İPA: İşgücü Piyasası Analizi
NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)
NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı
OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)
TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi
TMS: Türk Meslekler Sözlüğü
TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu
TYP: Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasının en önemli unsurlarından biri de istihdamdır. Bir ülkedeki istihdamı gösteren en önemli verilerden biri de istihdam oranıdır. İstihdam oranı, çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Bu oran ülke ekonomisinin istihdam oluşturma gücünü göstermekte iken; yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdam politikalarının oluşturulmasında da kilit unsurdur.

İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusa işgücü; işgücünün kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus içindeki oranı işgücüne katılma oranı olarak tanımlanmaktadır. TÜİK verileri incelenerek 2008-2013 yılları arasında Amasya ilinde işgücüne katılım oranları hesaplanmış ve bu sonuçlara göre ilde 2008-2013 yılları arasında en fazla işgücüne katılım oranının % 56,2 ile 2009 yılında, en az işgücüne katılım oranının % 48,6 ile 2012 yılında olduğu görülmektedir. 2013 yılında işgücüne katılım oranı % 50,7'dir.

İldeki işsizlik oranı incelendiğinde 2008-2013 yılları arasında en yüksek işsizlik oranının % 8,2 ile 2008 yılında, en düşük işsizlik oranının ise % 5,2 ile 2011 yılında olduğu görülmektedir. 2008-2013 yılları arasında işsizlik oranında düzenli bir artış veya azalış görülmemektedir. 2011 yılında 5,2'ye gerileyen işsizlik oranı 2013 yılında 6,6'ya yükselmiştir. İlde istihdam oranları incelendiğinde en fazla istihdam oranının % 52,4 ile 2009 yılında, en az istihdam oranının ise % 45,9 ile 2012 yılında gerçekleştiğini görmekteyiz. 2013 yılı istihdam oranı % 47,4 olarak tespit edilmiştir. 2008-2013 yılları arasında ildeki istihdam oranında sürekli dalgalanmalar olmuştur.

2010 yılında Amasya ilinde 5 bin 915 kişi İŞKUR'a kayıtlı iken, 2015 yılı Haziran ayı sonu itibariyle bu sayı yaklaşık üç kat artarak 14 bin 268'e yükselmiştir. Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımına bakıldığında ilk iki sırada nitelik gerektirmeyen meslekler Beden İşçisi ve Beden işçisi(temizlik) yer alırken devamında Traktör Şoförü, Satış Danışmanı, Şoför-Yük Taşıma mesleklerinin sıralandığı görülmektedir.

2010 yılında bin 164 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibari ile katlanarak artmış ve 2014 yılında toplam 7 bin 812 kişiye ulaşmıştır. 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile de açık iş sayısı 3 bin 561 olarak gerçekleşmiş olup 2015 Yılı Haziran ayı sonu itibari ile açık işlerde birinci sırayı Beden İşçisi (Genel) ikinci sırayı Mermer İşçisi almış, bu meslekleri sırasıyla Garson (Servis Elemanı), Beden İşçisi (Temizlik), Konfeksiyon İşçisi meslekleri izlemiştir.

Yapılan araştırmalarda yıllar itibariyle işe yerleştirme sayıları karşılaştırıldığında, 2010 yılında 954 olan işe yerleştirme sayısı üç kattan fazla artarak 2013 yılında 2 bin 892'ye ulaşmıştır. 2014 yılında ise; işe yerleştirme sayısı 2 bin 796 olarak gerçekleşmiş, 2015 yılının ilk altı aylık döneminde ise 2 bin 236 olarak gerçekleşmiştir.

Mesleki eğitim faaliyetleri kapsamında 2015 yılının ilk altı aylık bölümünde 159 adet program düzenlenmiş ve bu programlara toplam 972 kişi katılmıştır. Toplum Yararına Program (TYP) kapsamında ise ilk altı ayda 3 bin 385 kişi programdan yararlanmış, işbası Eğitim programı (İEP) kapsamında 132 program düzenlenmiş olup 335 kişi bu programlardan faydalanmıştır. Mesleki eğitim kurslarında ise 23 adet kurs düzenlenmiş olup 530 kişi bu kurslardan faydalanmıştır.

Amasya ilinde 2015 yılının ilk altı ayında toplam 761 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin en çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde olduğu tespit edilmiştir. Meslek bazında ilk beş sırada Beden İşçisi(Genel), Beden İşçisi(Temizlik), Garson(Servis Elemanı), Şoför-Yük Taşıma ve Aşçı meslekleri bulunmaktadır. Bu durum nitelikli meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıklarını veya kişilerin çalıştıkları işlerden memnun olduklarını ifade etmektedir.

Amasya ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe (yüzde 34,9) olduğu görülmektedir. Bu sektörü daha sonra sırası ile İmalat (yüzde 17,5) ile İnşaat (yüzde 16,2) sektörleri takip etmektedir. Amasya ilinde en az işyeri Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ve Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerindedir. Amasya ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 13 bin 635 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 79,7'si erkek, yüzde 20,3'ü kadındır.

Türkiye genelinde ise 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde çalışanların yüzde 72,5'i erkek, yüzde 27,5'i kadındır. Kadınların çalışma oranının bu denli yüksek olmasının en önemli sebebi bölgede özellikle tarım sektöründe yaygın olarak ücretsiz aile işçisi olarak çalışmalarıdır.

Amasya ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 25'tir. Türkiye genelinde ise bu sayı 35'tir. Amasya'daki işyerleri Türkiye geneline göre daha küçük ölçekli işyerleridir. Amasya'da ortalama çalışan sayısı en yüksek üç sektör Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme, Madencilik ve Taş Ocakçılığı ile Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence sektörleridir.

Amasya ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 27,1'i 5-9 yaş aralığındadır. 0-4 yaş aralığındaki işyerlerinin oranı yüzde 20,2, 10-14 yaş aralığındaki işyerlerinin oranı ise yüzde 17,2'dir. 25 ve üzeri yaştaki işyerlerinin oranı ise yüzde 12'dir

Amasya ilinde çalışanların yüzde 18,4'ü Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışmaktadır. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 16,7'dir. Amasya'da erkeklerin yüzde 18,3'ü, kadınların ise 18,7'si nitelik gerektirmeyen işlerde çalışmaktadır. Türkiye genelinde bu oranlar erkekler için yüzde 15,4, kadınlar için ise yüzde 20,2'dir. Genellikle lisans mezunlarının çalıştıkları Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu incelediğinde Amasya'da kadınların yüzde 15,8'ininn, erkeklerin ise yüzde 4,6'sının bu meslek grubunda çalıştığını görülmektedir.

Amasya ilinde en fazla çalışanı olan mesleklere baktığımızda ilk sırada Konfeksiyon İşçisi mesleği görülmektedir. İmalat sektörünün işgücü piyasasındaki ağırlığı burada da kendini göstermiştir. En fazla çalışılan ilk on meslek dikkate alındığında kadınların erkeklere göre daha fazla mesleki nitelik ve beceri gerektiren işlerde çalıştığı görülmektedir.

İŞKUR hizmetlerinden en çok faydalanan sektörler Toptan ve Perakende Ticaret, İmalat ve İnşaat sektörleridir. Bilgi ve İletişim, Finans ve Sigorta Faaliyetleri ve Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründeki tüm işyerleri İŞKUR faaliyetlerinden faydalanmıştır. İnsan sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Eğitim ve Madencilik sektöründe ise İŞKUR'un hizmet ağı oldukça geniştir.

Part-time çalışan oranlarına ve sayılarına baktığımızda ilde en fazla part-time çalışanı olan sektör 1050 kişilik istihdam ile Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Bilgi ve İletişim sektöründeki her iki işyerinden birinin part-time çalışanı bulunmaktadır ve bu oran %50 olarak yansımıştır. Part-time çalışanın olduğu işyerlerinde en fazla çalışanın olduğu meslekler Konfeksiyon İşçisi, Şoför (Yolcu Taşıma), Kalite Kontrolcü-Tekstil olmuştur. İlde tekstil sektöründe işyerinin fazla olmasından dolayı part-time çalışan kişi sayısı da bu sektördeki mesleklerde fazla olmuştur.

Amasya ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 28'i vardiyalı çalışma yapmaktadır. İlde sektörel bazda baktığımızda vardiyalı çalışma Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörlünde faaliyet gösteren işyerlerinin tamamında uygulanmaktadır. Bu sektörü %56,1 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, %40 ile ise Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü takip etmektedir. ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 10,2'si kadındır. İlde araştırma kapsamındaki işyerlerinde

çalışan kadınların yüzde 22'si vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde cinsiyete göre en fazla çalışılan meslekler kadınlarda Beden İşçisi (Temizlik), Erkeklerde ise Mermer İşçisi olarak gerçekleşmiştir.

İhracat yapan işyerlerinin sektörel bazda çalışan sayısı ve yüzde olarak dağılımına bakıldığında Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü 694 kişi istihdam ve %40 oran ile ilk sırada yer alırken, İmalat sektörü 2525 kişi istihdam ile çalışan sayısı bakımından ilk sırada yer almıştır. İhracat yapan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı en çok olan mesleklere bakıldığında kadınlarda ilk sırayı Makineci (Dikiş) mesleği yer alırken, erkeklerde ise Mermer İşçisi mesleği yer almıştır.

İlde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmalar İŞKUR'dan hizmet olarak yüzde 49,5 ile en fazla eleman talebinde bulunmuşlardır. Bunu sırasıyla yüzde 7,9 ile işveren danışmanlığı, yüzde 6,5 ile işbaşı eğitim programları yüzde 3,4 ile kurs hizmetleri takip etmiştir. Amasya ilinde İŞKUR hizmetlerinden en fazla 5-9 yaş arasında faaliyet gösteren işyerleri faydalanmıştır. Daha sonra sırasıyla 0-4 arası yaşa sahip işyerleri, 15-19 arası yaşa sahip işyerleri ve 10-14 arası yaşa sahip işyerleri takip etmektedir.

Amasya ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 73,7'sinin 0-4 yıl arasında bir süredir bu hizmetlerden yararlandığı tespit edilmiştir. İŞKUR son dört yıl içerisinde büyük bir atılım yapmıştır. İŞKUR'un personel sayısındaki artış, sunduğu hizmetlerdeki hem nitel hem de nicel iyileşme ile birlikte İŞKUR imajındaki değişim, İŞKUR'un değer olarak geliştiğinin göstergesidir. Sektörlere göre İŞKUR'dan faydalanılan hizmetlerin dağılımına bakıldığında en fazla yararlanılan İŞKUR hizmeti eleman talebi olmuştur. Sadece sağlık sektöründe işbaşı eğitim programları ilk sırada yer almıştır. Mevzuat danışmanlığı hizmeti en az faydalanılan hizmet türü olmuştur. Bu hizmet, yapısı gereği işyerlerinden ziyade işsizlerin faydalandığı bir hizmettir.

Amasya ilindeki işyerlerinin yüzde 19,3'ü açık işi olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14,2'dir. Amasya'da açık işi olan işyeri oranı Türkiye genelinden yüksektir. Amasya ilinde 103 işyerinde toplam 468 kişilik açık iş tespit edilmiştir. Açık işlerin sektörel dağılımına bakıldığında ilk sırayı 42,9 ile İmalat sektörü, ikinci olarak yüzde 28,8 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, üçüncü olarak yüzde 8,1 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü gelmektedir. Araştırmanın yapıldığı dönemde mevsim şartlarının henüz iyileşmemesi Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyeti (%6,1) ile İnşaat (%1,2) sektörlerindeki açık iş oranının beklenenden düşük çıkmasına neden olmuştur.

Amasya'da toplam açık işlerin yüzde 15,4'ü için yalnızca kadınlar talep edilmiştir. Erkeklerde açık iş talebi ise yüzde 48,4 olarak gerçekleşmiştir. Amasya'da sektörel bazda en fazla açık iş verme oranı yüzde 50 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründeyken, Türkiye'de yüzde 20 ile İmalat sektöründedir. Amasya'da ikinci sırada yüzde 40 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü yer alırken, üçüncü sırada yüzde 26,6 ile İmalat sektörü bulunmaktadır.

Açık işi olan işyerlerinin yaş gruplarına göre oran dağılımına baktığımızda; en fazla açık işi olan işyerlerinin (%28,2) 0-4 yaş arası grupta olduğunu görülmektedir. Sırası ile (%27,2) 5-9 yaş grubuna sahip işyerleri ile (%17,5) 10-14 yaş arası işyerleri gelmektedir. Açık işlerin sektörlere göre cinsiyet dağılımına bakıldığında erkeklerin daha fazla talep edildiği görülmektedir.

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı ele alındığında; en yoğun talep Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubundadır. İkinci sırada Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu yer almaktadır. Amasya'da açık iş oranı sıralaması da açık iş

dağılımı ile aynıdır. Amasya ilinde son dönemlerde kafe, restoran, lokanta ve mağaza vb. türünde birçok işyeri açılmıştır. Dolayısıyla söz konusu piyasada açık iş talepleri de oluşmuştur. Bu sebeple hizmet ve satış elemanları talebinde artış olmuştur.

Amasya ili işgücü piyasası araştırması sonuçlarına göre 2015 yılında geçen seneye göre açık işlerde ilk üç mesleğin hemen hemen aynı olduğu görülmektedir. Açık işlerde ilk üç sırada Konfeksiyon İşçisi, Mermer İşçisi ve Ütücü gelmektedir. Türkiye genelinde ise açık iş sıralamasında ilk üçte Amasya'dan farklı olarak birinci sırada Makineci (Dikiş), ikinci sırada Beden İşçisi (Genel) ve üçüncü sırada Garson (Servis Elemanı) yer almaktadır.

Amasya ilinde kadınlarda açık iş sıralamasında ilk üç meslek Makineci (Dikiş), Konfeksiyon İşçisi ve Satış Danışmanı iken, erkeklerde Mermer İşçisi, Garson (Servis Elemanı) ve Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik) yer almaktadır. Açık işlerde fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Konfeksiyon İşçisi, Garson (Servis Elemanı), Makas Makinesi İşçisidir.

Açık işlerin aranma kanallarına göre dağılımına bakıldığında Türkiye genelinde ve Amasya'da farklılık göstermektedir. Arama kanalı olarak birinci sırada İŞKUR yer alırken bunu sırasıyla Akraba-Eş Dost, Gazete-İlan vb., İnternet-Sosyal Medya ve Özel İstihdam Büroları takip etmektedir. Amasya'da "Akraba-Eş Dost" arama kanalının yoğun olarak kullanılmasının önemli bir sebebi ilde geleneksel akraba ilişkilerinin önemini korumasıdır. Amasya'da 2014 yılında açık iş arama kanalı olarak İŞKUR aracılığı ile açık işlerin aranma oranı yüzde 71,7 iken bu sene 10 puandan fazla artarak yüzde 81'e çıkmıştır.

Amasya ilinde Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubuna açık işler en çok Akraba-Eş Dost aracılığıyla ve İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Yine Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda en fazla İŞKUR tercih edilmektedir. Nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda en çok akraba–eş dost aracılığıyla eleman arandığı görülmektedir.

En çok açık iş olan mesleklerin aranma kanallarına bakıldığında Mermer İşçisi, Konfeksiyon İşçisi, Makineci (Dikiş) mesleklerinde eleman aranırken İŞKUR'un arama kanalı olarak oranı yüzde 100 olmuştur. Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik) ve Garson (Servis Elemanı) ve Satış Danışmanı mesleklerinde eleman aranırken de en fazla arama kanalı olarak İŞKUR kullanılmıştır. Amasya'da açık iş arama kanalı olarak İŞKUR'u öncelikli olarak tercih eden firmaların yaş gruplarına baktığımızda ilk sırada 15-19 yaştaki firmalar, ikinci sırada 5-9 yaş arası firmalar, üçüncü sırada ise 0-4 yaş arası firmalar yer almaktadır.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; açık işlerin yüzde 80'lik kısmının İŞKUR aracılığıyla arandığı görülmektedir. Bunu yüzde 57,1 ile Akraba-Eş Dost arama kanalı takip etmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerinin yüzde 69,7'sinde cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 9,7'sinde kadın eleman arandığı, yüzde 20,6'sında ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Part-time çalışanı olan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; bu işyerlerinin açık işlerinin yüzde 81,1'lik kısmının İŞKUR arama kanalıyla arandığı görülmektedir. Bunu yüzde 58,5 ile Akraba-Eş Dost takip etmektedir. Part-time çalışanı olan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 75,5'inde cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 11,3'ünde kadın eleman, yüzde 13,2'inde ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir.

İhracat yapan işyerlerinin açık işleri arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde bu işyerlerine ait açık işlerin yüzde 92,9'luk kısmının İŞKUR arama kanalıyla eleman aradığı görülmektedir. Bunu yüzde 71,6 ile Akraba-Eş Dost takip etmektedir. İhracat yapan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 49,6'sında cinsiyet tercihi olarak erkek eleman aranırken

kadın eleman arayan işyeri yoktur yüzde 50,4'ü için ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir.

İŞKUR'un vermiş olduğu hizmetlerden faydalanan işyerleri ile faydalanmayan işyerlerini karşılaştırıldığında, hizmetlerden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde arama kanalı olarak tercihi yüzde 86,6 ile İŞKUR ve yüzde 63 ile Akraba-Eş Dosttur. Hizmetlerden yararlanmayanlar ise açık işlerinin yüzde 82,8'inde Akraba-Eş Dost ve yüzde 56,3'ünde İŞKUR arama kanalını tercih etmiştir. Açık işlerin yüzde 81,4'lük kısmı İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine aittir. Açık işlerin yüzde 81 oranında İŞKUR vasıtasıyla aranması İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden memnun kalındığının bir ifadesidir.

Amasya'da 468 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik sonrasında ise Takım Çalışması gelmektedir. Daha sonra sırası ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, İletişim ve İfade Yeteneği, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, satış ve Pazarlama Becerisi, Bilgisayar Kullanımı, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), Proje Tabanlı Çalışma ve Yabancı Dil gelmektedir.

Amasya ile Türkiye genelinin açık işlerde istenen eğitim düzeylerinde en fazla talep edilen ilk beş eğitim düzeyi fark etmez, lise altı ve genel lise, meslek lisesi, lisans, şeklinde gerçekleşmiştir. Amasya'da eğitim düzeyi ile açık işlerde talep edilen cinsiyet durumu incelendiğinde; en fazla açık iş cinsiyeti erkeklerde iken, eğitim düzeyi de fark etmezdir. Bu talep tüm taleplerin yüzde 67'sini temsil etmektedir. Cinsiyet tercihi kadın olan açık işlerde en çok talep edilen eğitim düzeyi yüzde 52,1 ile fark etmez, bunu takiben yüzde 29,2 ile genel lise olmuştur.

Sektörlerin talep ettiği eğitim düzeyleri incelendiğinde; İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe yüzde 70 lisans mezunu, yüzde 30 meslek lisesi mezunu istenmiştir. Meslek grupları ile açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi karşılaştırıldığında; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek gruplarında en çok eğitim düzeyi fark etmez seçeneği belirtilmiştir.

Amasya ilindeki işyerlerinin yüzde 35'i eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 26,9'dur. İşyerlerinin yüzde 35,3'ünün aradığı elemanı bulmakta zorluk çektiği görülmektedir. İlde sektörel olarak eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin durumu incelendiğinde; eleman temininde en fazla güçlük çeken işyerleri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Temininde güçlük çekilen kişiler meslek grupları bazında incelendiğinde yüzde 44,9'luk pay ve 258 kişi ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunun ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Daha sonra sırayı yüzde 14,8'lik pay ve 85 kişi ile hizmet ve satış elemanları, yüzde 14,2'lik pay ve 82 kişi ile hizmet ve satış elemanları meslek grupları takip etmektedir. En fazla eleman temininde güçlük çekilen ilk 5 meslek Konfeksiyon İşçisi, Mermer İşçisi, Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı), Satış Danışmanı olarak gerçekleşmiştir.

İşgücü temininde güçlük çekme nedenlerine bakıldığında işverenler yüzde 59,2 Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması, yüzde 52,3 Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması, yüzde 49,1 Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması, yüzde 9,4 Önerilen Ücretin Az Bulunması, yüzde 6,6 Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi ve son olarak yüzde 0,7 şeklinde vardiyalı çalışma olması seçeneklerini işaretlemişlerdir.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerleri temininde güçlük çekme durumlarına göre incelenmiştir. Buna göre işgücü temininde güçlük çeken işyerleri, güçlük çekmeyen işyerlerine göre işbaşı eğitim programları, işveren danışmanlığı ve işbirliği ile mesleki eğitim (Kurs) hizmetlerinden daha yüksek oranda faydalandığı görülmektedir. Vardiyalı çalışma

yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Sektörel olarak incelediğimizde ise; İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin tamamı eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran toptan idari ve destek hizmetleri sektöründe yüzde 66,7 ve ulaştırma ve depolama sektöründe yüzde 55,6'dır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Bu Meslekte Eleman Bulunamaması ve Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması gelmiştir.

Amasya'da ihracat yapan işyerlerinden sadece ulaştırma ve depolama sektöründe bulunanlar eleman temininde güçlük çekmez iken ihracat yapılan diğer sektörlerde eleman temininde güçlük çekilmektedir. İhracat yapan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme oranı ihracat yapmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Ancak bu durum her sektör için söz konusu değildir. İhracat yapan işyerleri ağırlıklı olarak İlgili Meslekte İşe Başvuru yapılmaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmiştir.

Part-time çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı part-time çalışanı olmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Part time çalışanı olan işyerlerinin yüzde 40'ı eleman temininde güçlük çekmektedir. Amasya'da Ulaştırma ve Depolama, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler ile Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörleri dışında kalan part-time çalışana sahip olan işyerleri eleman temininde güçlük çekmektedir. Part-time çalışanı olan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte Eleman Bulunamaması gelmiştir.

İşyerlerinin çalışma biçimine göre net istihdam değişim oranlarına bakıldığında vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 3,4, İhracat yapan işyerlerinde yüzde 5,3, part-time çalışanı olan işyerlerinde ise yüzde 5 oranında istihdam artışı beklenmektedir. İl genelinde istihdam artış beklentisi yüzde 6,1'dir. 2016 yılının Mart-Nisan aylarında çalışmanın yapıldığı döneme göre Amasya'da yüksek oranda istihdam artışı beklenmektedir. Sektörlere göre Net İstihdam Değişimi incelendiğinde istihdam azalışı beklenen sektörlerin finans ve sigorta faaliyetleri, bilgi ve iletişim ve diğer hizmet faaliyetleri sektörlerinde olduğu görülmektedir.

Amasya'da meslek gruplarına göre net istihdam artışını değerlendirdiğimizde sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu ikinci sırada olmasına rağmen 395 kişilik net istihdam artışı beklenmektedir. Meslek gruplarına net istihdam değişim oranları açısından baktığımızda yüzde 14,3 oranında nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubunun ilk sırada olduğu görülmektedir. Bu meslek grubunu sırasıyla; sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar yüzde 11,6 oranında, hizmet ve satış elemanları yüzde 5,3 takip etmektedir.

Net istihdam artışı ve azalışı beklenen mesleklere bakıldığında en fazla istihdam artışı beklenen ilk üç meslek sırasıyla Konfeksiyon İşçisi, Beden İşçisi (Genel), Mermer İşçisi meslekleri iken, istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek ise sırasıyla Yer Altı Maden İşletmesi Hazırlık Elemanı, Beden İşçisi (İnşaat), Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma) meslekleridir. Mesleklerdeki istihdam artışı veya azalışının olacağının bilinmesi işgücü piyasasının hareketliliğinin sağlanması açısından önemli bir analizdir. Toplam 103 farklı meslekte 958

kişilik istihdam artışı beklenirken, 8 farklı meslekte de 125 kişilik istihdam azalışı beklenmektedir.

Özelliklerine göre işyerlerinin net istihdam artışı veya azalışına bakıldığında net istihdam artışı veya azalışı beklenen meslekler işyerlerinin özelliklerine göre değişiklik göstermektedir. Örneğin net istihdam artışı beklenen ilk meslek Konfeksiyon İşçisi olmasına rağmen vardiyalı çalışma işyerlerinde Madenci (Genel),ihracat yapılan işyerlerinde ise Konfeksiyon İşçisi mesleği ön plana çıkmıştır. Part-time çalışanı olan işyerlerinde yine farklılık göstererek Mermer İşçisi mesleği en fazla istihdam artışı beklenen meslek olmuştur. Benzer şekilde net istihdam azalışı olan tüm meslekleri işyerleri özelliklerine göre sıralandığında vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde ilk sırada Yer Altı Maden İşletmesi Hazırlık Elemanı mesleğinde, ihracat yapan işyerlerinde ise Madenci (Genel) mesleğinde, son olarak part-time çalışanı olan işyerlerinde ise sırasıyla; Beden İşçisi (Genel), Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı), Büro İşçisi ve Radyo ve Televizyon Spikeri meslekleri azalışı beklenen mesleklerdir.

Sektörlere göre Amasya’daki işverenlerin istihdam artışı-azalışı beklediği ya da değişiklik olmayacağını belirttiği ya da fikrim yok diye bahsettiği işyeri oranları ile ilgili olarak Amasya'daki işyerlerinin yüzde 36,6’sının geleceğe ilişkin bir fikri veya öngörüsü bulunmamaktadır. Türkiye genelinde ise bu oran yaklaşık yüzde 42’dir. Yine Amasya'da işyerlerini yüzde 36,8'i istihdamının değişmeyeceğini belirtirken bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,6’dır. Amasya ilinde yaklaşık her dört işyerlerinden biri geleceğe pozitif şekilde bakarak istihdamlarının artacağını tahmin ederken sadece yüzde 3,6’sı istihdamlarında azalış beklentisi içindedir. Türkiye genelinde ise yüzde 16,4’ü istihdam artışı beklerken, yüzde 3,2’si istihdam azalışı beklemektedir. Amasya'daki işverenler geleceğe daha umutla bakmaktadırlar. Sektörel olarak bakıldığında ise; Amasya'da en yüksek oranda istihdam artışı bekleyen sektör yüzde 100 ile Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörü iken en çok azalış Bilgi ve İletişim ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörlerinde yüzde 50 oranındadır.

İşyeri özelliklerine göre istihdam artış/azalış beklentilerine bakıldığında ihracat yapan işyerleri ile part-time çalışanı olan işyerlerinde ağırlıklı olarak istihdamda değişiklik beklemez iken vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istihdam azalış beklentisi oldukça yüksektir ve ayrıca bu işyerlerinde ise çok büyük bir kesim fikri olmadığını beyan etmiştir.

GİRİŞ

Amasya ili işgücü piyasası araştırma raporunun nihai hedefi illerde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik güncel bilgi derlenmesini sağlamaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hane halkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı olmuştur.

İhtiyaçlar doğrultusunda Amasya ili için 16 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, İlin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Amasya işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü bir ülkedeki emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır. Bir ülkedeki nüfusun üretici durumda bulunan yani ekonomik faaliyete katılan kısmıdır. İşgücünün çalışma hayatıyla buluştuğu piyasa koşullarına ise işgücü piyasası denmektedir. İşgücü piyasasının etkilendiği birçok faktör bulunmaktadır. Bu nedenle işgücü piyasasını çok yönlü değerlendirmek gerektiğinden analizler zorlaşmaktadır. İşgücü piyasası; nüfus, ekonomik yapı, sosyal yapı, eğitim yapısı, işgücü göstergeleri, yatırımlar, teşvikler, göç durumu gibi birçok faktörden etkilenmektedir.

Bu faktörleri incelerken kullanılan veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik endeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS'ye göre **TR83** olarak sınıflandırılan iller Samsun Çorum Tokat ve Amasya'dır.

Bu bölümde özellikle işgücü piyasasının arz yönü üzerinde durulmaya çalışılacaktır. Yukarıda da anlatıldığı gibi işgücü piyasasını birçok faktör etkilemektedir. Bu çalışmada bu faktörlerin hepsine yer verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle Amasya ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1'de Amasya iline ait temel işgücü göstergeleri mevcuttur. 2008 yılından 2013 yılına kadar olan; işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı başlıkları altında oransal değerler ile Amasya ilinin işgücü piyasası yorumlanmaya çalışılacaktır.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri[1]

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
2008	53,1	8,2	48,7
2009	56,2	6,9	52,4
2010	51,6	6,7	48,2
2011	52,1	5,2	49,4
2012	48,6	5,6	45,9
2013	50,7	6,6	47,4

Kaynak: TÜİK

İşgücü piyasasının en önemli unsurlarından biri de istihdamdır. Bir ülkedeki istihdamı gösteren en önemli verilerden biri de istihdam oranıdır. İstihdam oranı, çalışanların çalışabilir yaştaki

[1] TÜİK'in İl Düzeyinde açıkladığı Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları eski veri setine aittir. 2014 yılı Şubat Döneminden beri yayınlanan yeni veri setine göre İl düzeyinde veri yayınlanmamıştır.

nüfusa oranıdır. Bu oran ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü göstermekte iken; yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdam politikalarının oluşturulmasında da kilit unsurdur.

İstihdam oranındaki değere bakılarak ülke ekonomisini pozitif veya negatif yönde değerlendirilmek mümkün değildir. Bunun yanında istihdam oranları değerlendirilirken çalışma saatleri, kayıt dışı istidam ve ücret gibi unsurlar da etkilidir.

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

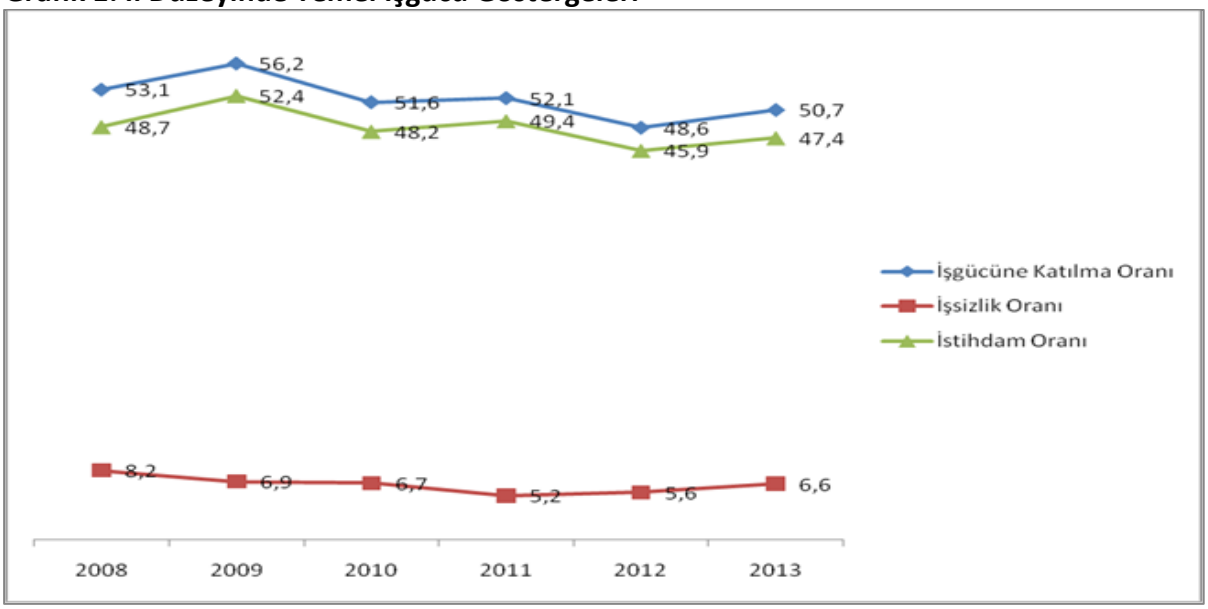

Kaynak: TÜİK

İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusa işgücü; işgücünün kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus içindeki oranı işgücüne katılma oranı olarak tanımlanmaktadır. Bu oran, aktif nüfus içerisinde işgücünün nispi ağırlığını gösterir. TÜİK verileri incelenerek 2008-2013 yılları arasında Amasya ilinde işgücüne katılım oranları hesaplanmış ve yukarıdaki grafik oluşturulmuştur.

İlde 2008-2013 yılları arasındaki işgücüne katılım oranları incelendiğinde en fazla işgücüne katılım oranının % 56,2 ile 2009 yılında, en az işgücüne katılım oranının % 48,6 ile 2012 yılında olduğu görülmektedir. 2013 yılında işgücüne katılım oranı % 50,7'dir. Ayrıca Amasya'da işgücüne katılım oranı yıllar itibariyle düzenli bir artış veya azalış göstermemektedir.

İldeki işsizlik oranı incelendiğinde 2008-2013 yılları arasında en yüksek işsizlik oranının % 8,2 ile 2008 yılında, en düşük işsizlik oranının ise % 5,2 ile 2011 yılında olduğu görülmektedir. 2008-2013 yılları arasında işsizlik oranında düzenli bir artış veya azalış görülmemektedir. 2011 yılında 5,2'ye gerileyen işsizlik oranı 2013 yılında 6,6'ya yükselmiştir.

İlde istihdam oranları incelendiğinde en fazla istihdam oranının % 52,4 ile 2009 yılında, en az istihdam oranının ise % 45,9 ile 2012 yılında gerçekleştiğini görmekteyiz. 2013 yılı istihdam oranı % 47,4 olarak tespit edilmiştir. 2008-2013 yılları arasında ildeki istihdam oranında sürekli dalgalanmalar olmuştur.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR verileri işgücü piyasasının nabzının tutulması için önemli göstergelerdendir. Kuruma kayıtlı olanlar ile ilgili veriler olup oldukça detaylıdırlar.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler İŞKUR'a kayıt olup işsiz olduğunu bildiren kişilerdir. Bir kişi İŞKUR'a kayıt olduktan sonra 18 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kişinin kaydı aktif kayıtlardan kaldırılır. Grafik 2'de yıllar itibariyle Amasya ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

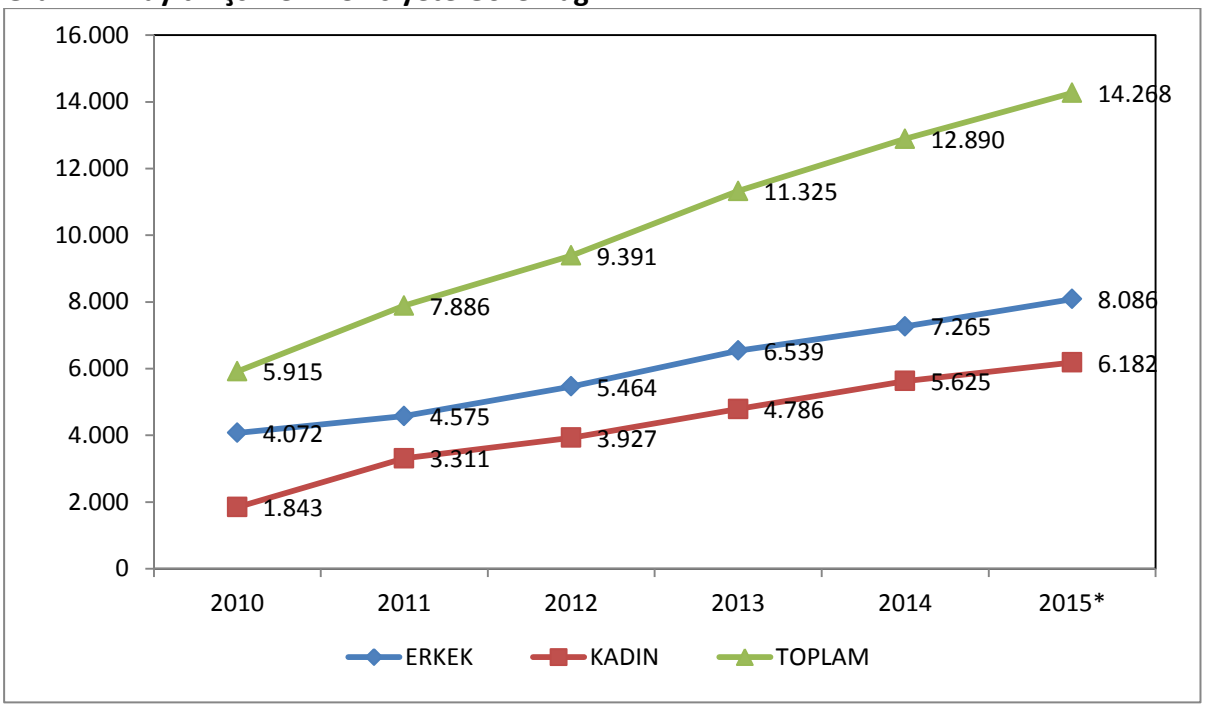

Kaynak: İŞKUR *2015 yılı HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

2010 yılında Amasya ilinde 5 bin 915 kişi İŞKUR'a kayıtlı iken, 2015 yılı Haziran ayı sonu itibariyle bu sayı yaklaşık üç kat artarak 14 bin 268'e yükselmiştir. Rakamlardaki yükseliş İŞKUR'un tanınırlığının artmasından ve işgücü piyasasında aktif bir oyuncu hale gelmesinden kaynaklanmaktadır. İŞKUR'a kayıtlı erkeklerin ve kadınların sayısında sürekli bir artış görülmektedir. 2010 yılında kayıtlı erkek sayısı 4 bin 072 iken 2015 yılında bu sayı iki kat artarak 8 bin 086 olmuştur. Kadınlarda ise 2010 yılında bin 843 kişi kayıtlı iken, 2015 yılında bu sayı yaklaşık üç kat artarak 6 bin 182'ye çıkmıştır. Kadınların ekonomik değer üretmek ve ev ekonomisine katkı sağlamak amacıyla işgücü piyasasında yer almak istemeleri, bu sayıda belirgin bir artış olmasını sağlamıştır. Bu sebeplerin dışında İŞKUR'un kadınlara yönelik düzenlediği mesleki eğitim kurslarına ve diğer aktif işgücü programlarına katılımın fazla olması İŞKUR'un işgücü piyasasında tanınırlığının ve etkinliğinin arttığının göstergesidir.

Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	**Kayıtlı İşsiz**
Beden İşçisi (Genel)	2.818
Beden İşçisi (Temizlik)	1.304
Traktör Şoförü	775
Satış Danışmanı	487
Şoför-Yük Taşıma	339
Sekreter	331
Aşçı Yardımcısı	314
Ön Muhasebeci	288
Temizlik Görevlisi	286
Garson (Servis Elemanı)	259
Diğer Meslekler	7.201
Toplam	**14.268**

Kaynak: İŞKUR *HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile 14 bin 268'dir. Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralamasında yer alan ilk iki meslek nitelik gerektirmeyen meslekler iken devamında Traktör Şoförü, Satış Danışmanı, Şoför-Yük Taşıma, Sekreter, Aşçı Yardımcısı Ön Muhasebeci, Temizlik Görevlisi, Garson (Servis Elemanı) mesleklerinin sıralandığı görülmektedir. Tabloda yer alan nitelik gerektirmeyen mesleklerin daha çok mermer ocaklarında icra edildiği ve en çok bu sektörde iş arayan ve işveren bulunduğundan kayıtlı işsizler nitelik gerektirmeyen meslekler yönünde ağırlık kazanmıştır.

Herhangi bir niteliği olmayan kişilerin çokça müracaat ettiği "Toplum Yararına Programlar" (TYP) neticesinde nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı işgücü göstergelerinde bir takım nicel değişiklikler olmuştur. Beden İşçisi (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) mesleklerinde yaşanan genel artış bu noktada ortaya çıkmaktadır.

Açık İşler

İşverenlerin İŞKUR'dan eleman talepleri açık iş olarak adlandırılmaktadır. Grafik 3'te görüleceği üzere 2010 yılında bin 164 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibari ile katlanarak artmış ve 2014 yılında toplam 7 bin 812 kişiye ulaşmıştır. 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile de açık iş sayısı 3 bin 561 olarak gerçekleşmiş ve bu artış seyri devam ettiği takdirde 2014 yılında yakalanan açık iş sayısından daha büyük bir sayıya ulaşılacağı tahmin edilmektedir. İŞKUR'un tanınırlığının ve personel sayısının artması ve bununla birlikte hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile irtibatları giderek artmış ve işverenler eleman taleplerini İŞKUR'a iletmeye başlamıştır.

Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş

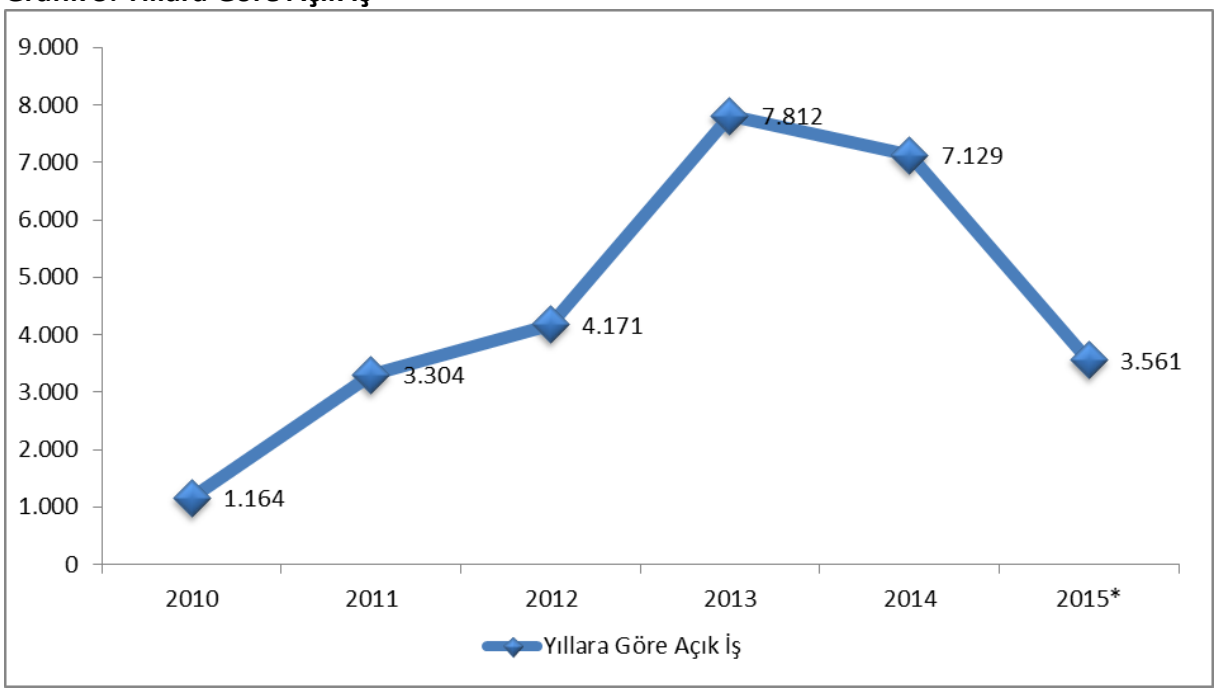

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-HAZİRAN dönemini içermektedir.

2015 Yılı Haziran ayı sonu itibari ile açık işlerde birinci sırayı Beden İşçisi (Genel) ikinci sırayı Mermer İşçisi almış, bu meslekleri sırasıyla Garson (Servis Elemanı), Beden İşçisi (Temizlik), Konfeksiyon İşçisi, Güvenlik Görevlisi, Satış Danışmanı, Tuğla İmal İşçisi, Makineci (Dikiş), Cam Balkon Sistemleri Montajcısı izlemiştir. Amasya ilinde mermer ocaklarının fazla olması Mermer İşçisi ve Beden İşçisi (Genel) mesleğinde eleman ihtiyacını artırmıştır.

Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	**Açık İş**
Beden İşçisi (Genel)	1.165
Mermer İşçisi	218
Garson (Servis Elemanı)	178
Beden İşçisi (Temizlik)	170
Konfeksiyon İşçisi	168
Güvenlik Görevlisi	148
Satış Danışmanı	126
Tuğla İmal İşçisi	109
Makineci (Dikiş)	64
Cam Balkon Sistemleri Montajcısı	56
Diğer Meslekler	1.159
Toplam	**3.561**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran dönemi

İşe Yerleştirmeler

Grafik 4'te yer alan yıllar itibariyle işe yerleştirme sayıları karşılaştırıldığında, 2010 yılında 954 olan işe yerleştirme sayısı üç kattan fazla artarak 2013 yılında 2 bin 892'ye çıkmıştır. 2014 yılında işe yerleştirme sayısı 2 bin 796 olarak kaydedilmiştir. İşe yerleştirme sayısı 2015 yılının ilk altı aylık döneminde ise 2 bin 236 olarak gerçekleşmiş olup yılsonunda 2013 ve 2014 yılı işe yerleştirme rakamlarının aşılacağı tahmin edilmektedir.

İşe yerleştirme rakamlarındaki belirgin artışın arkasında; aktif işgücü programları ve İŞKUR'un işgücü piyasasında aktif bir şekilde rol üstlenmesi yatmaktadır. Bunların neticesinde İŞKUR'un tercih edilirliği; hem kayıtlı işsiz göstergelerine hem de işe yerleştirme sayılarına yansımıştır.

Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme

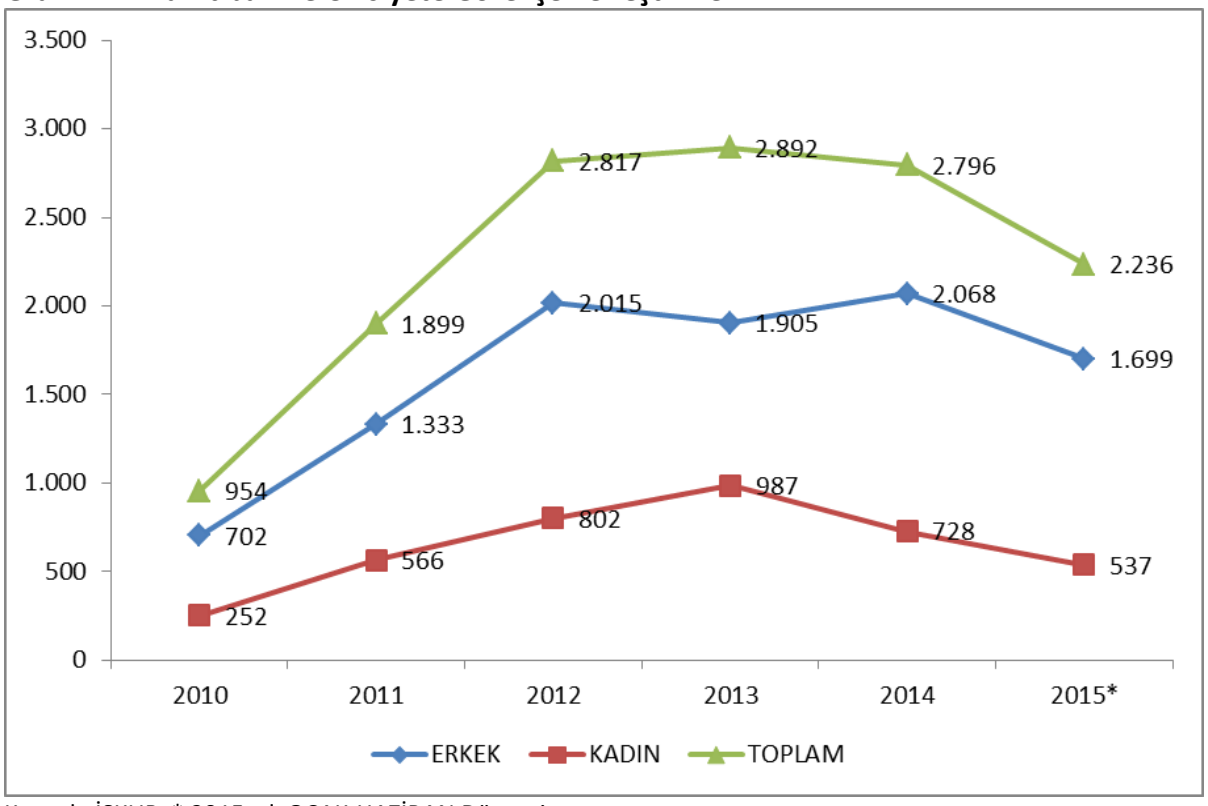

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı OCAK-HAZİRAN Dönemi

2015 yılının ilk altı ayında gerçekleşen işe yerleştirmelere meslek bazında bakıldığında; ilk iki sırada Beden İşçisi (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) meslekleri yer almaktadır. Bu meslekleri sırasıyla; Güvenlik Görevlisi, Temizlik Görevlisi, Tuğla İmal İşçisi, Konfeksiyon İşçisi, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Mermer Ebatlandırma işçisi, Satış Danışmanı, Ambulans Sürücüsü meslekleri takip etmektedir.

Kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme göstergelerinde yer alan mesleklere baktığımızda, işgücü piyasası tarafından talep edilen mesleklerle kayıtlı işsizlerin meslekler bazında örtüştüğü görülmektedir. Söz konusu durum işe yerleştirmelerin mesleklere göre dağılımında da kendisini göstermektedir.

Tablo 4: İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	**İşe Yerleştirme**
Beden İşçisi (Genel)	1.351
Beden İşçisi (Temizlik)	187
Güvenlik Görevlisi	125
Temizlik Görevlisi	117
Tuğla İmal İşçisi	53
Konfeksiyon İşçisi	44
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	43
Mermer Ebatlandırma İşçisi	32
Satış Danışmanı	26
Ambulans Sürücüsü	25
Diğer Meslekler	233
Toplam	**2.236**

Kaynak: İŞKUR * HAZİRAN ayı sonu itibariyle

Mesleki Eğitim Faaliyetleri

2015 yılının ilk altı aylık bölümünde aktif işgücü programları kapsamında 159 adet program düzenlenmiş ve bu programlara toplam 972 kişi katılmıştır.

Toplum Yararına Program (TYP) dâhilinde ise ilk altı ayda 3 bin 385 kişi programdan yararlanmıştır.

İşbaşı Eğitim Programı (İEP) ise piyasa tarafından oldukça rağbet gören, işe alımlarda ve meslekte tecrübe edinme noktasında en anlamlı geri dönüşlerin olduğu ve en fazla istihdamın sağlandığı programdır. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde 132 İEP düzenlenmiş olup 335 kişi bu programlardan faydalanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarında ise 23 adet kurs düzenlenmiş olup 530 kişi bu kurslardan faydalanmıştır.

İŞKUR'un düzenlediği aktif işgücü programları kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgisini artırmakla kalmayıp hem kişilere meslek kazandırmakta, hem de kişilerin işgücü piyasasına girişinde aracı rol oynamaktadır.

Tablo 5:Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2015*)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015*	23	530	132	335	4	107	159	972	36	3.385
2014	34	505	96	353	8	201	138	1.059	50	2.302
2013	53	1.426	237	594	6	144	296	2.164	57	1.489
2012	78	1.436	146	359	11	291	235	2.086	36	708
2011	70	1.356	42	79	12	292	124	1.727	16	297
2010	77	1.263	24	46	4	100	105	1.409	10	236

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Amasya ilinde 2015 yılının ilk altı ayında 761 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı (2015*)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı
2015*	761
2014	1,167
2013	1,153
2012	1,018
2011	924
2010	804

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

İŞKUR'un tanınırlığının ve işgücü piyasasındaki etkinliğinin artması, işsizlik sigortasından yararlanma şartlarındaki değişiklikle birlikte değerlendirildiğinde işsizliği ödeneği alanların sayısı artmıştır.

Tablo 7: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)

Meslekler	İşsizlik Ödeneğini Hak Edenler
Beden İşçisi (Genel)	146
Beden İşçisi (Temizlik)	49
Garson (Servis Elemanı)	33
Şoför-Yük Taşıma	31
Aşçı	23
Traktör Şoförü	22
Satış Danışmanı	21
Ön Muhasebeci	20
Mermer İşçisi	19
Temizlik Görevlisi	17
Diğer Meslekler	380
Genel Toplam	**761**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

Tablo 7 incelendiğinde mesleklere göre işsizlik ödeneğini hak edenlerin en çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde olduğu tespit edilmiştir. Diğer mesleklerde ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin sayılarının birbirlerine yakın değerler olduğu görülmektedir. Bu durum meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıklarını veya kişilerin çalıştıkları işlerden memnun olduklarını ifade etmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına karşın etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle de işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi) normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı (RİP) kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar dışında Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunmasına yönelik EUROSTAT'ın talep ettiği açık iş istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" 2 kapsamında,

Temel işyeri bilgileri

Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)

Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet, Aranma Süresi)

Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Nedeni)

30 Nisan 2016 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekmektedir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için, örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

[2] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Bu bölümde Amasya ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası talep araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığı, İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden yararlananların hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanı olup olmama durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Amasya ilinde 535 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 13 bin 635 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Amasya ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden ve çalışma kapsamına giren işyerleri için veriler derlenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 535 işyeri için veri üretilmiştir. Araştırma kapsamındaki 17 sektörden 16 tanesinde işyeri bulunmaktadır. Gayrimenkul faaliyetleri sektöründe işyeri bulunmamaktadır. İşyerlerinin sektörel dağılımı Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı

Sektörler	10+
Toptan ve Perakende Ticaret	187
İmalat	94
İnşaat	87
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	41
Ulaştırma ve Depolama	36
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	20
Eğitim	19
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	11
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	10
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	10
Diğer Hizmet Faaliyetleri	9
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	5
Bilgi ve İletişim	2
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	2
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	1
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	1
Genel Toplam	**535**

Kaynak: İPA 2015

Amasya ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olduğu görülmektedir. Yaklaşık olarak her 3 işyerinden biri Toptan

ve Perakende Ticaret sektöründedir. Bu sektörü daha sonra sırası ile İmalat (yüzde 17,5) ile İnşaat (yüzde 16,2) sektörleri takip etmektedir. Bu üç sektör işyerlerinin yüzde 68,7'sini oluşturmaktadır. Türkiye genelinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde de bu 3 sektörün ağırlığı yüzde 70'ler civarındadır. Ancak Türkiye genelinde en fazla işyeri İmalat sektöründe daha sonra sırası ile Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörü gelmektedir. Bu açıdan Amasya ilinin Türkiye geneli ile farklılaştığı görülmektedir.

Amasya ilinde en az işyeri Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ve Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerindedir. Yukarıda belirtildiği üzere Gayrimenkul faaliyetleri sektöründe ise işyeri bulunmamaktadır. Türkiye genelinde en az işyeri Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründedir.

İmalat sektöründeki farklılık dışında Türkiye genelindeki işyerlerinin dağılımı ile Amasya ilinin sektörel dağılımı benzer durumdadır.

Amasya ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 13 bin 635 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 79,7'si erkek, yüzde 20,3'ü kadındır. Türkiye genelinde ise 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde çalışanların yüzde 72,5'i erkek, yüzde 27,5'i kadındır. Amasya'da kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşüktür. Oysaki 2014 yılı Hanehalkı İşgücü Anketi Bölgesel sonuçlarına göre Amasya'nın da içinde bulunduğu TR82 bölgesinde kadınların istihdam oranı yüzde 30,5'tir. Ancak bölgede özellikle Tarım sektöründe kadınlar yaygın olarak ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır. Tarım sektörünün bu çalışmada kapsam dışı olması nedeniyle kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşük olarak gerçekleşmiştir.

Amasya ilinde en fazla çalışanın bulunduğu sektörler İmalat ve Toptan ve Perakende Ticaret Sektörleridir. Bu sektörlerde çalışanlar tüm çalışanların yüzde 59'unu oluşturmaktadır.

Türkiye genelinde Eğitim ile Sağlık sektörlerinde çalışan kadın sayısı çalışan erkek sayısından daha fazla iken Amasya'da sadece Sağlık sektörlerinde çalışan kadın sayısı erkek sayısından daha fazladır.

Amasya'da araştırma kapsamındaki işyerlerinde kadın çalışanların oranı Türkiye geneline göre daha düşüktür. Sektörler arasında da farklılaşma görülmektedir.

Tablo 9: Amasya'da Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

	10+		
Sektörler	**Kadın**	**Erkek**	**Toplam**
İmalat	789	3.871	4.660
Toptan ve Perakende Ticaret	920	2.467	3.387
İnşaat	164	1.148	1.312
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	56	995	1.051
Ulaştırma ve Depolama	40	586	626
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	173	394	567
Eğitim	250	267	517
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	29	380	409
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	87	292	379
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	49	209	258
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	165	72	237
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	6	103	109
Diğer Hizmet Faaliyetleri	24	63	87
Bilgi ve İletişim	3	10	13
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0	12	12
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	5	6	11
Genel Toplam	**2.760**	**10.875**	**13.635**

Kaynak: İPA 2015

Amasya'da en fazla çalışan Toptan ve Perakende Ticaret, İmalat ve İnşaat sektörlerindedir. Çalışanların yüzde 69'u bu sektörlerdedir. İşyerlerinin yüzde 70'i bu sektörlerde iken çalışanlarda 8 puanlık bir düşüş söz konusudur. Erkeklerde en fazla çalışılan sektörlerin sıralaması aynı iken kadınlarda en fazla Toptan ve Perakende Ticaret daha sonra sırası ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ile İmalat sektörlerindedir. Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe Amasya'da kadınların çalışanlar içerisindeki oranı Türkiye genelindeki oranın oldukça üzerindeyken Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor sektöründe ise Türkiye genelinin oldukça altındadır.

En az çalışanı olan sektörler ise işyeri sayısı ile bağlantılıdır. İşyeri sayısı en az olan sektörlerde çalışan sayısı da azdır.

Sektörlerdeki işyeri sayısı ve çalışan sayılarından ortalama bir işyerinin büyüklüğü bulunabilmektedir. Grafik 5'te sektörlerde bir işyerinde ortalama çalışan sayısına yer verilmiştir.

Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

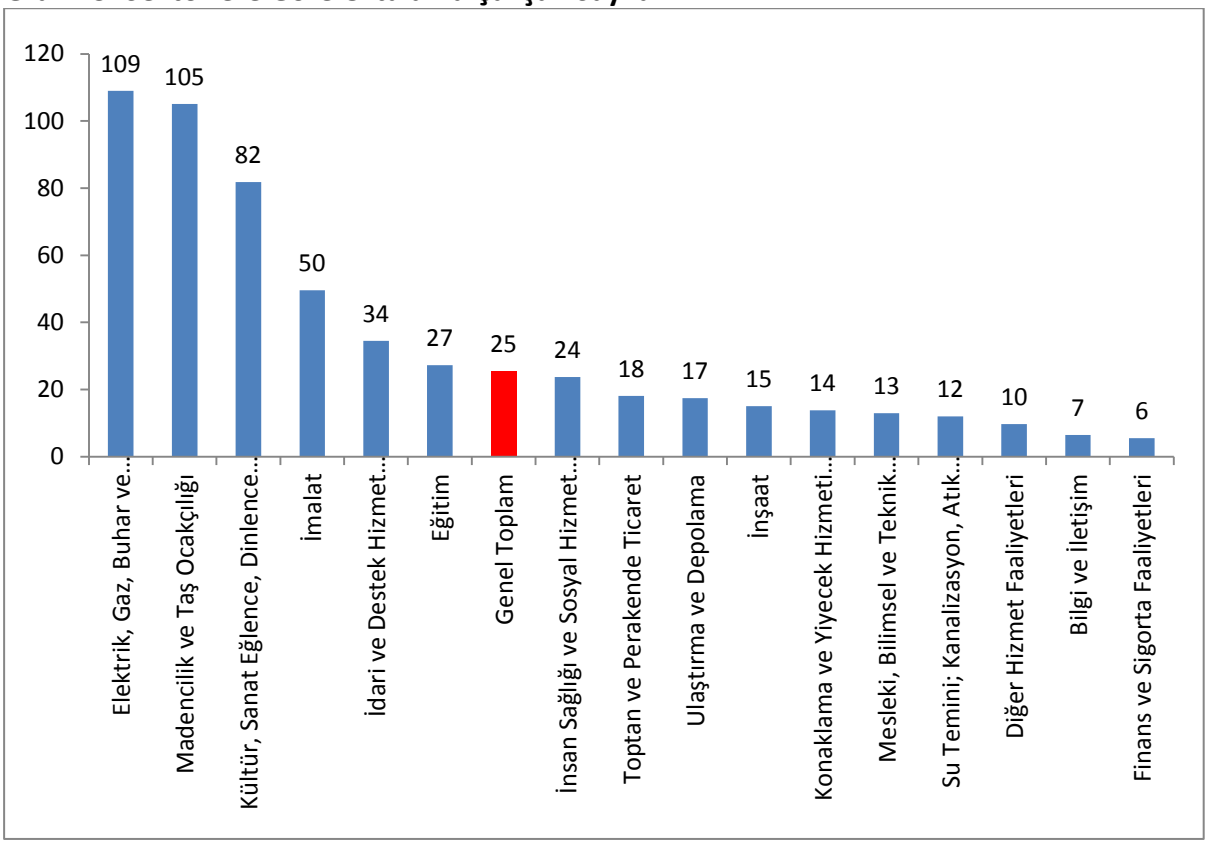

Kaynak: İPA 2015

Amasya ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 25'tir. Türkiye genelinde ise bu sayı 35'tir. Amasya'daki işyerleri Türkiye geneline göre daha küçük ölçekli işyerleridir.

Türkiye genelinde en fazla işyeri ve çalışan olan ilk üç sektörden İmalat sektörü ortalamanın üzerinde iken Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri ortalamanın altındadır. Amasya ilinde İmalat sektörü ortalamanın üzerinde iken Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri ortalamanın altındadır. Amasya'da ortalama çalışan sayısı en yüksek üç sektör Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme, Madencilik ve Taş Ocakçılığı ile Kültür, Sanat, eğlence, dinlence sektörleridir.

Amasya ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 27,1'i 5-9 yaş aralığındadır. 0-4 yaş aralığındaki işyerlerinin oranı yüzde 20,2, 10-14 yaş aralığındaki işyerlerinin oranı ise yüzde 17,2'dir. 25 ve üzeri yaştaki işyerlerinin oranı ise yüzde 12'dir.

Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı

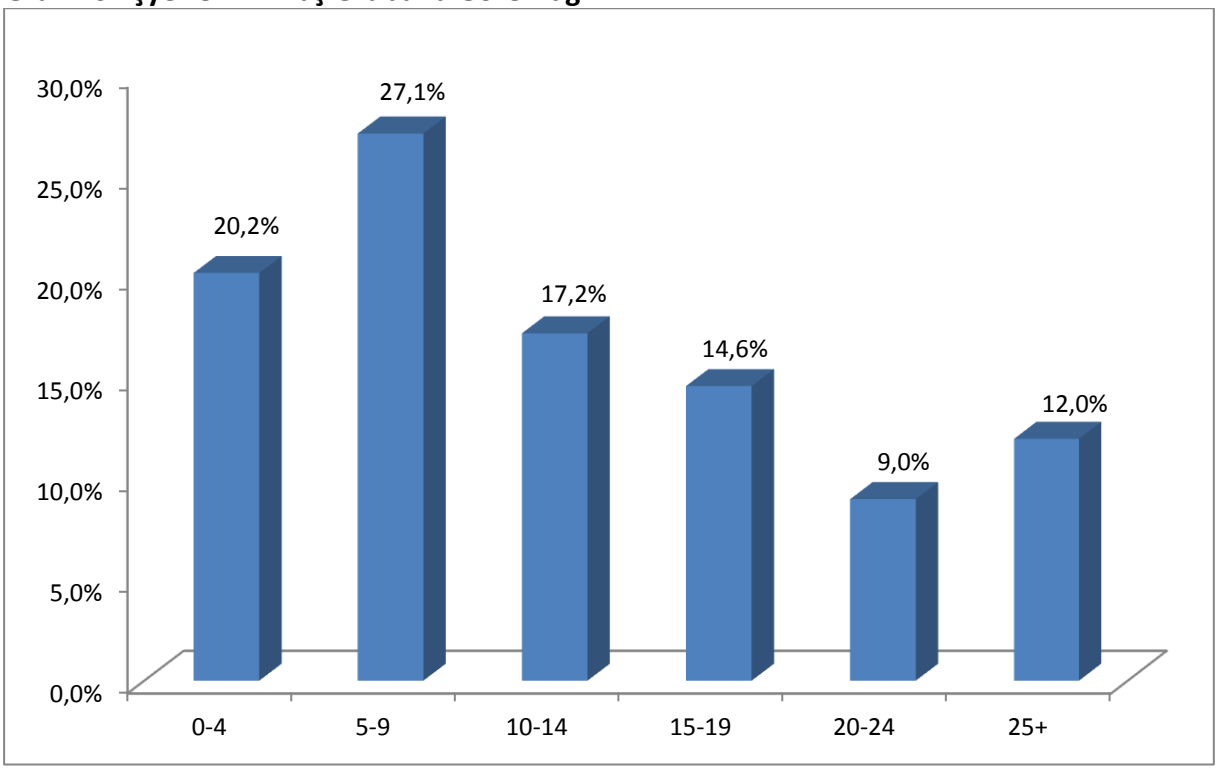

Kaynak: İPA 2015

Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında Türkiye genelinde her yaş grubuna işyerlerinin dengeli dağıldığı ve en fazla işyerinin yüzde 27 ile 5-9 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde 25 ve üzeri yaştaki işyerlerinin oranı yüzde 13'tür. Türkiye geneli işyerlerinin yaş grupları ile Amasya ilindeki işyerlerinin yaş grupları benzerlik göstermektedir.

Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla çalışan Hizmet ve Satış Elemanlarındadır. Çalışanların yüzde 19'u bu meslek grubundadır. Hem işyeri hem de çalışanların en fazla Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olması bu meslek grubunu ön plana çıkarmıştır. Türkiye genelinde bu meslek grubu dördüncü sıradadır.

Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

	10+		
Meslek Grupları	**Kadın**	**Erkek**	**Toplam**
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	611	2.791	3.402
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	397	2.829	3.226
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	518	1.999	2.517
Hizmet ve Satış Elemanları	421	1.347	1.768
Profesyonel Meslek Mensupları	437	508	945
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	283	409	692
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	56	601	657
Yöneticiler	35	260	295
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	2	131	133
Genel Toplam	**2.760**	**10.875**	**13.635**

Kaynak: İPA 2015

Amasya ilinde çalışanların yüzde 18,4'ü Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışmaktadır. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 16,7'dir. Amasya ilinde mesleki nitelik ve beceri gerektirmeyen işlerde çalışma oranı Türkiye geneline oldukça yakındır. Amasya'da erkeklerin yüzde 18,3'ü, kadınların ise 18,7'si nitelik gerektirmeyen işlerde çalışmaktadır. Türkiye genelinde bu oranlar erkekler için yüzde 15,4, kadınlar için ise yüzde 20,2'dir. Kadınlarda niteliksiz işlerde çalışma oranı erkeklere göre daha yüksektir. Diğer yandan genellikle lisans mezunlarının çalıştıkları Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu incelediğinde Amasya'da kadınların yüzde 15,8'inin, erkeklerin ise yüzde 4,6'sının bu meslek grubunda çalıştığını görülmektedir. Fotoğrafa bu açıdan bakıldığında da kadınların yüksek eğitim gerektiren meslek grubunda daha yoğun çalıştığı tespit edilmiştir.

Amasya'da erkekler en fazla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda çalışırken, kadınlar ise Hizmet ve Satış Elemanları ile Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda çalışmaktadırlar.

Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar

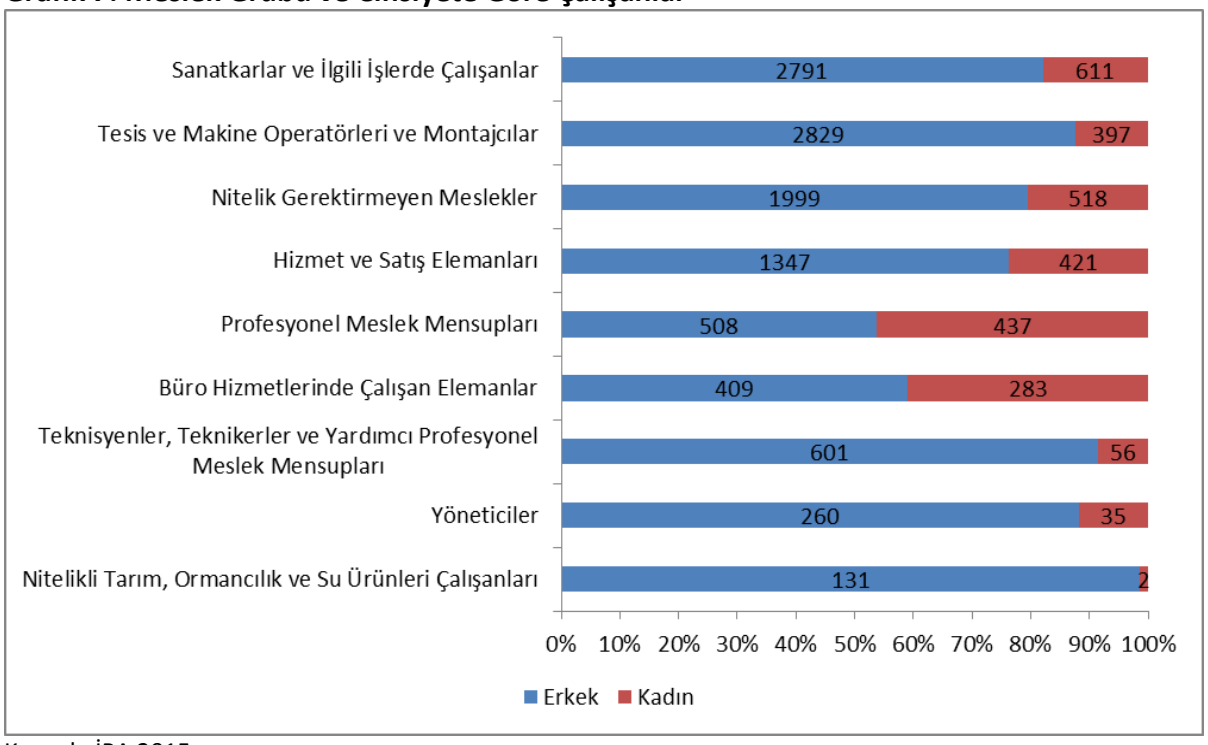

Kaynak: İPA 2015

Amasya ilinde de Türkiye genelinde olduğu gibi kadınların erkeklerden fazla çalıştığı bir meslek grubu bulunmamaktadır. Amasya ilinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışan kadın oranı Türkiye geneline göre oldukça düşüktür. Kadınların Profesyonel Meslek Mensuplarında çalışma oranının il genelinde çalışma oranından yüksek olması dikkat çekici bir noktadır.

Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

10+		
Erkek	**Kadın**	**Toplam**
Mermer İşçisi	Konfeksiyon İşçisi	Konfeksiyon İşçisi
Beden İşçisi (Genel)	Temizlik Görevlisi	Mermer İşçisi
Madenci (Genel)	Makineci (Dikiş)	Beden İşçisi (Genel)
Şoför (Yolcu Taşıma)	Ön Muhasebeci	Temizlik Görevlisi
Metal Mamuller Montaj İşçisi	Aşçı	Madenci (Genel)
Şoför-Yük Taşıma	Satış Danışmanı	Metal Mamuller Montaj İşçisi
Metal Levha İşçisi	Bulaşıkçı (Stevard)	Şoför (Yolcu Taşıma)
Garson (Servis Elemanı)	Beden İşçisi (Temizlik)	Garson (Servis Elemanı)
Beden İşçisi (İnşaat)	Büro Memuru (Genel)	Şoför-Yük Taşıma
Satış Danışmanı	Kasiyer	Satış Danışmanı

Kaynak: İPA 2015

Amasya ilinde en fazla çalışanı olan mesleklere baktığımızda ilk sırada Konfeksiyon İşçisi mesleği görülmektedir. İmalat sektörünün işgücü piyasasındaki ağırlığı burada da kendini göstermiştir.

En fazla çalışılan ilk on meslek dikkate alındığında kadınların erkeklere göre daha fazla mesleki nitelik ve beceri gerektiren işlerde çalıştığı görülmektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine İŞKUR hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadıkları sorulmuştur. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiş iken bu oran Amasya ilinde yüzde 52'dir. Amaysa Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü Amasya'daki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden her iki işyerinden birine hizmet sunma imkânı bulmuştur. Türkiye geneline göre alanında daha geniş kitlelere hizmet sunmuştur.

Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları

Sektör	İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranı	İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Dağılımı
Toptan ve Perakende Ticaret	57,8%	38,8%
İmalat	66,0%	22,3%
İnşaat	29,9%	9,4%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	58,5%	8,6%
Ulaştırma ve Depolama	27,8%	3,6%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	50,0%	3,6%
Eğitim	52,6%	3,6%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	60,0%	2,2%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	66,7%	2,2%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	50,0%	1,8%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	36,4%	1,4%
Bilgi ve İletişim	100,0%	0,7%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	100,0%	0,7%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	40,0%	0,7%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	100,0%	0,4%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**52,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

İşyeri sayısı ile bağlantılı olarak en fazla İŞKUR hizmetlerinden faydalanan sektörler Toptan ve Perakende Ticaret, İmalat ve İnşaat sektörleridir. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı işyerlerinden hiçbiri İŞKUR hizmetlerinden yararlanmamıştır. Bilgi ve İletişim, Finans ve Sigorta Faaliyetleri ve Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründeki tüm işyerleri İŞKUR faaliyetlerinden faydalanmıştır. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Eğitim ve Madencilik sektöründe ise İŞKUR'un hizmet ağı oldukça geniştir.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı Amasya ilindeki işyerleri için Türkiye genelinden yüksek olsa da sektörel olarak hizmet planlaması ile oranı düşük olan sektörlerdeki oranlar daha da arttırılmalıdır.

Amasya ilinde işyerlerinin yüzde 9,3'i part-time çalışana sahiptir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 8,6'dır. Amasya'da part-time çalışanı olan işyeri oranı daha yüksektir.

Tablo 13: Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar

Sektör	Oran	Kadın Çalışan	Erkek Çalışan	Toplam
Bilgi ve İletişim	50,0%	3	4	7
Eğitim	26,3%	68	95	163
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	20,0%	4	8	12
Ulaştırma ve Depolama	19,4%	4	177	181
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	18,2%	2	32	34
Toptan ve Perakende Ticaret	10,2%	501	549	1.050
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	10,0%	2	71	73
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	10,0%	24	13	37
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	9,8%	16	63	79
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	5,0%	2	4	6
İnşaat	4,6%	2	98	100
İmalat	4,3%	15	264	279
Genel Toplam	**9,3%**	**643**	**1.378**	**2.021**

Kaynak: İPA 2015

Amasya'da araştırma kapsamına giren 16 sektörde işyeri bulunurken part-time çalışanı olan 12 sektör bulunmaktadır. Türkiye genelinde ise bütün sektörlerde part-time çalışma yapıldığı görülmektedir. İlde en fazla part-time çalışanı olan işyeri sayısı Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Bu sektör işyeri sayısı en fazla olan sektör olduğu için part-time çalışanı olan işyeri sayısında da ilk sıradaki sektör olarak dikkat çekmiştir. Ancak daha sağlıklı bir analiz için sektör içerisinde part-time çalışanı olan işyerlerine bakmak daha doğru olacaktır. Bilgi ve İletişim sektöründeki her iki işyerinden birinin part-time çalışanı bulunmaktadır. Eğitim sektöründe part-time çalışanı olan işyeri oranı yüzde 26,3'tür. Türkiye genelinde en yüksek orana Sağlık sektörü sahiptir. En düşük oran ise Madencilik sektöründedir.

Amasya ilinde çalışanların yüzde 14,8'i part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 20,8'dir. Türkiye genelinde Amasya geneline göre part-time çalışma daha yaygındır.

Amasya'da part-time çalışanı olan işyerlerinde çalışanların yüzde 31,8'i kadındır. Part-time çalışma yapılan yerlerde kadın istihdamının part-time çalışanı olmayan işyerlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Amasya'da part-time çalışmanın kadın istihdamı üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu görülmektedir. Aynı durum Türkiye genelinde de söz konusudur. Part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdamda olanların yüzde 39'u kadındır.

Part-time çalışanı olan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 14'te gösterilmiştir. Tabi ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların part-time çalışmıyor olabilecekleri de dikkate

alınmalıdır. Sonuçta araştırma kapsamındaki işyerlerine part-time çalışanlarının olup olmadığı sorulmuş olup part-time çalışanların hangi mesleklerde çalıştığı bilgisi sorulmamıştır.

Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

10+		
Kadın	**Erkek**	**Toplam**
Konfeksiyon İşçisi	Şoför (Yolcu Taşıma)	Konfeksiyon İşçisi
Kalite Kontrolcü-Tekstil	Konfeksiyon İşçisi	Şoför (Yolcu Taşıma)
Temizlik Görevlisi	Mermer İşçisi	Kalite Kontrolcü-Tekstil
Kesimci (Konfeksiyon)	Beden İşçisi (İnşaat)	Mermer İşçisi
İplik Temizleme İşçisi	Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Elle)	Beden İşçisi (İnşaat)
Ön Muhasebeci	Büro Memuru (Genel)	Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Elle)
Satış Danışmanı	Ütücü (El İle)	Temizlik Görevlisi
Büro Memuru (Genel)	Garson (Servis Elemanı)	Büro Memuru (Genel)
Sınıf Öğretmeni	Süthane İşçisi	Aşçı
Aşçı	Aşçı	Ütücü (El İle)

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanın olduğu işyerlerinde en fazla çalışanın olduğu meslekler Konfeksiyon İşçisi, Şoför (Yolcu Taşıma), Kalite Kontrolcü-Tekstil olmuştur. İlde tekstil sektöründe işyerinin fazla olmasından dolayı part-time çalışan kişi sayısı da bu sektördeki mesleklerde fazla olmuştur.

Amasya ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 28'i vardiyalı çalışma yapmaktadır. Bu oran Türkiye'de yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir. Amasya ilinde vardiyalı çalışma yapan işyeri oranı genel olarak Türkiye ortalamasının üstündedir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerleri

	İşyeri	Çalışan Sayısı		
Sektörler	**Oran**	**Kadın**	**Erkek**	**Toplam**
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	100,0%	6	103	109
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	56,1%	84	199	283
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	40,0%	50	803	853
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	40,0%	6	33	39
İmalat	36,2%	199	2.803	3.002
Toptan ve Perakende Ticaret	34,8%	181	867	1.048
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	27,3%	21	205	226
Ulaştırma ve Depolama	25,0%	6	135	141
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	20,0%	34	16	50
Diğer Hizmet Faaliyetleri	11,1%	4	3	7
İnşaat	5,7%	15	133	148
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	5,0%	2	4	6
Genel Toplam	**28,0%**	**608**	**5.304**	**5.912**

Kaynak: İPA 2015

Amasya iline sektörel bazda baktığımızda vardiyalı çalışma Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörlünde faaliyet gösteren işyerlerinin tamamında uygulanmaktadır. Amasya ilinde oransal olarak en fazla vardiyalı çalışma yapan sektörler; Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi sektörü iken, Türkiye genelinde ise sektörel olarak yüzde 47,2 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü olmuştur. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörü Türkiye genelinde ikinci sırada yer almaktadır. Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim, Finans ve Sigorta Faaliyetleri ile Eğitim sektörlerinde Amasya ilinde vardiyalı çalışma yapılmamaktadır.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanlara cinsiyet yönüyle baktığımızda, Amasya ilinde sektörel bazda oransal olarak en fazla vardiyalı çalışma yapılan ilk iki sektördeki erkeklerin oranı çok yüksek iken, Türkiye'de bu oran daha düşüktür.

Amasya ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 10,2'si kadındır. İlde araştırma kapsamındaki işyerlerinde çalışan kadınların yüzde 22'si vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Çalışma kapsamında işyerlerinin vardiyalı çalışma yapıp yapmadıkları sorulmuştur. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde kadın çalışanların vardiyaya kalıp kalmadıklarına dair bilgi toplanmamıştır.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 16'da gösterilmiştir. Tabi ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların vardiyalı çalışmıyor olabilecekleri dikkate alınmalıdır.

Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
Beden İşçisi (Temizlik)	Mermer İşçisi	Mermer İşçisi
Plastik Doğrama Montaj Elemanı	Metal Levha İşçisi	Metal Levha İşçisi
Kasiyer	Metal Mamuller Montaj İşçisi	Metal Mamuller Montaj İşçisi
Temizlik Görevlisi	Madenci (Genel)	Madenci (Genel)
Bulaşıkçı (Stevard)	Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Genel)
Büro Memuru (Genel)	Düğme İmal İşçisi	Düğme İmal İşçisi
Ön Muhasebeci	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Garson (Servis Elemanı)
Aşçı	Garson (Servis Elemanı)	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)
Reyon Görevlisi	Mozaik İmal İşçisi (İnşaat)	Beden İşçisi (Temizlik)
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Şoför-Yük Taşıma	Büro İşçisi

KAYNAK: İPA 2015

Amasya ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı meslek bazında cinsiyete göre sıralandığında; kadınlarda ilk üç sırayı Beden İşçisi (Temizlik), Plastik Doğrama Montaj Elemanı, Kasiyer almaktadır. Türkiye'de ise bu sıralama Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel) ve Makineci (Dikiş) olarak sıralanmaktadır. Amasya ilinde erkeklerde Mermer İşçisi, Metal Levha İşçisi

ve Metal Mamuller Montaj İşçisi iken, Türkiye'de Beden İşçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi ve Temizlik Görevlisi olarak sıralanmaktadır.

10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 7,5'i ihracat yapmaktadır. İlde 4 sektörde ihracat yapılmaktadır. Çalışanların yüzde 24,8'i ihracat yapan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelindeki işyerlerinin ise yüzde 17,4'ü ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyeri oranı Türkiye genelinde Amasya'ya göre daha yüksektir.

Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı

	İşyeri	Çalışan Sayısı		
Sektör	**Oran**	**Kadın**	**Erkek**	**Toplam**
Madencilik ve taş ocakçılığı	40,0%	49	645	694
İmalat	30,9%	457	2.068	2.525
Toptan ve perakende ticaret	3,2%	30	138	168
Ulaştırma ve depolama	2,8%	0	5	5
Genel Toplam	**7,5%**	**536**	**2.856**	**3.392**

KAYNAK: İPA 2015

İhracat yapan işyeri oranı en yüksek ilk üç sektör karşılaştırıldığında Türkiye ve Amasya ilinde benzerlik olduğu gözlemlenmiştir. Türkiye'de ihracat yapan firma sıralamasında ilk üç sırayı İmalat, Madencilik ve Taş ocakçılığı, Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri alırken, Amasya ili için bakıldığında, en fazla ihracat yapılan sektörün yüzde 40 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü olduğu görülmektedir. İkinci sırada yüzde 30,9 ile İmalat sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 3,2 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü yer almaktadır. Amasya ilinde İhracat yapan işyerlerinde çalışanların büyük çoğunluğu erkeklerden oluşmaktadır.

İhracat yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan mesleklere baktığımızda ilk üç sırada Mermer İşçisi, Metal Levha İşçisi, Beden İşçisi (Genel) meslekleri gelmektedir. Bu meslekleri Madenci (Genel) ve Düğme İmal İşçisi meslekleri takip etmektedir.

Tablo 18: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
Makineci (Dikiş)	Mermer İşçisi	Mermer İşçisi
Konfeksiyon İşçisi	Metal Levha İşçisi	Metal Levha İşçisi
Plastik Doğrama Montaj Elemanı	Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Genel)
Beden İşçisi (Temizlik)	Madenci (Genel)	Madenci (Genel)
Düz Dikiş Makineci	Düğme İmal İşçisi	Düğme İmal İşçisi
Büro Memuru (Genel)	Mozaik İmal İşçisi (İnşaat)	Mozaik İmal İşçisi (İnşaat)
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	Büro İşçisi	Beden İşçisi (Temizlik)
Ön Muhasebeci	Beden İşçisi (Temizlik)	Makineci (Dikiş)
Paketleme İşçisi (El İle)	Mermer Ebatlandırma İşçisi	Büro İşçisi
Kablo Gruplama İşçisi	Şoför-Yük Taşıma	Mermer Ebatlandırma İşçisi

KAYNAK: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı en çok olan mesleklere bakıldığında kadınlarda ilk üç sırayı Makineci (Dikiş), Konfeksiyon İşçisi, Plastik Doğrama Montaj Elemanı meslekleri alırken, erkeklerde ise Mermer İşçisi, Metal Levha İşçisi, Beden İşçisi (Genel) olarak sıralanmaktadır. Bir önceki tablodaki en çok ihracat yapılan sektör ve çalışanların cinsiyete göre dağılımı ile bu tabloyu birleştirildiğinde sıralamanın uyumlu olduğu görülmektedir.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma durumu incelendiğinde; Amasya'daki işyerlerinin yüzde 52'si, Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin ise yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. Hangi hizmetlerden ağırlıklı olarak yararlanıldığına ilişkin veriler grafik 8'de sunulmuştur.

Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları

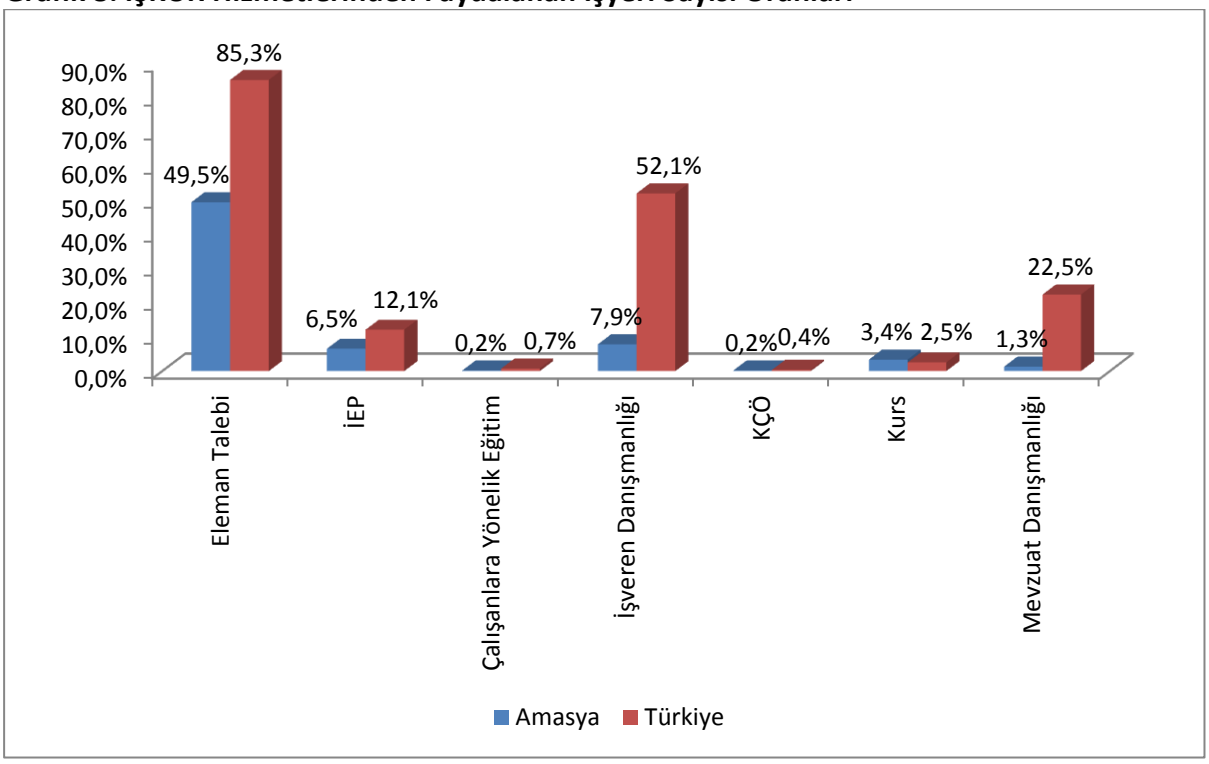

KAYNAK: İPA 2015

Amasya ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmalar İŞKUR'dan hizmet olarak yüzde 49,5 ile en fazla eleman talebinde bulunmuşlardır. Bunu sırasıyla yüzde 7,9 ile işveren danışmanlığı, yüzde 6,5 ile işbaşı eğitim programları yüzde 3,4 ile kurs hizmetleri takip etmiştir. Kısa çalışma ödeneği ve çalışanlara yönelik eğitim hizmet talepleri çok az olmuştur. Türkiye genelinde ise benzer bir sıralama ile eleman talebi, işveren danışmanlığı, mevzuat danışmanlığı, işbaşı eğitim programı olarak sıralanmıştır.

Amasya ilinde İŞKUR hizmetlerinden en fazla 5-9 yaş arasında faaliyet gösteren işyerleri faydalanmıştır. Daha sonra sırasıyla 0-4 arası yaşa sahip işyerleri, 15-19 arası yaşa sahip işyerleri ve 10-14 arası yaşa sahip işyerleri takip etmektedir. Amasya'da en fazla işyerinin 25 yaş üstü ve 0-4 yaş arası faaliyet gösteren işyerlerinde olmasına karşın, sayısal olarak en fazla İŞKUR'dan hizmet alan işyeri 5-9 yaş arası faaliyet gösteren işyerleri olmuştur.

Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

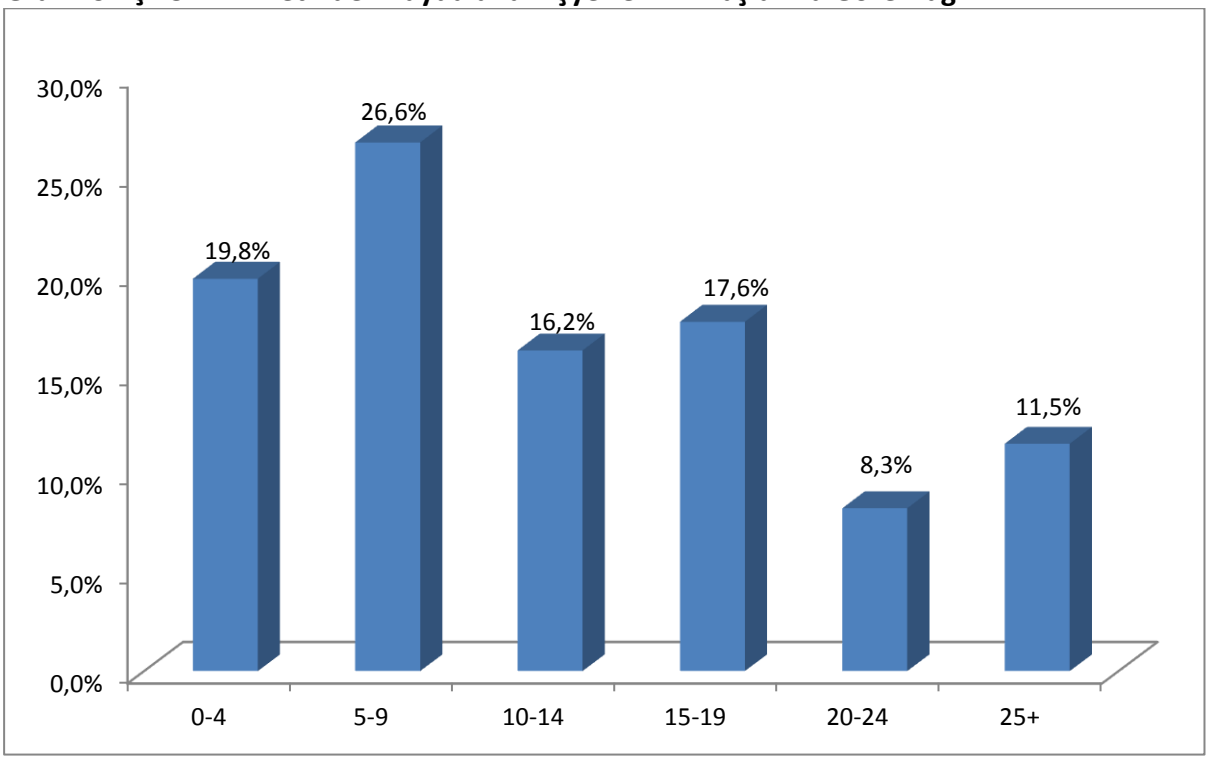

KAYNAK: İPA 2015

Amasya ilinde bütün yaş aralıklarındaki firmalar İŞKUR'dan oransal olarak en fazla eleman talebinde bulunmuşlardır. Bu hizmetten oransal olarak en fazla 5-9 arası yaşa sahip firmalar faydalanmışlardır. İŞKUR'un diğer hizmetlerinden faydalanma oranlarına göre sıralama yapıldığında yaş grupları arasında farklılık görülmektedir. Bütün yaş aralıkları kendi içerisinde aldıkları hizmetler sıralandığında birinci sırada eleman talebi gelmektedir.0-4, 15-19, 20-24, 25+ yaşa sahip firmalarda ikinci sırada işveren danışmanlığı, üçüncü sırada ise işbaşı eğitim programları yer almaktadır. Söz konusu hizmetlerin birbiri ile benzerlik göstermeleri dikkat çekmektedir. 5-9, 10-14 yaş arası

firmaların İŞKUR'dan aldıkları hizmetler oransal olarak sıralandığında ikinci sırada işbaşı eğitim programı, üçüncü sırada işveren danışmanlığı hizmetleri yer almaktadır.

Araştırma kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine bu hizmetlerden ne kadar süredir faydalandığı sorulmuştur.

Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı

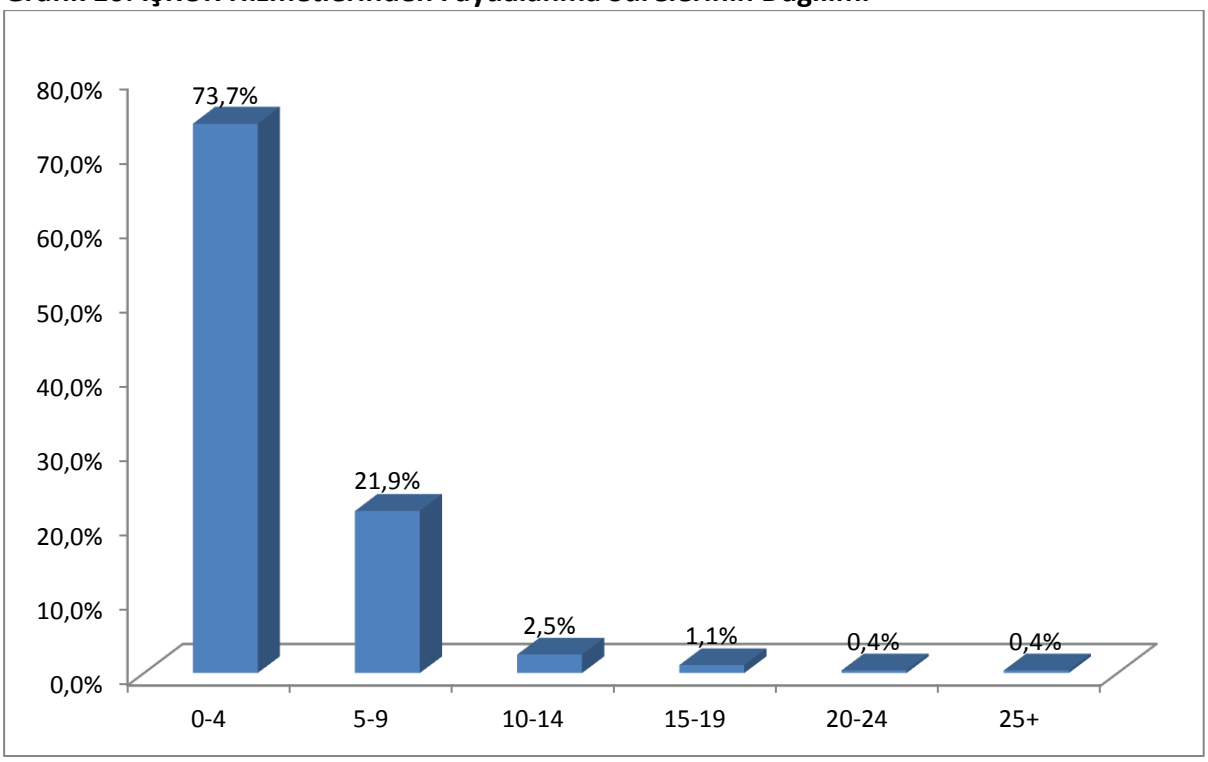

KAYNAK: İPA 2015

Amasya ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 73,7'sinin 0-4 yıl arasında bir süredir bu hizmetlerden yararlandığı tespit edilmiştir. En düşük oran ise 20-25 yıl arası ve 25 yıl ve üzeridir. Amasya ilinde sektörel bazda firmaların İŞKUR hizmetlerinden faydalanması en çok son dört yılda olmuştur. İŞKUR son dört yıl içerisinde büyük bir atılım yapmıştır. İŞKUR'un personel sayısındaki artış, sunduğu hizmetlerdeki hem nitel hem de nicel iyileşme ile birlikte İŞKUR imajındaki değişim, İŞKUR'un değer olarak geliştiğinin göstergesidir.

Sektörlere göre İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yararlandıkları hizmet türlerine ilişkin verilere Tablo 19'da yer verilmiştir.

Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı

Sektörler	Eleman Talebi	İEP	İşveren Danışmanlığı	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	83,3%	16,7%	0,0%	16,7%	16,7%
İmalat	93,5%	21,0%	9,7%	17,7%	0,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	100,0%	7,7%	7,7%	0,0%	0,0%
Toptan ve Perakende Ticaret	97,2%	9,3%	20,4%	2,8%	4,6%
Ulaştırma ve Depolama	100,0%	0,0%	20,0%	0,0%	0,0%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	91,7%	16,7%	4,2%	8,3%	0,0%
Bilgi ve İletişim	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	80,0%	20,0%	40,0%	0,0%	0,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	100,0%	25,0%	50,0%	0,0%	25,0%
Eğitim	100,0%	0,0%	10,0%	0,0%	0,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	100,0%	40,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	83,3%	0,0%	0,0%	16,7%	0,0%
Genel Toplam	**95,3%**	**12,6%**	**15,1%**	**6,5%**	**2,5%**

KAYNAK: 2015 İPA

Amasya ilinde bütün sektörlerde en fazla yararlanılan İŞKUR hizmeti eleman talebi olmuştur. Sadece sağlık sektöründe işbaşı eğitim programları ilk sırada yer almıştır. Mevzuat danışmanlığı hizmeti en az faydalanılan hizmet türü olmuştur. Bu hizmet yapısı gereği işyerlerinden ziyade işsizlerin faydalandığı bir hizmettir.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan bütün işyerlerinin işveren ve mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanıp sunulan diğer hizmetler hakkında bilgi alması İŞKUR'un etkinliği açısından dikkate değer bir durumdur.

Amasya ilinde part-time çalışanı olan, vardiyalı çalışma yapılan ve ihracat yapan işyerleri İŞKUR hizmetlerinden çalışanlara yönelik eğitim ve kısa çalışma ödeneği hizmetlerinden faydalanmamışlardır. Part-time çalışanı olan işyerleri, vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ve ihracat yapan işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları benzerlik göstermektedir. Amasya ilinde part-time çalışanı olan işyerleri, vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ve ihracat yapan işyerlerinin en fazla yararlandıkları hizmet eleman talebidir ve bu durum Türkiye geneli ile benzerlik göstermektedir.

Açık İşler

Açık işlere ilişkin veriler işgücü piyasasının talep yönünü ifade eden verilerdir. Araştırma kapsamında 15 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. Bir anlamda ziyaret edilen tarihler arasında işyerlerinin eleman ihtiyaçları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada referans tarihi veya döneminin olmayışı, ziyaret sırasındaki mevcut durumun sorulması çalışmanın istatistiksel olarak sınırlılığını ortaya koymaktadır. Çalışma kapsamında işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu kapsamda toplanan verilere bu bölümde detaylı bir şekilde yer verilecektir.

Grafik 11: Açık İşi Olan İşyerleri

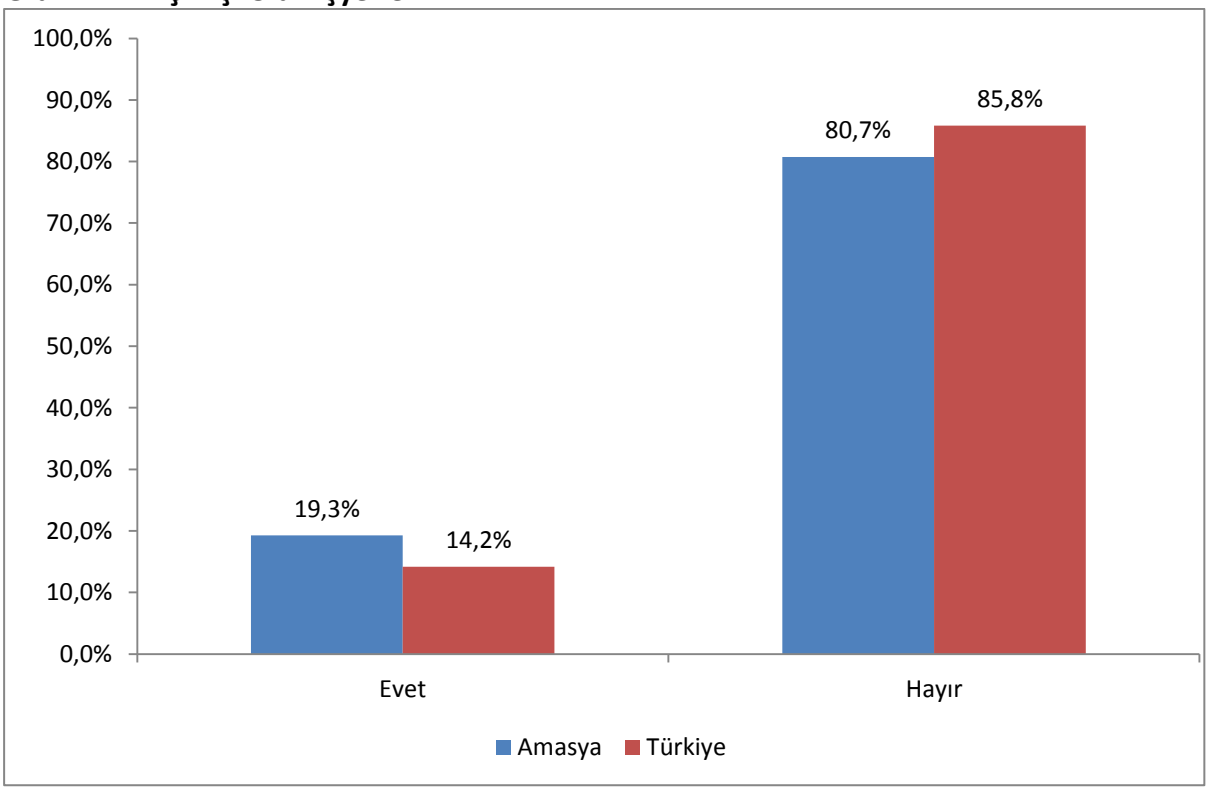

KAYNAK: İPA 2015

Amasya ilindeki işyerlerinin yüzde 19,3'ü açık işi olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14,2'dir. Amasya'da açık işi olan işyeri oranı Türkiye genelinden yüksektir. Ancak 2014 yılı İşgücü Piyasası Araştırmasında Amasya ilinde açık işi olan işyeri oranı yüzde 20 olarak gerçekleşmiştir.

Amasya ilinde 103 işyerinde toplam 468 kişilik açık iş tespit edilmiştir. Bu açık işlerin sektörel dağılımı ve sektörlere göre açık iş oranı Tablo 20'de gösterilmiştir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları

Sektörler	Amasya			Türkiye Geneli	
	Açık İş	Açık iş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	38	8,1%	3,5%	0,6%	1,0%
İmalat	201	42,9%	4,1%	44,6%	2,0%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0	0,0%	0,0%	0,2%	0,4%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	0,1%	0,4%
İnşaat	16	3,4%	1,2%	7,8%	1,4%
Toptan ve Perakende Ticaret	135	28,8%	3,8%	17,1%	1,8%
Ulaştırma ve Depolama	8	1,7%	1,3%	3,7%	1,4%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	37	7,9%	6,1%	8,8%	2,1%
Bilgi ve İletişim	0	0,0%	0,0%	1,0%	1,2%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	0,8%	0,4%
Gayrimenkul Faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	0,6%	1,6%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	2	0,4%	0,8%	3,4%	2,1%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	6	1,3%	1,6%	6,1%	1,5%
Eğitim	2	0,4%	0,4%	1,1%	0,7%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	10	2,1%	4,0%	2,0%	1,1%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	6	1,3%	1,4%	0,3%	1,3%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	7	1,5%	7,4%	1,8%	2,7%
Genel Toplam	**468**	**100,0%**	**3,3%**	100,0%	1,7%

KAYNAK: İPA 2015

Amasya ilinde en fazla açık iş oransal olarak yüzde 42,9 ile İmalat sektöründe yer almaktadır. İkinci olarak yüzde 28,8 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, üçüncü olarak yüzde 8,1 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü gelmektedir. Bu sektörleri sırasıyla Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, İnşaat, İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Ulaştırma Ve Depolama sektörleri izlemiştir. İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret ile Madencilik sektörleri işyerlerinin yüzde

80’ini oluştururken açık işlerin yüzde 85’inin üzerinde paya sahip olmuşlardır. İmalat sektörü açık işlerde ön plana çıkan sektör olmuştur.

Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri, Bilgi Ve İletişim, Finans Ve Sigorta Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerinde açık iş bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde sektörel bazda açık iş sayısı Amasya ili ile benzer bir durum arz etmekte ve ilk sırayı yüzde 44,6 ile İmalat sektörü, ikinci sırayı 17,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü üçüncü sırayı ise yüzde 8,8 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü almaktadır.

Amasya ilinde açık iş oranı yüzde 3,3 ile Türkiye geneli açık iş oranının 1,6 puan üzerindedir. Amasya’da sektörel bazda en yüksek açık iş oranı yüzde 7,4 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektöründedir. Bunu yüzde 6,1 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü ve yüzde 4,1 ile İmalat sektörü yüzde 3,3 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü takip etmektedir. Bu üç sektörün dışındaki sektörlerin açık iş oranı il geneli açık iş oranının altında kalmaktadır. Türkiye genelinde ise farklı bir sıralama göze çarpmaktadır. İlk sırada yüzde 2,7 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri, ikinci sırada yüzde 2,1 ile Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler, üçüncü sırada ise yüzde 2 ile Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü yer almaktadır. İmalat sektöründe ise açık iş oranı yüzde 2 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Araştırmanın yapıldığı dönemde mevsim şartlarının henüz iyileşmemesi Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyeti ile İnşaat sektörlerindeki açık iş oranının beklenenden düşük çıkmasına neden olmuştur. Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe özellikle bankaların açık işleri merkezden ilan etmeleri nedeniyle yerelde açık işler tespit edilememiş ve bu sektörde de beklentilerin altında açık iş oranı ortaya çıkmıştır.

Açık işlerde cinsiyet tercihi sorulmuştur. Grafik 12’den açık işlerde cinsiyet bakımından farklılaşma olduğu görülmektedir.

Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları

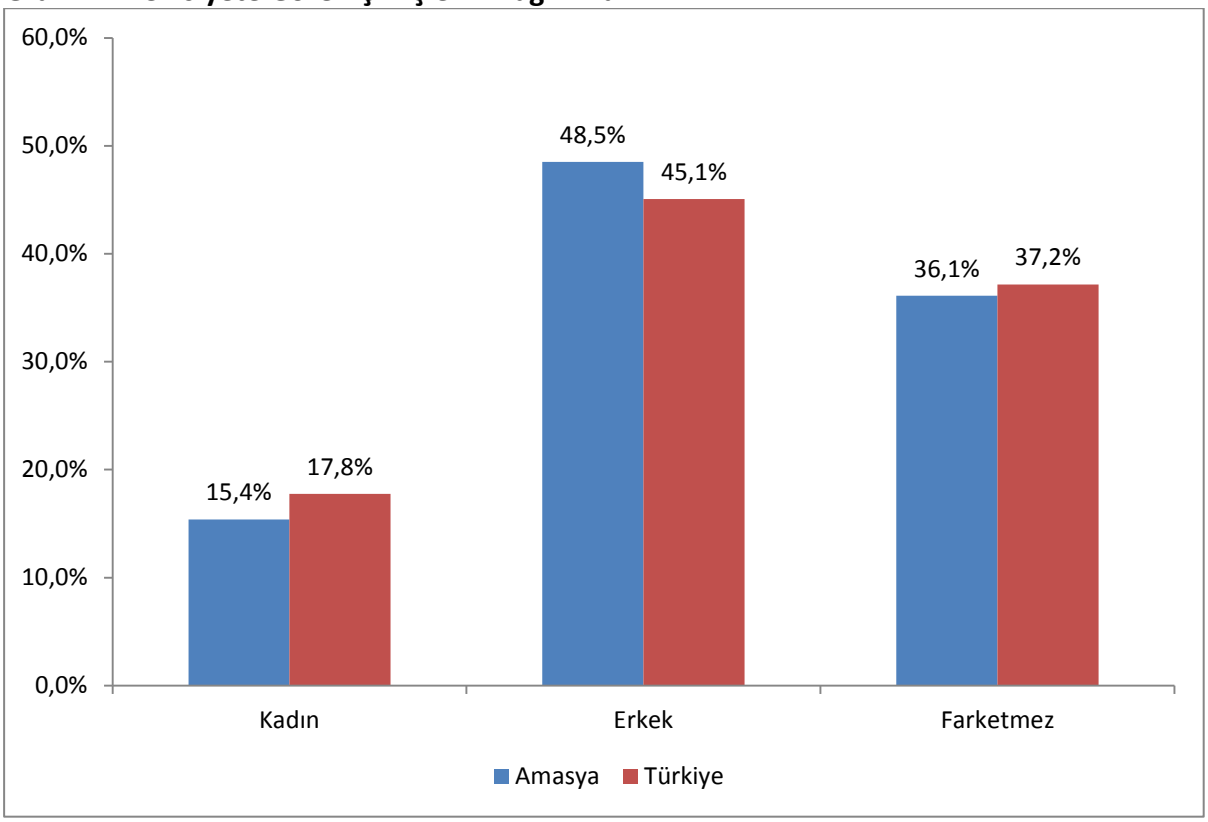

KAYNAK: İPA 2015

Amasya'da toplam açık işlerin yüzde 15,4'ü için yalnızca kadınlar talep edilmiştir. Bu oran Türkiye geneli ile yakınlık gösterse de düşüktür. Erkeklerde açık iş talebi ise yüzde 48,4 ile Türkiye geneli erkekler açık iş talebine paraleldir. Açık işi olan firmaların talep ettikleri açık işteki fark etmez seçeneği yüzde 36,1 iken, Türkiye genelinde yüzde 37,2'dir. Amasya ilindeki açık işlerin çoğu için erkekler talep edilmekte olup, Türkiye genelinde de oransal olarak bu talep Amasya'ya yakındır. Amasya'da da, Türkiye genelinde de açık işlerde cinsiyet farklılaşması görülmektedir.

Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları

Sektörler	Açık İş Verme Oranı
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	50,0%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	40,0%
İmalat	26,6%
Toptan ve Perakende Ticaret	23,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	22,2%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	20,0%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	19,5%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	18,2%
Eğitim	10,5%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	10,0%
İnşaat	8,0%
Ulaştırma ve Depolama	5,6%
Genel Toplam	**19,3%**

KAYNAK: İPA 2015

Amasya ilinde toplamda açık işi olan işyeri sayısı oranı yüzde 19,3 iken, Türkiye genelinde bu oran yüzde 14,2 olarak gerçekleşmiştir. Amasya'da sektörel bazda en fazla açık iş verme oranı yüzde 50 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründeyken, Türkiye'de yüzde 20 ile İmalat sektöründedir. Amasya'da ikinci sırada yüzde 40 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü yer alırken, üçüncü sırada yüzde 26,6 ile İmalat sektörü bulunmaktadır. Türkiye'de sektörel bazda ikinci sırada yüzde 19,7 ile Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 18,1 ile İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır.

Grafik 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı

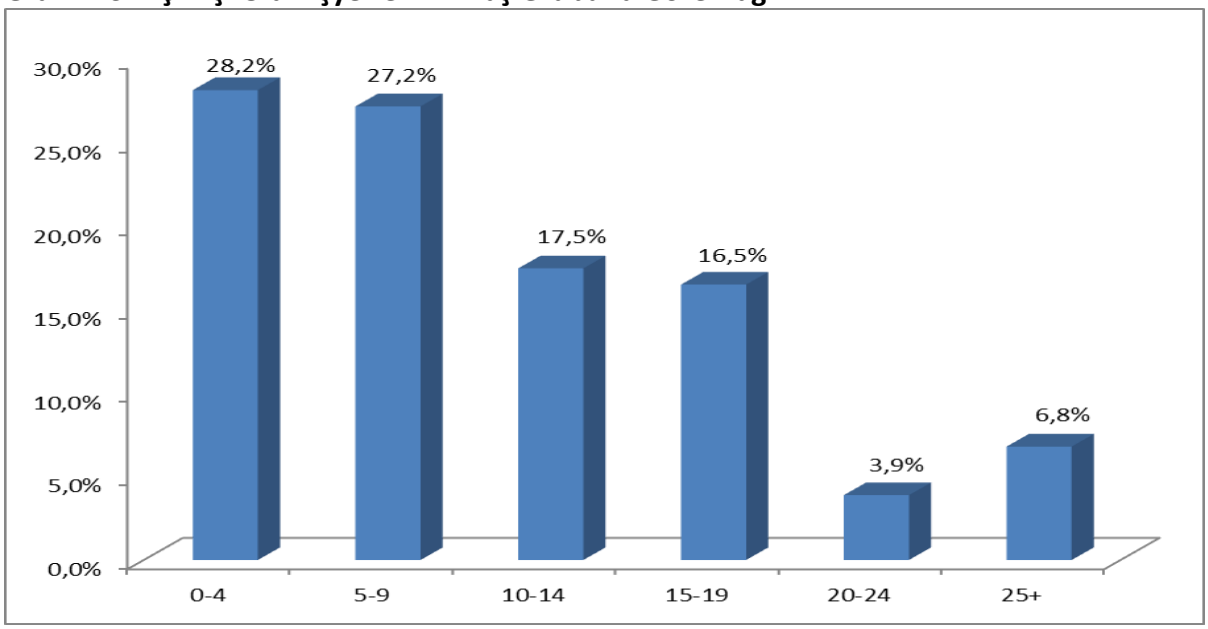

KAYNAK: İPA 2015

Açık işi olan işyerlerinin yaş gruplarına göre dağılımına baktığımızda; en fazla açık işi olan işyerlerinin 0-4 yaş arası grupta olduğunu görülmektedir. Daha sonra sırası ile 5-9 yaş grubuna sahip işyerleri ile 10-14 yaş arası ve 15-19 yaş arası işyerleri gelmektedir. Diğer yaş gruplarındaki işyerlerinin ise açık iş verme oranları birbirine yakındır.

Açık işlerin sektörlere göre cinsiyet dağılımında Amasya ilinde açık işlerde erkeklerin daha fazla talep edildiği görülmektedir.

Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektörler	Kadın	Erkek	Fark etmez
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,0%	100,0%	0,0%
İmalat	18,4%	30,3%	51,2%
İnşaat	37,5%	37,5%	25,0%
Toptan ve Perakende Ticaret	14,8%	62,2%	23,0%
Ulaştırma ve Depolama	12,5%	87,5%	0,0%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	13,5%	45,9%	40,5%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	50,0%	0,0%	50,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,0%	16,7%	83,3%
Eğitim	50,0%	0,0%	50,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	10,0%	0,0%	90,0%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	0,0%	100,0%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	**15,4%**	**48,5%**	**36,1%**

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 22'deki sektörlere genel olarak bakıldığında; yalnızca iki sektörde çalıştırılmak istenen elemanın cinsiyetinin fark etmeyeceği görülmektedir. İdari ve destek hizmet faaliyetleri ve diğer hizmet faaliyetleri sektörlerindeki açık işlerde cinsiyet fark etmemektedir. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe de erkek eleman talebi az olmakla beraber yüzde 90 oranında fark etmemektedir. İmalat, toptan ve perakende ticaret ile ulaştırma ve depolama sektörlerinde yoğun bir şekilde erkek eleman talep edilmiştir. Bu sektörlerden hareketle, fizik gücünün çok fazla talep edildiği sektörlerde erkekler için açık iş oranları daha fazla belirginleşmektedir. Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe ise kadın ve erkek eleman talebi eşittir.

Amasya'da açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımında nitelik gerektirmeyen mesleklerin oranı Türkiye geneline göre oldukça yüksektir. Amasya'daki açık işler Türkiye geneline göre daha az mesleki beceri ve nitelik gerektiren meslek gruplarından oluşmaktadır.

Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek Grupları	Amasya			Türkiye	
	Açık İş	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	16	3,4%	2,3%	7,5%	1,1%
Hizmet ve Satış Elemanları	82	17,5%	4,4%	16,7%	2,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	39	8,3%	1,5%	14,9%	1,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	6	1,3%	4,3%	0,4%	1,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	16	3,4%	1,7%	7,8%	1,3%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	221	47,2%	6,1%	21,5%	2,2%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	21	4,5%	3,1%	8,1%	1,5%
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	67	14,3%	2,0%	22,4%	2,1%
Yöneticiler	0	0,0%	0,0%	0,6%	0,3%
Genel Toplam	**468**	**100%**	**3,3%**	**100%**	**1,7%**

KAYNAK: İPA 2015

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı ele alındığında; en yoğun talep Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubundadır. İkinci sırada Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu yer almaktadır. Amasya ilinde son dönemlerde kafe, restoran, lokanta ve mağaza vb. türünde birçok işyeri açılmıştır. Dolayısıyla söz konusu piyasada açık iş talepleri de oluşmuştur. Bu sebeple hizmet ve satış elemanları talebinde artış olmuştur. Açık iş talebi olmayan meslek grubu ise yöneticiler meslek grubudur. Yönetici pozisyonu genellikle sermayedar olan işletme yöneticisiyle aynı kişi olduğundan bu meslek grubunda açık iş talebi olmamıştır.

Türkiye'de ise Amasya'nın aksine açık iş dağılımında birinci sırada tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu yer almaktadır. İkinci sırada sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada hizmet ve satış elemanları meslek grubu yer almaktadır.

Amasya'da açık iş oranı sıralaması da açık iş dağılımı ile aynıdır. Birinci sırada Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubudur. İkinci sırada Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu yer almaktadır.

Türkiye'de ise açık iş dağılımındaki ilk üç meslek grubu kendi aralarında yer değiştirerek sırasıyla hizmet ve satış elemanları, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve tesis ve makine operatörleri ve montajcılar olarak sıralanmıştır.

Tablo 24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grupları	Amasya			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	25,0%	31,3%	43,8%	25,50%	25,00%	49,50%
Hizmet ve Satış Elemanları	28,0%	34,1%	37,8%	17,60%	19,30%	63,20%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	17,9%	66,7%	15,4%	17,00%	46,50%	36,40%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	100,0%	0,0%	23,70%	41,70%	34,60%
Profesyonel Meslek Mensupları	18,8%	12,5%	68,8%	21,30%	27,50%	51,20%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	5,9%	58,8%	35,3%	12,60%	51,10%	36,30%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	4,8%	42,9%	52,4%	11,00%	73,90%	15,10%
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	31,3%	31,3%	37,3%	18,60%	61,30%	20,20%
Yöneticiler	0,0%	0,0%	0,0%	16,70%	22,30%	61,00%
Genel Toplam	**15,4%**	**48,5%**	**36,1%**	**17,80%**	**45,10%**	**37,20%**

KAYNAK: İPA 2015

Daha önce de ifade edildiği üzere Amasya ilinin açık işlerinde erkeklerin ön planda ve Türkiye ortalamasının üzerindedir. Nitelik gerektirmeyen işlerde ağırlıklı olarak erkekler çalışmaktadır. Fiziksel yeterlilik gerektiren işlerde erkeklerin daha fazla çalıştırıldıklarını bu veriler de desteklemektedir.

Açık işlerin meslek gruplarına ve cinsiyete göre dağılımında kadınların en fazla talep edildiği meslek grubu Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubudur. Türkiye genelinde ise bu oran da erkeklerin çok yüksek olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde hiçbir meslek grubunda kadınların talebi erkeklerin talebinden fazla değildir. Kadın talebinin erkek talebine en yakın olduğu meslek grupları büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, profesyonel meslek mensupları, hizmet ve satış elemanları ve yönetici meslek gruplarıdır. Profesyonel meslek mensuplarında ise kadın talep oranı

erkeklerden fazla olmasına karşın en yüksek oran fark etmez seçeneğindedir. Bu sektörde cinsiyet farklılaştırmasının fazla olmadığı görülmektedir.

Hem Amasya'da hem de Türkiye'de eleman talebinde fark etmez seçeneği en fazla olan meslek grubu profesyonel meslek mensuplarıdır. Türkiye genelinde Amasya'dan farklı olarak büro hizmetlerinde çalışan elemanlar ve yönetici meslek gruplarında talep edilen elemanlarda fark etmez seçeneğini belirtme oranı çok yüksektir. Bu durum işgücü piyasasında fiziksel aktiviteye dayalı icra edilmeyen mesleklerde kadınların başarılı olduklarını ve talep edildiklerini göstermektedir.

Tablo 25'te bu yıl ve geçen yıl açık iş olan mesleklerin dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

	2015		2014	
	Meslekler	Oran	Meslekler	Oran
1	Mermer İşçisi	17,3%	Konfeksiyon İşçisi	15,0%
2	Konfeksiyon İşçisi	16,0%	Mermer İşçisi	13,4%
3	Makineci (Dikiş)	6,4%	Ütücü	7,0%
4	Garson (Servis Elemanı)	6,2%	Garson (Servis Elemanı)	6,6%
5	Satış Danışmanı	2,8%	Makineci (Dikiş)	5,0%
6	Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	2,6%	Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)	4,4%
7	Beden İşçisi (İnşaat)	2,1%	Sac Metal Kalıpçısı	4,0%
8	Mobilya Montaj İşçisi	2,1%	Beden İşçisi (Genel)	2,6%
9	Makas Makinesi İşçisi	2,1%	Satış Danışmanı	2,4%
10	Strafor Enjeksiyon Makinesi Operatörü	2,1%	Mobilya Montaj İşçisi	2,2%
11	Reyon Görevlisi	1,9%	Metal Sac İşleme İşçisi	2,0%
12	Aşçı	1,7%	Madenci (Genel)	2,0%
13	Bulaşıkçı (Stevard)	1,7%	Pazarlamacı	2,0%
14	Ahşap Mobilya İmalatçısı	1,7%	El ve Makine Dikişçisi (Genel)	2,0%
15	Kasiyer	1,3%	Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	2,0%
16	Hayvan Bakıcısı	1,3%	Ön Muhasebeci	1,7%
17	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	1,1%	Şoför-Yük Taşıma	1,6%
18	Beden İşçisi (Genel)	1,1%	Reyon Görevlisi	1,4%
19	Temizlik Görevlisi	1,1%	Kasiyer	1,4%
20	Zihinsel Engelliler Öğretmeni - Özel Eğitim	1,1%	Elektrikçi (Genel)	1,2%
21	Diğer Meslekler	26,3%	Diğer Meslekler	20,3%

KAYNAK: İPA 2015

Amasya ili işgücü piyasası araştırması sonuçlarına göre 2015 yılında geçen seneye göre açık işlerde ilk üç mesleğin hemen hemen aynı oluğu görülmektedir. Açık işlerde ilk üç sırada Konfeksiyon İşçisi, Mermer İşçisi ve Ütücü gelmektedir. Geçen sene dördüncü sırada yer alan Garson (Servis Elemanı) mesleği yine aynı sıradadır. Geçen sene açık iş sıralamasında ilk yirmiye giremeyen Ütücü meleği bu yıl üçüncü sıraya yerleşmiştir.

Geçen senenin sonuçlarına göre açık işler bakımından ilk yirmi meslek içerisinde yer alan mesleklerden on tanesi Ütücü, sac Metal Kalıpçısı, Metal Sac İşleme İşçisi, Madenci (Genel), Pazarlamacı, El ve Makine Dikişçisi (Genel), Ortacı/Ayakçı (Tekstil), Ön Muhasebeci, Şoför-Yük Taşıma,

Elektrikçi (Genel) bu sene ilk yirmi meslek içerisinde yer almamaktadır. Onların yerine bu sene meslekleri açık işlerde Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik), Beden İşçisi (İnşaat), Makas Makinesi İşçisi, Strafor Enjeksiyon Makinesi Operatörü, Aşçı, Bulaşıkçı (Stevard) Hayvan Bakıcısı, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Temizlik Görevlisi, Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim ilk yirmi meslek arasında yerini almıştır.

Türkiye genelinde açık iş sıralamasında ilk üçte Amasya'dan farklı olarak birinci sırada Makineci (Dikiş), ikinci sırada Beden İşçisi (Genel) ve üçüncü sırada Garson (Servis Elemanı) yer almaktadır. Türkiye'de açık iş sıralamasında Amasya'dan farklı olarak ilk yirmi meslek içerisinde on dört farklı meslek Satış Danışmanı, Gaz Altı Kaynakçısı, Güvenlik Görevlisi, şoför-yük Taşıma, Pazarlamacı, Ön Muhasebeci, Plastik enjeksiyon Üretim Elemanı, Servis Komisi, Paketleme işçisi (El İle), Muhasebeci, ortacı/Ayakçı(Tekstil), inşaat mühendisi, CNC Torna Tezgahı Operatörü, Elektrikçi (Genel) yer almıştır.

Tablo 26: Açık İşlerin Mesleklere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Kadın	Erkek	Fark etmez
Makineci (Dikiş)	Mermer İşçisi	Konfeksiyon İşçisi
Konfeksiyon İşçisi	Garson (Servis Elemanı)	Garson (Servis Elemanı)
Satış Danışmanı	Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	Makas Makinesi İşçisi
Kasiyer	Beden İşçisi (İnşaat)	Strafor Enjeksiyon Makinesi Operatörü
Reyon Görevlisi	Mobilya Montaj İşçisi	Makineci (Dikiş)
Züccaciye Satış Elemanı	Ahşap Mobilya İmalatçısı	Satış Danışmanı
Paketleme İşçisi (El İle)	Hayvan Bakıcısı	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Ön Muhasebeci	Beden İşçisi (Genel)	Zihinsel Engelliler Öğretmeni - Özel Eğitim
Aşçı	Madenci (Genel)	Diğer Plastik Mamuller İmalat İşçileri
Temizlik Görevlisi	Servis Komisi	Aşçı
Bulaşıkçı (Stevard)	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Harita Teknikeri
Tornacı (Torna Tezgâhı Operatörü)	Reyon Görevlisi	Pazarlamacı
Müşteri Temsilcisi	Bulaşıkçı (Stevard)	Aşçı Yardımcısı
Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	Elektrikçi (Genel)	Bulaşıkçı (Stevard)
İlk Yardım Eğitmeni (Sürücü Kursu)	Diğer Elektrik Teknisyenleri	Çaycı

KAYNAK: İPA 2015

Amasya ilinde kadınlarda açık iş sıralamasında ilk üç meslek Makineci (Dikiş), Konfeksiyon İşçisi ve Satış Danışmanı iken, erkeklerde Mermer İşçisi, Garson (servis Elemanı) ve kaynakçı (Oksijen ve Elektrik) yer almaktadır. Açık işlerde fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Konfeksiyon İşçisi, Garson (Servis Elemanı), Makas Makinesi İşçisidir. Türkiye genelinde Amasya ile benzer tablo oluşmuştur. Türkiye genelinde kadınlarda açık iş talebinin ilk üç sırasında Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı ve Beden İşçisi (Genel) yer almaktadır. Türkiye genelinde erkeklerde Beden İşçisi (Genel),

Gaz Altı Kaynakçısı ve Şoför-Yük Taşıma yer almaktadır. Açık işlerde Fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı) ve Satış Danışmanıdır.

Grafik 14: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı

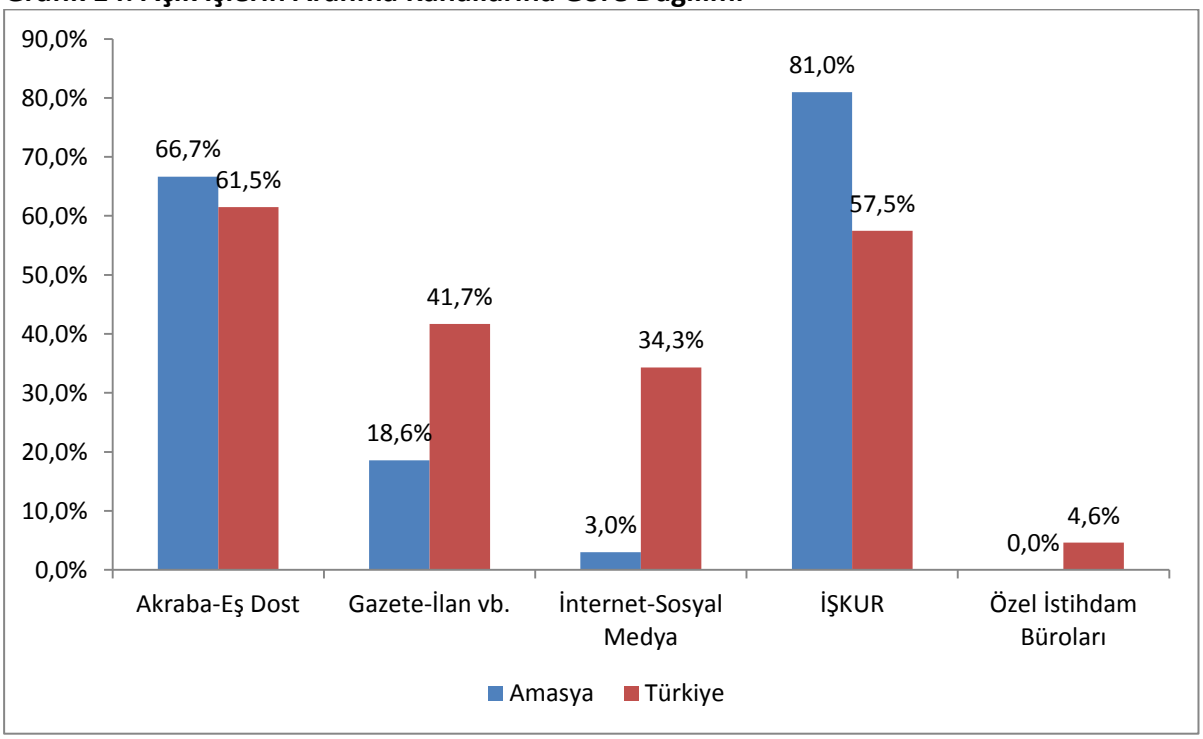

KAYNAK: İPA 2015

Açık işlerin aranma kanallarına göre dağılımında Türkiye genelinde ve Amasya'da farklılık göstermektedir. Arama kanalı olarak birinci sırada İŞKUR yer alırken bunu sırasıyla Akraba-Eş Dost, Gazete-İlan vb., İnternet-Sosyal Medya ve Özel İstihdam Büroları takip etmektedir. Amasya'da "Akraba-Eş Dost" arama kanalının yoğun olarak kullanılmasının önemli bir sebebi ilde geleneksel akraba ilişkilerinin önemini korumasıdır. Amasya'da 2014 yılında açık iş arama kanalı olarak İŞKUR aracılığı ile açık işlerin aranma oranı yüzde 71,7 iken bu sene 10 puandan fazla artarak yüzde 81'e çıkmıştır. Bu da İŞKUR'un kendini günden güne geliştirerek işveren için önemli bir pozisyona ilerlediğinin göstergesidir.

Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Sektörler	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	13,2%	55,3%	2,6%	86,8%	0,0%
İmalat	67,7%	14,9%	0,0%	97,0%	0,0%
İnşaat	100,0%	6,3%	31,3%	37,5%	0,0%
Toptan ve Perakende Ticaret	68,9%	19,3%	0,7%	68,9%	0,0%
Ulaştırma ve Depolama	50,0%	50,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	78,4%	0,0%	0,0%	62,2%	0,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	100,0%	50,0%	0,0%	50,0%	0,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	100,0%	0,0%	83,3%	100,0%	0,0%
Eğitim	100,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	60,0%	40,0%	20,0%	40,0%	0,0%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	42,9%	0,0%
Genel Toplam	**66,7%**	**18,6%**	**3,0%**	**81,0%**	**0,0%**

KAYNAK: İPA 2015

Amasya'da idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe açık iş arama kanalı olarak 2014 yılında olduğu gibi en fazla İŞKUR kullanılmaktadır. Türkiye genelinde de idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe firmalar açık iş arama kanalı olarak en fazla İŞKUR'u kullanmaktadırlar. Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe ve İnşaat sektöründe de firmalar açık işlerinin tamamını İŞKUR aracılığı ile aramaktadırlar. İmalat sektörlerinde de açık işler büyük bir oranda İŞKUR aracılığı ile aranmaktadırlar. Diğer hizmet faaliyetleri sektöründeki firmalar açık işlerini genelde Akraba-Eş Dost vasıtası ile aramakta iken İŞKUR'uda kullanmaktadırlar. Amasya'da firmalar özel istihdam bürolarını kullanmamaktadırlar.

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grupları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Genel Toplam
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	64,3%	25,3%	0,0%	97,7%	0,0%	100,0%
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	50,7%	16,4%	1,5%	76,1%	0,0%	100,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	87,5%	6,3%	37,5%	68,8%	0,0%	100,0%
Hizmet ve Satış Elemanları	69,5%	9,8%	6,1%	67,1%	0,0%	100,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	79,5%	10,3%	0,0%	59,0%	0,0%	100,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	50,0%	25,0%	12,5%	56,3%	0,0%	100,0%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	95,2%	14,3%	0,0%	38,1%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**66,7%**	**18,6%**	**3,0%**	**81,0%**	**0,0%**	**100,0%**

KAYNAK: İPA 2015

Amasya ilinde Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubuna açık işler en çok Akraba-Eş Dost aracılığıyla ve İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Yine Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda en fazla İŞKUR tercih edilmektedir. Nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda en çok akraba –eş dost aracılığıyla eleman arandığı görülmektedir.

Tablo 29: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları

Meslekler	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Mermer İşçisi	29,6%	43,2%	0,0%	100,0%	0,0%
Konfeksiyon İşçisi	100,0%	26,7%	0,0%	100,0%	0,0%
Makineci (Dikiş)	33,3%	33,3%	0,0%	100,0%	0,0%
Garson (Servis Elemanı)	51,7%	13,8%	0,0%	82,8%	0,0%
Satış Danışmanı	76,9%	0,0%	38,5%	61,5%	0,0%
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	41,7%	0,0%	0,0%	91,7%	0,0%
Beden İşçisi (İnşaat)	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Makas Makinesi İşçisi	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Strafor Enjeksiyon Makinesi Operatörü	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Mobilya Montaj İşçisi	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Diğer Meslekler	76,1%	9,6%	4,8%	63,8%	0,0%
Genel Toplam	**66,7%**	**18,6%**	**3,0%**	**81,0%**	**0,0%**

KAYNAK: İPA 2015

Mermer İşçisi, Konfeksiyon İşçisi, Makineci (Dikiş) mesleklerinde eleman aranırken İŞKUR'un arama kanalı olarak oranı yüzde 100 olmuştur. Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik) ve Garson (Servis

Elemanı) ve Satış Danışmanı mesleklerinde eleman aranırken de en fazla arama kanalı olarak İŞKUR kullanılmıştır.

İşgücü piyasasında yer alan mesleklerde arama kanalı olarak Özel İstihdam Büroları tercih edilmemektedir.

Tablo 30: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları

Arama Kanalları	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+
Akraba-Eş Dost	62,7%	74,5%	58,5%	56,3%	80,0%	75,9%
Gazete-İlan vb.	15,8%	34,8%	7,5%	12,5%	0,0%	0,0%
İnternet-Sosyal Medya	2,8%	5,0%	1,9%	2,1%	0,0%	0,0%
İŞKUR aracılığıyla	88,7%	90,1%	67,9%	93,8%	20,0%	34,5%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**37,8%**	**30,1%**	**11,3%**	**10,3%**	**4,3%**	**6,2%**

KAYNAK: İPA 2015

Amasya'da açık iş arama kanalı olarak İŞKUR'u öncelikli olarak tercih eden firmaların yaş gruplarına baktığımızda ilk sırada 15-19 yaştaki firmalar, ikinci sırada 5-9 yaş arası firmalar, üçüncü sırada ise 0-4 yaş arası firmalar yer almaktadır. Türkiye genelinde ise açık işlerini İŞKUR'dan arayan firmalar içerisinde en fazla 5-9, ikinci sırada 0-4 yaş arası firmalar ve üçüncü sırada ise 25+ yaş firmalar yer almaktadır.

Açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost'u tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 25+ yaş firmalardadır. Açık iş arama kanalı olarak İnternet-Sosyal Medya'yı tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 5-9 yaş arası firmalardadır.

Tablo 31: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Arama Kanalları	Amasya			Türkiye		
	0-30	31-89	90+	0-30	31-89	90+
Akraba-Eş Dost	58,7%	17,3%	24,0%	65,2%	13,3%	21,5%
Gazete-İlan vb.	75,9%	0,0%	24,1%	63,1%	12,3%	24,6%
İnternet-Sosyal Medya	85,7%	0,0%	14,3%	65,4%	15,1%	19,5%
İŞKUR aracılığıyla	58,0%	16,4%	25,6%	70,4%	12,3%	17,3%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	0,0%	56,7%	21,6%	21,7%
Genel Toplam	**60,9%**	**15,0%**	**24,1%**	**67,5%**	**12,5%**	**19,9%**

KAYNAK: İPA 2015

Arama kanalına göre açık işlerin aranma süresinde Türkiye ve Amasya oranları birbirine yakındır.

Amasya'da arama kanallarının tamamında 0-30 gün arası sürede aranan açık işler ilk sırada yer almaktadır. İŞKUR'un 90 gün ve daha uzun süredir aranan açık işlerdeki oranı diğer arama

kanallarına göre daha düşüktür. İŞKUR'a intikal eden açık iş taleplerinin diğer arama kanallarına göre daha kısa uzun sonuçlandırıldığı görülmektedir.

Tablo 32: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalları	Amasya			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Akraba-Eş Dost	61,1%	57,3%	81,7%	19,1%	46,4%	34,4%
Gazete-İlan vb.	18,1%	21,1%	15,4%	16,0%	44,0%	40,0%
İnternet-Sosyal Medya	6,9%	0,9%	4,1%	14,6%	38,6%	46,8%
İŞKUR aracılığıyla	81,9%	80,6%	81,1%	16,5%	48,1%	35,4%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	0,0%	13,4%	28,2%	58,4%
Genel Toplam	**15,4%**	**48,5%**	**36,1%**	17,8%	45,1%	37,2%

KAYNAK: İPA 2015

Açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost arama kanalı ile Amasya'da kadın erkek ayrımı fazla yapılmazken Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır. Gazete-İlan vb. arama kanalı ile aranan açık işlerde de hem Amasya hem de Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır. İnternet-Sosyal Medya aracılığı ile aranan açık işlerde Amasya'da en fazla kadınlar aranırken, Türkiye'de ise cinsiyet olarak fark etmez seçeneği bildirilmiştir. İŞKUR arama kanalı ile Amasya'da en fazla kadınlar, Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır.

Amasya'daki açık işlerin yüzde 49,6'sı vardiyalı çalışma yapılan işyerlerindedir. İşyerlerinin 27'sinde vardiyalı çalışma yapılırken, açık işlerin yaklaşık yarısı bu işyerlerindedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığını incelediğimizde; Amasya genelinden farklı olarak en fazla İŞKUR'un tercih edildiği görülmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri Özel İstihdam Büroları vasıtasıyla eleman aramamaktadır.

Tablo 33: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalları	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Akraba-Eş Dost	82,4%	54,9%	52,8%	57,1%
Gazete-İlan vb.	11,8%	21,3%	0,0%	16,0%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	0,8%	0,0%	0,6%
İŞKUR aracılığıyla	82,4%	82,0%	75,0%	80,0%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; açık işlerin yüzde 80'lik kısmının İŞKUR aracılığıyla arandığı görülmektedir. Bunu yüzde 57,1 ile Akraba-Eş Dost arama kanalı takip etmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerinin yüzde 69,7'sinde cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 9,7'sinde kadın eleman arandığı,

yüzde 20,6'sında ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Aynı zamanda açık işlerde aranan erkeklerin yüzde 80,6'sı İŞKUR vasıtasıyla aranmaktadır. Kadın eleman aranırken en fazla tercih edilen arama kanalı da yüzde 81,9'luk oran ile yine İŞKUR'dur. Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde; genel toplamda, fark etmez seçeneği işaretleyenlerde ve sadece kadın veya erkek talep edilen açık işlerde en fazla kullanılan arama kanalı Akraba Eş Dost'tur.

Amasya'da vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerini arama kanalları; hem Amasya geneli açık işlerin aranma kanalları hem de Türkiye geneli vardiyalı çalışma yapılan ve açık işi olan işyerlerinin aranma kanalları ile farklılaşmaktadır.

Amasya'daki açık işlerin yüzde 11,3'ü part-time çalışanı olan işyerlerindedir. İşyerlerinin yüzde 9,3'ünde part-time çalışan bulunmaktadır. Part-time çalışanı olan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığını incelediğimizde; Amasya genelinde açık iş arama kanalları ile benzerlik göstererek en fazla İŞKUR arama kanalının tercih edildiğini görmekteyiz.

Tablo 34: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalları	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Akraba-Eş Dost	100,0%	50,0%	71,4%	58,5%
Gazete-İlan vb.	16,7%	0,0%	0,0%	1,9%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İŞKUR aracılığıyla	33,3%	92,5%	57,1%	81,1%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; bu işyerlerinin açık işlerinin yüzde 81,1'lik kısmının İŞKUR arama kanalıyla arandığı görülmektedir. Bunu yüzde 58,5 ile Akraba-Eş Dost takip etmektedir. Part-time çalışanı olan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 75,5'inde cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 11,3'ünde kadın eleman, yüzde 13,2'inde ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Aynı zamanda kadın eleman arayan işyerleri bu açık işlerin tamamını Akraba-Eş Dost vasıtasıyla aramaktadır. Bunu yüzde 33,3 ile İŞKUR arama kanalı takip etmektedir. Erkek eleman arama yolunda ise yüzde 92,5'lik bir oranla İŞKUR tercih edilmektedir. İnternet-Sosyal Medya arama kanalı da Part time çalışanı olan işyerlerinde eleman arama yöntemi olarak kullanılmamaktadır. Türkiye genelinde part-time çalışanı olan işyerleri açık işleri için ağırlıklı olarak Akraba eş Dost arama kanalını kullanırken, diğer arama kanalları birbirine yakın oranda seyretmektedir.

Amasya'daki açık işlerin yüzde 30,1'i İhracat yapan işyerlerindedir. İşyerlerinin yüzde 7,5'i ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığı incelediğinde;

Amasya genelinde açık iş arama kanalları ile benzerlik göstererek en fazla İŞKUR arama kanalının tercih edildiği görülmektedir. İkinci sırada ise Akraba-Eş Dost gelmektedir.

Tablo 35: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalları	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Akraba-Eş Dost	0,0%	42,9%	100,0%	71,6%
Gazete-İlan vb.	0,0%	22,9%	28,2%	25,5%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	1,4%	0,0%	0,7%
İŞKUR aracılığıyla	0,0%	92,9%	93,0%	92,9%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**0,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinin açık işleri arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde bu işyerlerine ait açık işlerin yüzde 92,9'luk kısmının İŞKUR arama kanalıyla eleman aradığı görülmektedir. Bunu yüzde 71,6 ile Akraba-Eş Dost takip etmektedir. İhracat yapan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 49,6'sında cinsiyet tercihi olarak erkek eleman aranırken kadın eleman arayan işyeri bulunmamaktadır, yüzde 50,4'ü için ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Erkek eleman aranma yolunda ise yüzde 92,9'luk bir oranda İŞKUR tercih edilmektedir. Cinsiyet bazında fark etmez olarak tercih yapan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 100'lük bir oranı İŞKUR arama kanalını tercih etmiştir. Türkiye genelinde, ihracat yapan işyerlerinde arama kanalı olarak ilk iki sırayı Akraba Eş Dost ve İŞKUR almıştır.

Amasya'daki açık işlerin yüzde 81'i daha önce İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış işyerlerindedir. İŞKUR Hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin açık işlerdeki arama kanalına göre cinsiyet ayrımlı dağılımını içeren Tablo 36 değerlendirilirken bu durum göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 36: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı

Arama Kanalları	Hizmetlerden Faydalanan				Hizmetlerden Faydalanmayan			
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	60,3%	46,2%	83,2%	63,0%	66,7%	89,7%	70,0%	82,8%
Gazete-İlan vb.	20,6%	18,9%	15,4%	17,8%	0,0%	27,6%	15,0%	21,8%
İnternet-Sosyal Medya	7,9%	1,2%	3,4%	3,1%	0,0%	0,0%	10,0%	2,3%
İŞKUR aracılığıyla	81,0%	87,6%	87,9%	86,6%	88,9%	60,3%	30,0%	56,3%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

İŞKUR'un vermiş olduğu hizmetlerden faydalanan işyerleri ile faydalanmayan işyerlerini karşılaştırıldığında, hizmetlerden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde arama kanalı olarak tercihi yüzde 86,6 ile İŞKUR ve yüzde 63 ile Akraba-Eş Dosttur. Hizmetlerden yararlanmayanlar ise açık işlerinin yüzde 82,8'inde Akraba-Eş Dost ve yüzde 56,3'ünde İŞKUR arama kanalını tercih etmiştir. Açık işlerin yüzde 81,4'lük kısmı İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine aittir. Açık işlerin yüzde 81 oranında İŞKUR vasıtasıyla aranması İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden memnun kalındığının bir göstergesidir. İŞKUR'un daha önce hizmetlerinden yararlanmayan açık iş arama durumunda, oranı cinsiyet olarak fark etmez denilen açık işler düşürmüştür. Fark etmez seçeneğini tercih edenlerin hizmetlerden yararlananlardaki oranı daha önce hizmetlerden yararlanmayanlardan daha yüksektir. Bu durum açık iş olan mesleğin yapısından kaynaklanabilir.

Daha önce İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri çalışma sırasında var olan açık işlerini İŞKUR vasıtası ile aramaya başlayabilir. Bu işyerleri ilk sorularda İŞKUR hizmetlerinden faydalanma sorusuna "hayır" cevabı verip daha sonra açık işlerinin olduğu tespit edildiğinde İŞKUR ile çalışmaya başlamaktadır. Hizmetlerden faydalanmayan ancak mevcut açık işini İŞKUR vasıtası ile aradığını söyleyen işyerleri bu şekildeki işyerleridir

Açık İşlerde Aranan Beceriler

Çalışma kapsamında işverenlerden açık işlerde istedikleri becerileri önem sırasına göre ve her meslek için en fazla üç tane seçmesi istenmiştir. Kullanılan yöntemden dolayı geçen yıllarda olduğu gibi beceriler ile ilgili tablolar olmayacaktır. Tablolar yerine açıklamalarda bulunulacaktır.

Amasya'da 468 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik sonrasında ise Takım Çalışması gelmektedir. Daha sonra sırası ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, İletişim ve İfade Yeteneği, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, satış ve Pazarlama Becerisi, Bilgisayar Kullanımı, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), Proje Tabanlı Çalışma ve Yabancı Dil gelmektedir. Türkiye genelinde ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışmasına Uyum ile İletişim ve İfade Yeteneği şeklinde sıralanmaktadır. En az tercih edilen beceri ise Yabancı Dil becerisidir.

Açık işlerde cinsiyet ile beceri arasındaki ilişkiye baktığımızda; kadın eleman taleplerinde öncelikli Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve ikinci öncelikli beceri İletişim ve İfade Yeteneği iken erkeklerde birinci öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ikinci öncelik ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi olmuştur. Fark etmez tercihindeki öncelik verilen beceride ilk sırada İletişim ve İfade Yeteneği, ikinci sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi gelmektedir. Kadınlarda birinci tercih edilen becerinin Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olması dikkat çekicidir. Garson, Satış Elemanı vb. mesleklerde kadınlar çok rahat talep edilebilmektedir. Bu mesleklerde en fazla tercih edilen

becerilerden biri de Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir. Kadınlar ile erkeklerde tercih edilen becerilerin sıralaması birbirine yakındır.

Sektörlere göre açık işlerde talep edilen en önemli becerilere bakıldığında Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, İmalat sektöründe Takım Çalışması, Toptan ve perakende ticaret sektöründe Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Ulaştırma ve Depolama sektöründe Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe Takım Çalışması, İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe İletişim ve İfade Yeteneği, Diğer Hizmet Faaliyetleri sektöründe ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe Yeteneğidir.

Meslek gruplarına göre açık işlerde istenen beceriler incelendiğinde; nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler sırasıyla Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Takım çalışmasıdır. Hizmet ve Satış Elemanları meslek gruplarındaki açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler sırasıyla Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve İletişim ve İfade Yeteneğidir. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda açık işlerden öncelikli olarak İletişin ve İfade Yeteneği en çok tercih edilmektedir.

Beceriler ile açık işte en fazla eleman talep edilen 15 meslek incelendiğinde genel olarak öncelikli talep edilen beceriler sırasıyla Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Takım Çalışması, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve İletişim ve İfade Yeteneği olmuştur.

En fazla açık iş olan Mermer İşçisi ve Konfeksiyon İşçisi mesleklerinde sırasıyla Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Takım Çalışması, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme becerileri ön plandadır. Makineci (Dikiş) mesleğinde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Takım Çalışması becerilerinin oranlarının eşit istendiği görülmektedir. Garson (Servis Elemanı) mesleğinde İletişim ve İfade Yeteneği ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerilerinin ön plana çıktığı dikkat çekmektedir. Çalışma kapsamında açık iş olan tüm meslekler için işverenler tarafından ne tür beceriler talep edildiği tespit edilmiştir.

Arama kanalı ile beceriler karşılaştırıldığında bütün arama kanallarında istenen becerilerde ufak tefek farklılıklar hariç aynı beceri türleri istenmektedir. Amasya genelinde açık işlerde en fazla talep edilen beceri "Fiziki ve Bedensel Yeterlilik" ikinci sırada "Takım Çalışması" dır. Akraba-Eş Dost, İŞKUR aracılığıyla aranan elemanların kendi içinde oransal sıralamasında ilk üç sıradaki beceriler Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, İletişim ve İfade Yeteneği, Takım Çalışması olup Türkiye genelinde istenen becerilerle paralel özellik göstermektedir. Gazete-İlan vb. arama kanalında ilk sıradaki beceri ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ikinci sırada Takım Çalışmasıdır.

Beceriler ile açık işlerin aranma süresi karşılaştırıldığında açık işlerin yüzde 60,9'unun 0-30 günlük bir sürede arandığı görülmektedir. Amasya ilindeki açık işlerin karşılanma süresi ile talep edilen beceriler arasında bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. 0-30 günlük arama süresindeki

becerilerde ilk beceri talebi Proje Tabanlı Çalışma olurken, 31-89 gündür aranan elemanlarda talep edilen becerilerdeki ilk tercih Yabancı Dildir.

Açık işlerde istenen beceriler ile açık iş olan meslekler ve bu mesleklerdeki çalışma koşulları yakından ilgilidir. Her meslek için belirlenmiş beceriler üzerinden analiz yapılabilmektedir. Meslekler için talep edilen genel beceriler tespit edilmekte, her meslek için o mesleğe özgü beceri tespiti yapılamamaktadır.

Açık iş olan mesleklerde talep edilen asgari eğitim düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır. Hem Türkiye genelinde hem de Amasya'da açık işler için en fazla talep edilen eğitim düzeyi fark etmez olmuştur. Amasya'da açık işlerin yüzde 35'i için herhangi bir eğitim durumu istenmez iken Türkiye de bu oran yüzde 52,6'dır.

Grafik 15**: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi**

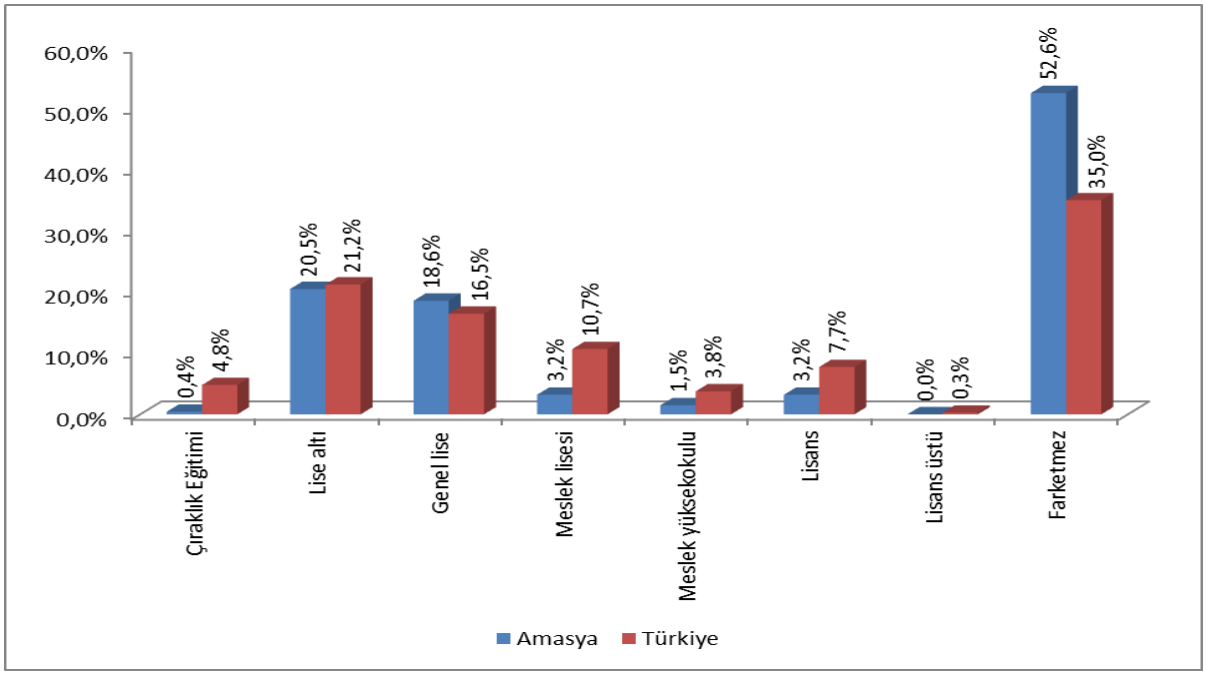

Kaynak: İPA 2015

Amasya ile Türkiye genelinin açık işlerde istenen eğitim düzeylerinde en fazla talep edilen ilk beş eğitim düzeyi fark etmez, lise altı ve genel lise, meslek lisesi, lisans, şeklinde aynıdır.

Hem Türkiye genelinde hem de Amasya'da en yüksek oranda fark etmez seçeneğinin çıkması işverenlerin çalıştıracakları kişide aldığı eğitimden ziyade verdikleri işi yapıp yapamayacaklarına baktıkları ya da eğitim seviyesi ne olursa olsun "*biz işyerinde eğitiriz*" mantığında olduklarını göstermektedir. Bazı mesleklerde belirli bir eğitim düzeyine sahip olmak gerekmektedir. Örneğin Öğretmen, Mühendis, Uzman gibi mesleklerde en az Lisans seviyesinde bir eğitime ihtiyaç vardır. Ancak Satış Danışmanı, Garson, Beden İşçisi gibi mesleklerde herhangi bir eğitim düzeyi aranmayabilir. Mesleklerin bu yapısı açık işlerdeki eğitim düzeyi talebini doğrudan etkilemektedir.

Tablo 37: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim Düzeyi	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Fark etmez	52,8%	67,0%	33,1%	52,6%
Lise altı	9,7%	15,0%	32,5%	20,5%
Genel lise	29,2%	11,0%	24,3%	18,6%
Meslek lisesi	4,2%	4,4%	1,2%	3,2%
Lisans	4,2%	0,9%	5,9%	3,2%
Meslek yüksekokulu	0,0%	0,9%	3,0%	1,5%
Çıraklık Eğitimi	0,0%	0,9%	0,0%	0,4%
Lisansüstü	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

Amasya'da eğitim düzeyi ile açık işlerde talep edilen cinsiyet durumu incelendiğinde; en fazla açık iş cinsiyeti erkeklerde iken, eğitim düzeyi de fark etmezdir. Bu talep tüm taleplerin yüzde 67'sini temsil etmektedir. Cinsiyet tercihi kadın olan açık işlerde en çok talep edilen eğitim düzeyi yüzde 52,1 ile fark etmez, bunu takiben yüzde 29,2 ile genel lise olmuştur. Cinsiyet tercihi erkek olan açık işlerde eğitim düzeyi fark etmez olarak yüzde 67 ve bunu takiben yüzde 15 ile lise altı eğitimli talep edilmektedir. Kadınlarda talep edilen açık işlerde istenen eğitim düzeyi, erkeklerde istenen eğitim düzeyine göre daha yüksektir. Sadece kadın eleman talep edilen açık işlerde yüzde 62,5 lise altı ve fark etmez seçeneği talep edilirken, bu oran erkeklerde yüzde 83'tür.

Tablo 38: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Sektörler	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisansüstü	Fark etmez
İmalat	0,0%	23,4%	18,4%	0,0%	0,0%	2,5%	0,0%	55,7%
Toptan ve Perakende Ticaret	1,5%	14,8%	25,2%	3,7%	0,0%	0,0%	0,0%	54,8%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,0%	52,6%	2,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	44,7%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0,0%	18,9%	10,8%	2,7%	2,7%	0,0%	0,0%	64,9%
İnşaat	0,0%	6,3%	31,3%	0,0%	37,5%	6,3%	0,0%	18,8%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	30,0%	0,0%	70,0%	0,0%	0,0%
Ulaştırma ve Depolama	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	14,3%	85,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	83,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	16,7%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	50,0%
Eğitim	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**0,4%**	**20,5%**	**18,6%**	**3,2%**	**1,5%**	**3,2%**	**0,0%**	**52,6%**

Kaynak: İPA 2015

Sektörlerin talep ettiği eğitim düzeyleri incelendiğinde; İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe yüzde 70 lisans mezunu, yüzde 30 meslek lisesi mezunu istenmiştir. Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri, Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor, Ulaştırma ve Depolama, Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde eğitim düzeyi fark etmez olarak belirtilmiştir. Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe eğitim durumunda Lise altı cevabı verilmiştir.

Tablo 39: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Meslek Grupları	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisansüstü	Fark etmez
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	0,9%	30,3%	16,7%	1,4%	0,0%	0,0%	0,0%	50,7%
Hizmet ve Satış Elemanları	0,0%	24,4%	34,1%	0,0%	0,0%	1,2%	0,0%	40,2%
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	0,0%	4,5%	4,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	91,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,0%	15,4%	7,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	76,9%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	0,0%	19,0%	38,1%	28,6%	0,0%	0,0%	14,3%
Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	0,0%	0,0%	12,5%	0,0%	87,5%	0,0%	0,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,0%	0,0%	75,0%	12,5%	6,3%	0,0%	0,0%	6,3%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**0,4%**	**20,5%**	**18,6%**	**3,2%**	**1,5%**	**3,2%**	**0,0%**	**52,6%**

Kaynak: İPA 2015

Meslek grupları ile açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi karşılaştırıldığında; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek gruplarında en çok eğitim düzeyi fark etmez seçeneği belirtilmiştir. Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda en çok lisans mezunu tercih edilmektedir.

Açık işlerin arama kanalı türleri ile eğitim düzeyi arasındaki bağlantı üzerinde durulmaya çalışılmıştır.

Tablo 40: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyi	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Fark etmez	59,3%	22,4%	0,4%	81,3%	0,0%
Lise altı	70,8%	20,8%	0,0%	94,8%	0,0%
Genel lise	83,9%	8,0%	12,6%	80,5%	0,0%
Lisans	53,3%	20,0%	13,3%	53,3%	0,0%
Meslek lisesi	66,7%	13,3%	0,0%	46,7%	0,0%
Meslek yüksekokulu	100,0%	0,0%	0,0%	14,3%	0,0%
Çıraklık Eğitimi	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	**66,7%**	**18,6%**	**3,0%**	**81,0%**	**0,0%**

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamında söz konusu olan açık işlerin için talep edilen eğitim düzeyleri itibariyle arama kanalları incelendiğinde eğitim düzeyinin fark etmediğinin belirtildiği açık işlerde işverenlerin ağırlıklı olarak akraba-eş-dost, İŞKUR ve gazete-ilan arama kanallarını tercih ettiği görülmektedir. Lise altı eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde ise işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak İŞKUR ve Akraba-Eş Dost aracılığıyla aramaktadır. Genel lise, meslek lisesi ve lisans eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde ise işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak akraba-eş-dost ve İŞKUR aracılığıyla aramaktadır. İlgili eğitim düzeylerindeki açık işlerde işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları (akraba-eş-dost ve İŞKUR) ile Amasya genelinde söz konusu olan tüm açık işler için işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları (akraba-eş-dost ve İŞKUR) benzeşmektedir.

Açık işlerde istenen eğitim düzeyi ile açık işlerin aranma süresi arasındaki ilişki ele alınmaya çalışılmıştır.

Tablo 41: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Eğitim Düzeyi	0-30	31-89	90+
Fark etmez	63,4%	11,4%	25,2%
Lise altı	67,7%	5,2%	27,1%
Genel lise	40,2%	37,9%	21,8%
Lisans	80,0%	0,0%	20,0%
Meslek lisesi	93,3%	6,7%	0,0%
Meslek yüksekokulu	14,3%	42,9%	42,9%
Çıraklık Eğitimi	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**60,9%**	**15,0%**	**24,1%**

Kaynak: İPA 2015

Amasya'da Çıraklık Eğitimi, Lise altı, Meslek Lisesi, Lisans ve Fark etmez eğitim düzeylerinde eleman genel olarak 0-30 gün içinde temin edilebilirken, Meslek Yüksekokulu, eleman talebi ağırlıklı olarak 90+ günde temin edilebilmektedir.

Tablo 41 değerlendirildiğinde eğitim düzeyi arttıkça veya azaldıkça açık işin aranma süresi uzamaktadır veya kısalmaktadır şeklinde bir ifade kurulamayacaktır.

Amasya ilinde sektörlerin önemli bir bölümü açık işini çok uzun vadede aramamaktadır. Kısa vadede eleman ihtiyacını karşılamaktadır.

Tablo 42: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Sektörler	0-30	31-89	90+
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	68,4%	31,6%	0,0%
İmalat	44,8%	19,9%	35,3%
İnşaat	37,5%	18,8%	43,8%
Toptan ve Perakende Ticaret	79,3%	5,9%	14,8%
Ulaştırma ve Depolama	0,0%	12,5%	87,5%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	70,3%	13,5%	16,2%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	100,0%	0,0%	0,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	83,3%	16,7%	0,0%
Eğitim	100,0%	0,0%	0,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	80,0%	0,0%	20,0%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	100,0%	0,0%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**60,9%**	**15,0%**	**24,1%**

Kaynak: İPA 2015

Ulaştırma ve Depolama, İnşaat ve İmalat sektörlerinde açık işlerin kapatılması diğer sektörlere göre daha uzun sürebilmektedir. Diğer sektörlerde ise açık işler 0-30 gün süre ile kapatılmaya çalışılmaktadır.

Tablo 43: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

İşyeri Yaşı	0-30	31-89	90+
0-4	51,4%	20,9%	27,7%
5-9	66,7%	6,4%	27,0%
10-14	58,5%	32,1%	9,4%
15-19	75,0%	2,1%	22,9%
20-24	80,0%	0,0%	20,0%
25+	58,6%	20,7%	20,7%
Genel Toplam	**60,9%**	**15,0%**	**24,1%**

Kaynak: İPA 2015

İşyerlerinin yaşı ile açık işlerin aranma süresi kıyaslandığında açık işlerin çoğunluğunun 0-4 arası yaş işyerlerine ait olduğu ve bu işyerlerinin açık işlerinin yüzde 51,4'ünün 0-30, yüzde 20,9'unun 31-89, yüzde 27,7'sini 90+ gündür aradığı gözlemlenmiştir. Genellikle işyerlerinin açık işlerini doldurmakta zorlanmadığı görülmüştür.

Tablo 44: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Meslek Grupları	0-30	31-89	90+
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	75,0%	6,3%	18,8%
Hizmet ve Satış Elemanları	74,4%	11,0%	14,6%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	82,1%	5,1%	12,8%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	100,0%	0,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	81,3%	0,0%	18,8%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	52,0%	23,5%	24,4%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	38,1%	19,0%	42,9%
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	56,7%	3,0%	40,3%
Genel Toplam	**60,9%**	**15,0%**	**24,1%**

Kaynak: İPA 2015

Meslek grupları ile açık işlerin aranma süreleri incelendiğinde; açık işlerin çoğunluğunun 0-30 günlük bir arama süresi içinde olduğu ve 0-30 gün içinde aranan açık işlerin çoğunluğunun nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubundan olduğu görülmüştür. Açık işlerde temininde en çok zorlanılan meslek grubu Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları olmuştur. Temininde en az zorluk çekilen meslek grubu ise nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubudur.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işyerlerine son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri de sorulmuştur. Bu bilgi işverenin açık işlerinin yanı sıra, karşılamakta güçlük çektikleri meslekleri içerdiği için önemli bir bilgidir. İşyerlerinin işgücü piyasasında eleman bulmada güçlük çektikleri meslekler işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili değerli bilgiler sunmaktadır.

Amasya ilindeki işyerlerinin yüzde 35,3'ü eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 26,9'dur. Amasya ilinin işgücü piyasasında işyerleri aradığı elemanı bulmakta oldukça sıkıntı çekmektedir.

Grafik 16: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

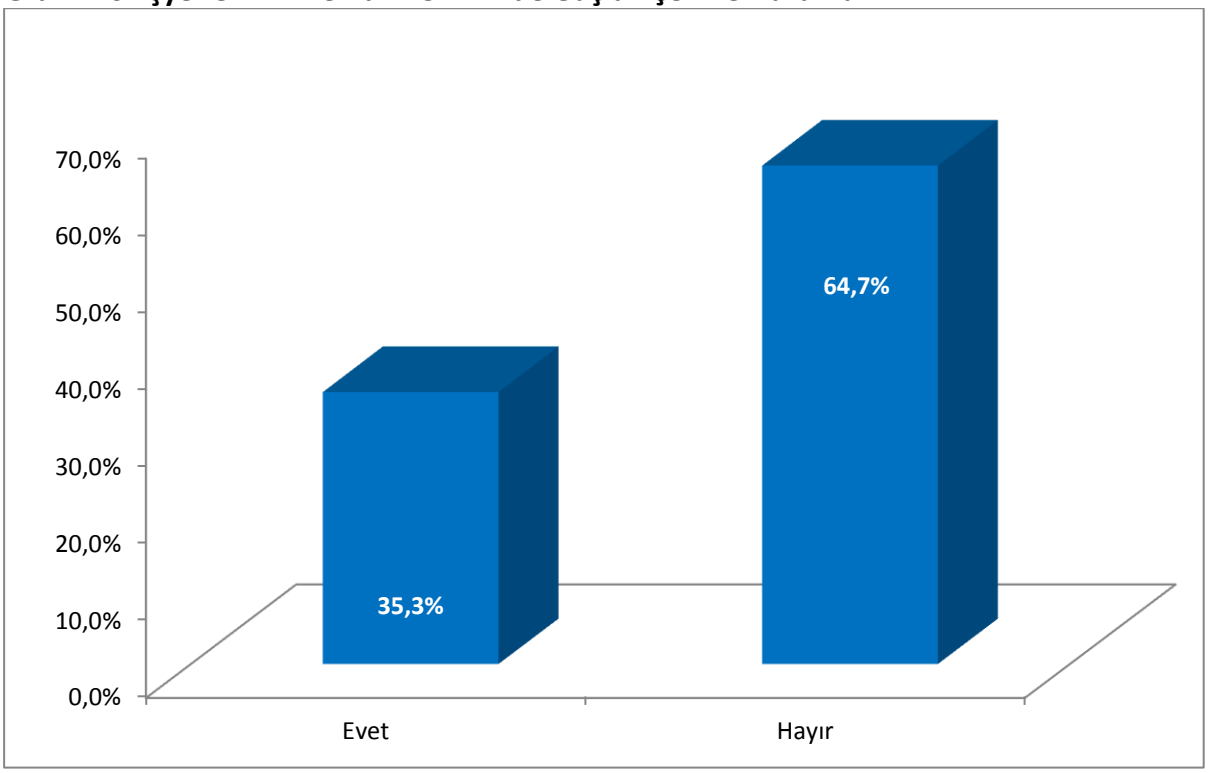

Kaynak: İPA 2015

İşyerlerinin yüzde 35,3'ünün aradığı elemanı bulmakta zorluk çektiği görülmektedir. Temininde güçlük çekilen mesleklerde güçlük çekilme nedenine ilişkin bilgilere çalışmanın ilerleyen kısımlarında değinilecektir.

Amasya ilinde sektörel olarak eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin durumu incelendiğinde; eleman temininde en fazla güçlük çeken işyerleri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Bu sektörü sırası ile İmalat ve İnşaat sektörleri izlemektedir. Bu sektörler ilde işyeri sayısı en fazla olan sektörlerdir. Daha iyi bir analiz için sektördeki toplam işyerlerinin ne kadarının eleman temininde güçlük çektiğine bakmak gerekir. Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde bulunan işyerlerinin yüzde 50'sinden fazlası eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran oldukça yüksektir.

Tablo 45: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı

Sektörler	2014 +			2015 +		
	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	1	1	100,0%	1	1	100,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	10	2	20,0%	10	7	70,0%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	12	4	33,3%	10	5	50,0%
Bilgi ve İletişim	2	1	50,0%	2	1	50,0%
İmalat	98	42	42,9%	94	45	47,9%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	11	3	27,3%	9	4	44,4%
Toptan ve Perakende Ticaret	199	66	33,2%	187	69	36,9%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	43	19	44,2%	41	13	31,7%
Eğitim	21	3	14,3%	19	6	31,6%
Ulaştırma ve Depolama	38	6	16,2%	36	10	27,8%
İnşaat	97	19	19,8%	87	23	26,4%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	5	0	0,0%	5	1	20,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	13	1	7,7%	11	2	18,2%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	24	7	27,3%	20	2	10,0%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	1	0	0,0%	1	0	0,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	5	0	0,0%	2	0	0,0%
Genel Toplam	**580**	**174**	**30,0%**	**535**	**189**	**35,3%**

Kaynak: İPA 2015

2015 yılı İPA çalışması kapsamında ziyaret edilerek cevap alınan 10 ve daha fazla çalışanı olan işyeri sayısı, 2014 yılı İPA çalışmasında cevap alınan işyeri sayısından 45 işyeri eksik olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak geçen sene 174 işyeri eleman temininde güçlük çektiğini belirtirken bu sene 189 işyeri eleman temininde güçlük çektiğini belirtmiştir.

2014 yılı İPA çalışmasında Amasya'da işyerlerinin yüzde 30'unun eleman temininde güçlük yaşadığı görülmüştür. Başka bir ifadeyle 2014 yılı İPA çalışmasında işverenlerin yaklaşık her 3 tanesinden biri eleman temininde güçlük yaşadığını belirtmiştir. 2015 yılında ise bu oranın 5,3 puanlık bir artışla yüzde 35,3 olarak gerçekleştiği görülmektedir.

İşgücü temininde güçlük çeken işyerleri sektörel olarak geçtiğimiz yıl ile karşılaştırıldığında farklılaşmanın en çok insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe olduğu görülmektedir. Temininde güçlük çektiğini belirten işyerlerinde 50 puanlık bir azalış gerçekleşmiş ve yüzde 70 işyeri temininde güçlük çektiğini belirtmiştir. Daha sonra sırayı eğitim sektörü almaktadır. İşyeri sayısında yüzde 14,2'lik bir azalış gerçekleşen söz konusu sektörde 17,3 puanlık bir artışla yüzde 31,6 oranında

işyeri temininde güçlük çektiğini belirtmiştir. Eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin çoğunda bir önceki yıla göre değişiklik olduğu görülmüştür.

Amasya'da eleman temininde güçlük çeken işyeri oranı Türkiye geneli oranının üzerindedir.

Amasya'da 2015 yılı İPA çalışmasında son bir yıl içerisinde 574 kişinin işgücünün temininde güçlük çekildiği görülmüştür.

Tablo 46: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı

Meslek Grupları	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Açık İş Eleman Sayısı
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	258	221
Hizmet ve Satış Elemanları	85	82
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	82	67
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	54	21
Profesyonel Meslek Mensupları	41	16
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	24	39
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	22	16
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	8	6
Genel Toplam	**574**	**468**

Kaynak: İPA 2015

Temininde güçlük çekilen kişiler meslek grupları bazında irdelendiğinde yüzde 44,9'luk pay ve 258 kişi ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunun ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Daha sonra sırayı yüzde 14,8'lik pay ve 85 kişi ile hizmet ve satış elemanları, yüzde 14,2'lik pay ve 82 kişi ile hizmet ve satış elemanları meslek grupları takip etmektedir.

Açık işler meslek grubu bazında incelendiğinde ise nitelik gerektirmeyen meslekler ayrı tutulmak üzere benzer bir sıralama söz konusudur. Nitelik gerektirmeyen meslekler grubu açık işlerde yüzde 8,3'lük pay ve 39 kişi ile dördüncü sırada yer alırken, temininde güçlük çekilen kişilerde yüzde 4,1'lik pay ve 24 kişi ile altıncı sırada yer almaktadır.

Nitelik gerektirmeyen mesleklerde elemen temininde güçlük çekilme durumunun açık işlere göre düşük olması bir kez daha mesleki ve teknik eğitimin önemini ortaya çıkarmaktadır.

Amasya ilindeki temininde güçlük çekilen mesleklerin meslek grubuna göre sıralaması Türkiye geneli ile benzerlik göstermektedir.

Amasya ilinde meslek gruplarına göre açık iş oranları ile toplam çalışan sayısına temininde güçlük çekilen kişilerin oranlandığı temininde güçlük çekilme oranı Grafik 17'de beraber değerlendirilmiştir.

Grafik 17: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı

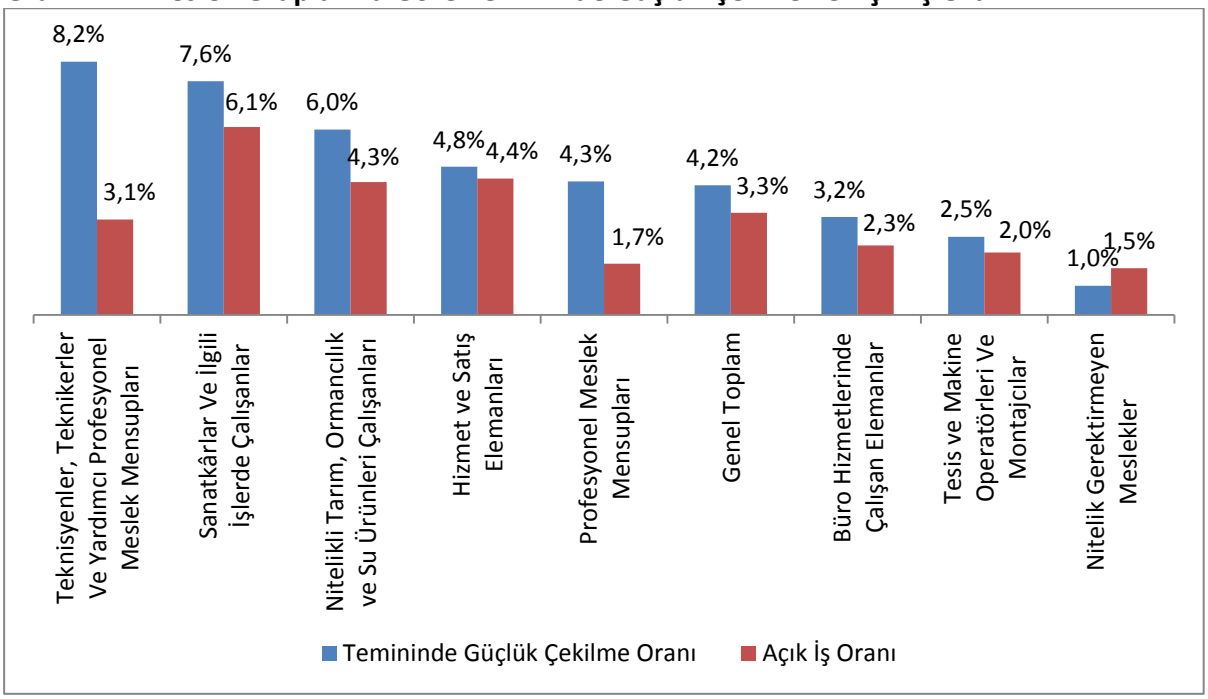

Kaynak: İPA 2015

2015 İPA çalışması sonuçlarına göre Amasya'da Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda çalışanların yüzde 8,2'sinde temininde güçlük çekilmektedir. 2014 İPA çalışmasında da söz konusu meslek grubunda çalışanların yüzde 4,8 oranında temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. 2015 İPA'da sırayı yüzde 7,6 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu ve yüzde 6 ile nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grupları almaktadır.

2015 yılı İPA çalışması kapsamında Amasya'da eleman temininde en fazla güçlük çekilen meslekler tabloda gösterilmiştir.

Tablo 47: Teminde Güçlük Çekilen Meslekler

Meslek	Dağılım
Konfeksiyon İşçisi	10,6%
Mermer İşçisi	10,6%
Makineci Dikiş	6,1%
Garson (Servis Elemanı)	5,6%
Satış Danışmanı	3,7%
Mobilya Montaj İşçisi	3,1%
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	3,0%
Ahşap Mobilya İmalatçısı	2,6%
Kasap	2,3%
Pazarlamacı	2,1%
Ön Muhasebeci	2,1%
Diğer	48,3%
Genel Toplam	100%

Kaynak: İPA 2015

Konfeksiyon İşçisi ve Mermer işçisi meslekleri yüzde 10,6'lık payla ilk sırada yer almaktadır. En fazla açık iş olan iki meslek bu mesleklerle paraleldir. En fazla eleman temininde güçlük çekilen ilk 10 meslek ile en fazla açık iş olan ilk 10 mesleğin 6 tanesi ortaktır. Konfeksiyon İşçisi, Mermer İşçisi, Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı), Satış Danışmanı, Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik) meslekleri her iki grupta da ilk 10 mesleğin içerisindedir. Bu meslekler Amasya işgücü piyasasında eleman ihtiyacı olan ve eleman temininde güçlük çekilen mesleklerdir. Özellikle bu mesleklere yönelik aktif istihdam tedbirleri alınmalıdır.

Temininde güçlük çekilme nedenleri eleman temininde güçlük çekilen mesleklerde teşhisi doğru koyabilmemizi sağlamaktadır.

Grafik 18: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

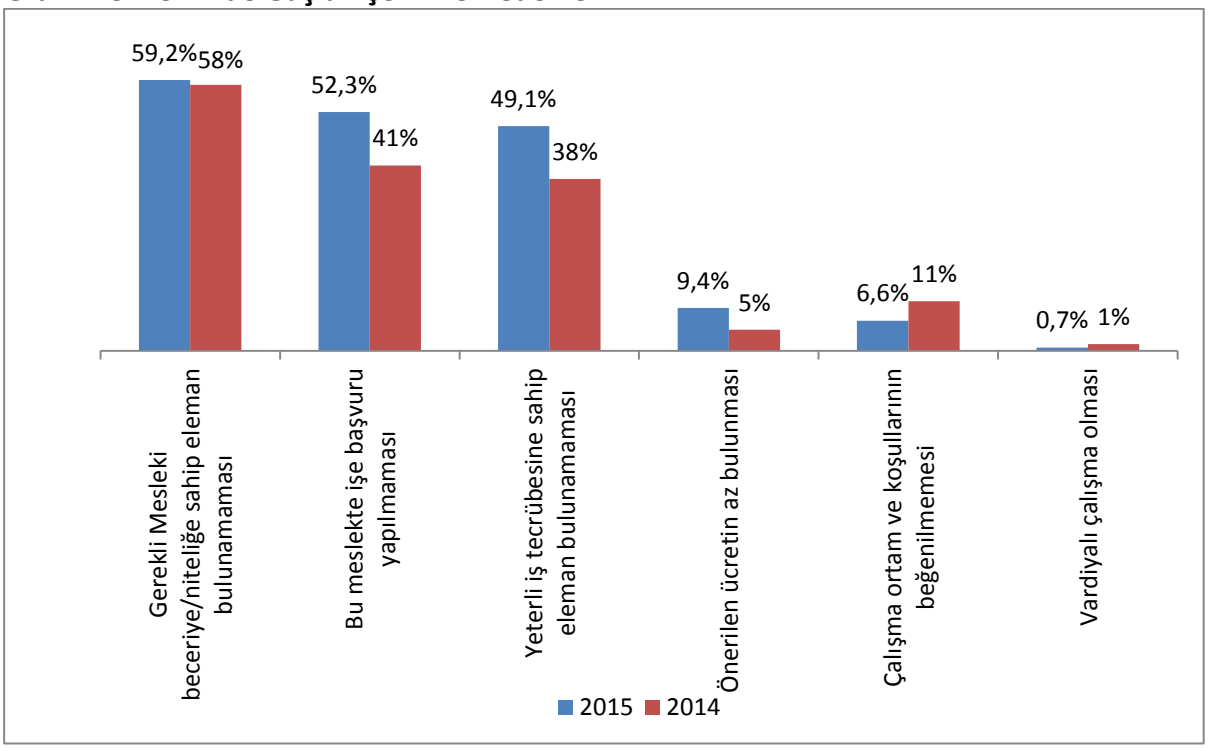

Kaynak: İPA 2015

2015 İPA çalışmasında işverenlere temininde güçlük çektikleri işgücü için;

- Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması,
- Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması,
- Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması,
- Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi,
- Önerilen Ücretin Az Bulunması,
- Vardiyalı Çalışma Olması

nedenlerinden kendilerine uygun olanlarını seçmeleri istenmiştir. 2014 ve 2015 yılı İPA çalışmasının talep tarafını oluşturan işverenler tarafından doldurulan nedenler Grafik 18'de karşılaştırılmıştır. 2014 yılında işverenlerin yüzde 58'i gerekli mesleki beceriye niteliğe sahip eleman bulamadık derken 2015

yılında bu oran yüzde 59,2 olmuştur. 2014 yılında bu meslekte işe başvuru yapılmadı diyenlerin oranı yüzde 41 iken 2015 yılında bu oran yüzde 52,3'e yükselmiştir. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulamadık diyenler 2014 yılında yüzde 38 iken 2015 yılında yüzde 49,1'dir. Önerilen ücret az bulunuyor diyen işverenler 2014 yılında yüzde 5, 2015 yılında yüzde 9,4'tür.

Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

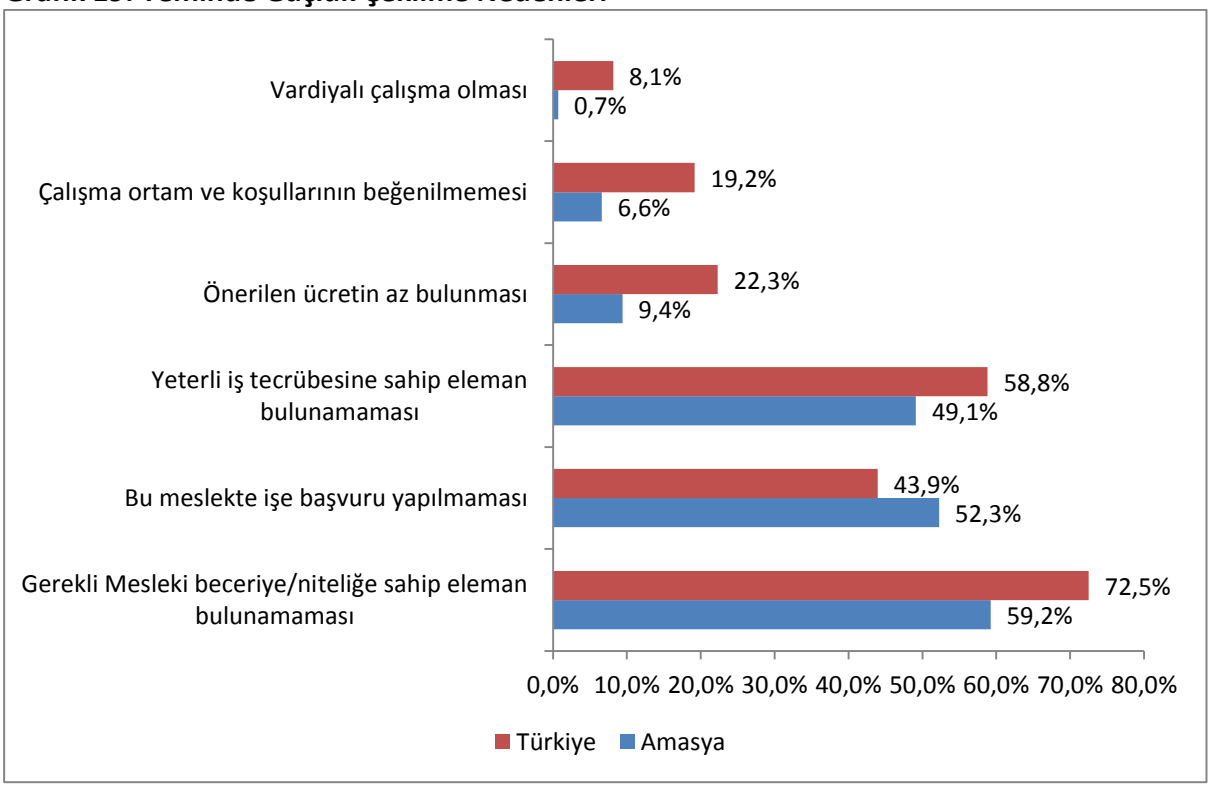

Kaynak: İPA 2015

İşgücü temininde güçlük çekme nedenleri Amasya ve Türkiye genelinde değerlendirildiğinde ilk üç neden sıralamasının benzer olduğu görülmektedir. Bununla beraber Amasya'da işverenlerin Türkiye geneli işverenlerinden daha düşük oranlarla "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması", "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" nedenlerini işaretlediği görülmektedir. Amasya'da işverenler Türkiye geneline göre sadece bu meslekte işe başvuru yapılmaması seçeneğinde öne geçmiştir.

Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

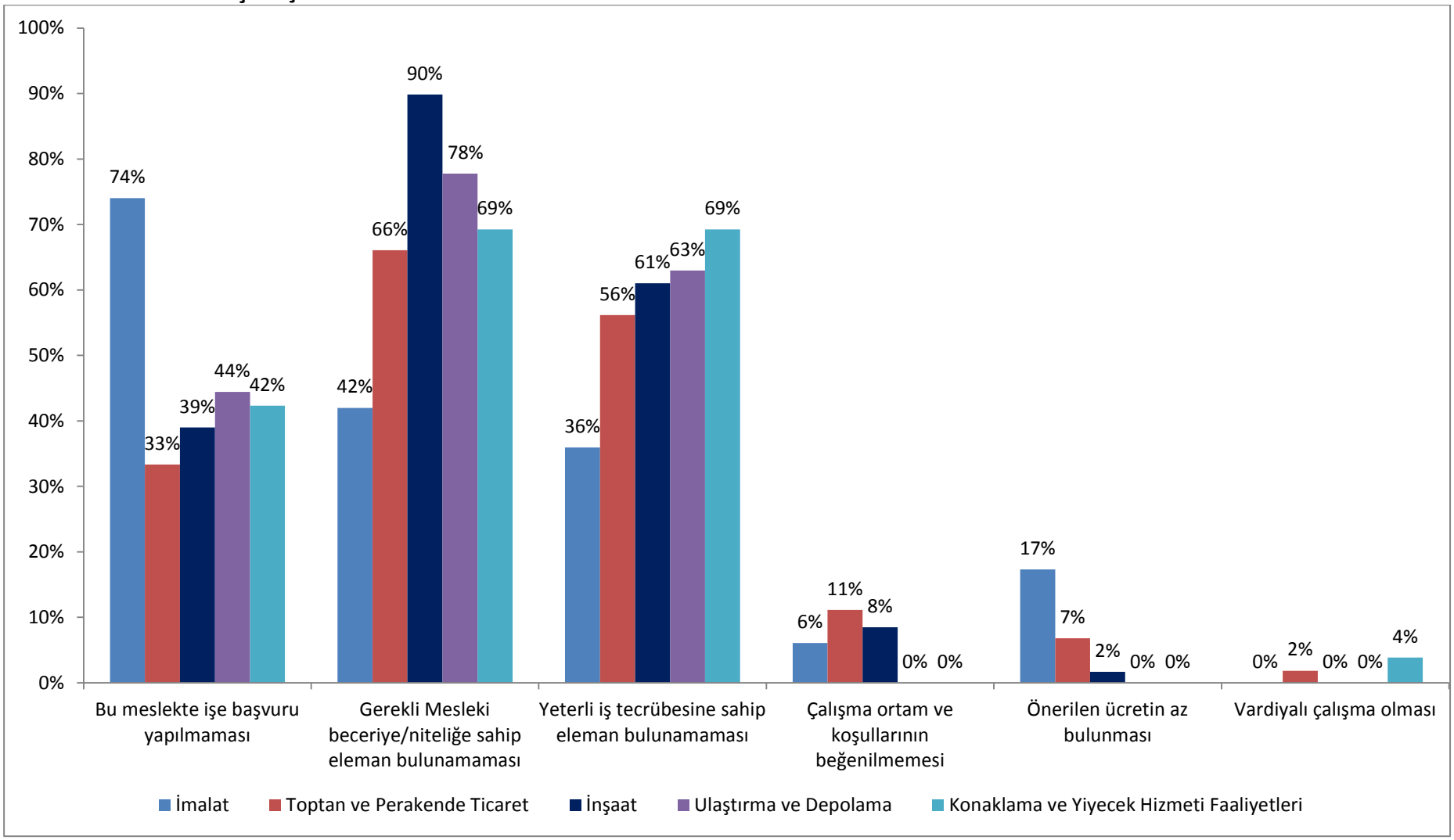

Kaynak: İPA 2015

*Grafikte Sektörler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Temininde güçlük çekme nedenleri sektörler özelinde incelendiğinde; toptan ve perakende ticaret, inşaat, ulaştırma ve depolama ve konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetleri sektörlerinde "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" nedeni ilk sırada yer almaktadır. Her dört sektörde de sırayı "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" ve "Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması" nedenleri takip etmektedir. İmalat sektöründe ise işgücü temininde güçlük çekme nedeni olarak ilk sırada "Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması" yer almaktadır. Daha sonra sırasıyla "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" ve "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" nedenleri gelmektedir.

Nedenler özelinde sektörler incelendiğinde; "Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi ", "Önerilen Ücretin Az Bulunması" ve "Vardiyalı Çalışma Olması" nedenlerinin, özellikle İnşaat, ulaştırma ve depolama, konaklama ve yiyecek hizmet faaliyetleri sektöründe faaliyet gösteren işverenler açısından işgücü temininde bir engel olarak görülmediği sonucu ortaya çıkmaktadır. Yine "Vardiyalı Çalışma Olması" nedeni ise tüm sektörlerde faaliyet gösteren işyerlerinde birbirine yakın oranlarda işgücü temininde bir güçlük nedeni olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 48: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması
Konfeksiyon İşçisi	100,0%	0,0%	1,6%	0,0%	0,0%	0,0%
Mermer İşçisi	90,2%	36,1%	67,2%	8,2%	6,6%	0,0%
Makineci (Dikiş)	100,0%	57,1%	57,1%	0,0%	57,1%	0,0%
Garson (Servis Elemanı)	25,0%	62,5%	50,0%	15,6%	0,0%	0,0%
Satış Danışmanı	57,1%	52,4%	61,9%	23,8%	4,8%	0,0%
Mobilya Montaj İşçisi	0,0%	44,4%	61,1%	0,0%	55,6%	0,0%
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	35,3%	82,4%	52,9%	5,9%	5,9%	0,0%
Ahşap Mobilya İmalatçısı	0,0%	66,7%	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%
Kasap	30,8%	84,6%	53,8%	0,0%	0,0%	7,7%
Pazarlamacı	8,3%	75,0%	58,3%	16,7%	0,0%	0,0%
Ön Muhasebeci	0,0%	83,3%	66,7%	8,3%	8,3%	0,0%
Aşçı	54,5%	90,9%	54,5%	18,2%	0,0%	0,0%
Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Makas Makinesi İşçisi	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	55,6%	44,4%	22,2%	0,0%	0,0%	0,0%
Muhasebeci	0,0%	100,0%	71,4%	0,0%	0,0%	0,0%
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	0,0%	66,7%	33,3%	0,0%	0,0%	33,3%
Pres İşçisi (Küp ve Kesme Şeker)	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Hayvan Bakıcısı	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Sıhhi Tesisatçısı/Isıtma ve Sıhhi Tesisatçı	33,3%	66,7%	50,0%	33,3%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**52,3%**	**59,2%**	**49,1%**	**6,6%**	**9,4%**	**0,7%**

Kaynak: İPA 2015

*Meslekler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Tabloda da görüldüğü gibi temininde güçlük yaşanan mesleklerin başında yer alan Konfeksiyon İşçisi, Mermer İşçisi, Makineci (Dikiş) mesleklerinde teminde güçlük yaşanmasının sebebi işe başvuru yapılmaması olarak yansımıştır. Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı ve Makas Makinesi İşçisi mesleklerinde "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" ve "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" eleman temininde en çok güçlük çekilme nedenleri olarak gösterilmiştir. Muhasebeci mesleğinde de benzer durum söz konusudur. İşgücü piyasasına bu mesleklerde eleman yetiştirilmesi veya bu mesleklerde olan işgücünün yeterliliklerinin geliştirilmesi karşılanamama sorununu hafifletebilecektir.

Tablo 49: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

İŞKUR Hizmetleri	Temininde Güçlük Çeken İşyeri	Temininde Güçlük Çekmeyen İşyeri
Çalışanlara Yönelik Eğitim	0,0%	0,4%
Eleman Talebi	45,7%	49,6%
İEP	6,5%	6,1%
İşveren Danışmanlığı	5,4%	9,7%
KÇÖ	0,0%	0,4%
Kurs	3,6%	2,9%
Mevzuat Danışmanlığı	0,4%	2,2%
Genel Toplam	**47,5%**	**52,5%**

Kaynak: İPA 2015

Raporun bu kısmında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerleri temininde güçlük çekme durumlarına göre incelenmiştir. Buna göre işgücü temininde güçlük çeken işyerleri, güçlük çekmeyen işyerlerine göre işbaşı eğitim programları, işveren danışmanlığı ve işbirliği ile mesleki eğitim (Kurs) hizmetlerinden daha yüksek oranda faydalandığı görülmektedir. Bununla beraber her iki işyeri durumu için mevzuat danışmanlığı hizmetinden faydalanma konusunda fark olmamakla birlikte, işgücü temininde güçlük çekmeyen işyerleri eleman temini hizmetinde 1 puanlık farkla daha fazla faydalanmaktadır.

İşgücü temininde güçlük çekme ve çekmeme durumlarına göre farklılaşmanın en çok olduğu hizmet işbaşı eğitim programlarıdır. Bu durum işverenlerin çeşitli nedenlerle bulmakta güçlük çektikleri işgücünün, İŞKUR tarafından temin edilmesi ve işi başında öğrenme imkânının sunulması anlamına gelmektedir.

Farklılaşmanın belirgin olduğu diğer bir hizmet ise İşbirliği ile Mesleki Eğitim (Kurs) olarak karşımıza çıkmaktadır. İşgücü temininde güçlük yaşayan işverenlerin, güçlük çekmeyen işverenlere göre Kurs hizmetinden daha fazla faydalandıkları görülmektedir.

Amasya ilinde işyerlerinin yüzde 35,3'ü eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 28'inde vardiyalı çalışma yapılmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin ise yüzde 41,3'ü eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 39'dur.

Tablo 50: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektörler	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
Toptan ve Perakende Ticaret	22	43	65
İmalat	17	17	34
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	10	13	23
Ulaştırma ve Depolama	5	4	9
İnşaat	2	3	5
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	2	2	4
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	2	1	3
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	2	0	2
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	0	2	2
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0	1	1
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0	1	1
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0	1	1
Genel Toplam	**62**	**88**	**150**

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine göre daha yüksektir.

Sektörel olarak incelediğimizde ise; İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin tamamı eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran toptan idari ve destek hizmetleri sektöründe yüzde 66,7 ve ulaştırma ve depolama sektöründe yüzde 55,6'dır. Dört sektörde ise vardiyalı çalışma yapılmasına rağmen eleman temininde güçlük çekilmemektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme oranı vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Ancak bu durum her sektör için söz konusu değildir. Sektörler arasında farklılaşmalar görülmektedir.

Vardiyalı çalışma yapılan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 21'de sunulmuştur.

Grafik 21: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

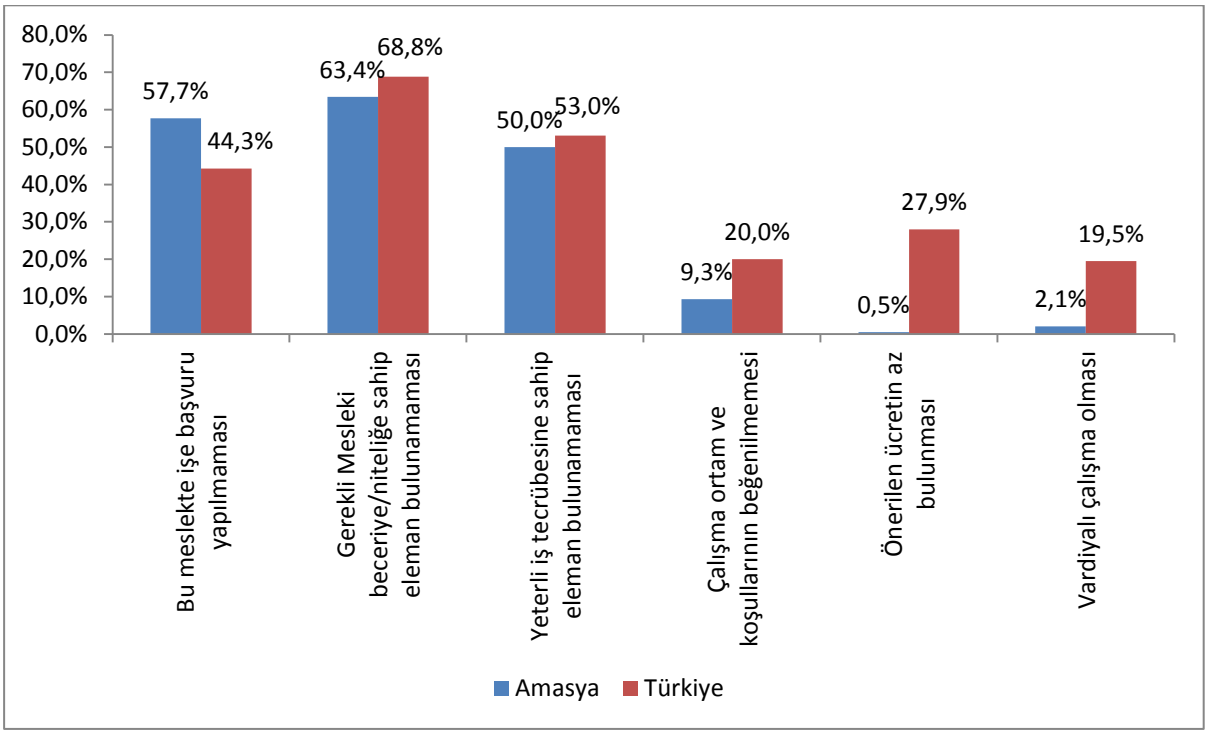

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Bu Meslekte Eleman Bulunamaması ve Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması gelmiştir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekmelerinin en düşük oranlı nedenlerinden birinin Önerilen Ücretin Az Bulunması dikkat çekicidir. Ancak Türkiye genelinde eleman temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde temininde güçlük çekilme nedeni olarak Önerilen Ücreti Az Bulunması oranı yüzde 27'dir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istenilen elemanın temininde gerekli mesleki beceri ve niteliğe sahip eleman bulunamaması en büyük problemdir.

Vardiyalı çalışma yapma konusunda ise Amasya ile Türkiye geneli ayrılmaktadır. Türkiye genelinde en düşük orana vardiyalı çalışma sahipken, Amasya'da ise işveren merkezli seçenekler içerisinde vardiyalı çalışma ilk sıradadır.

Amasya ilinde işyerlerinin yüzde 35,3'ü eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 7,5'u ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyerlerinin ise yüzde 52,5'u eleman temininde güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde 35'tir.

Tablo 51: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektörler	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	3	1	4
İmalat	16	13	29
Toptan ve Perakende Ticaret	2	4	6
Ulaştırma ve Depolama	0	1	1
Genel Toplam	**21**	**19**	**40**

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı ihracat yapmayan işyerlerine göre daha yüksektir. İhracat yapan her 2 işyerinden 1'i eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Amasya'da ihracat yapan işyerlerinden sadece ulaştırma ve depolama sektöründe bulunanlar eleman temininde güçlük çekmez iken ihracat yapılan diğer sektörlerde eleman temininde güçlük çekilmektedir. İhracat yapan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme oranı ihracat yapmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Ancak bu durum her sektör için söz konusu değildir. Sektörler arasında farklılaşmalar görülmektedir.

İhracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 22'de sunulmuştur.

Grafik 22: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

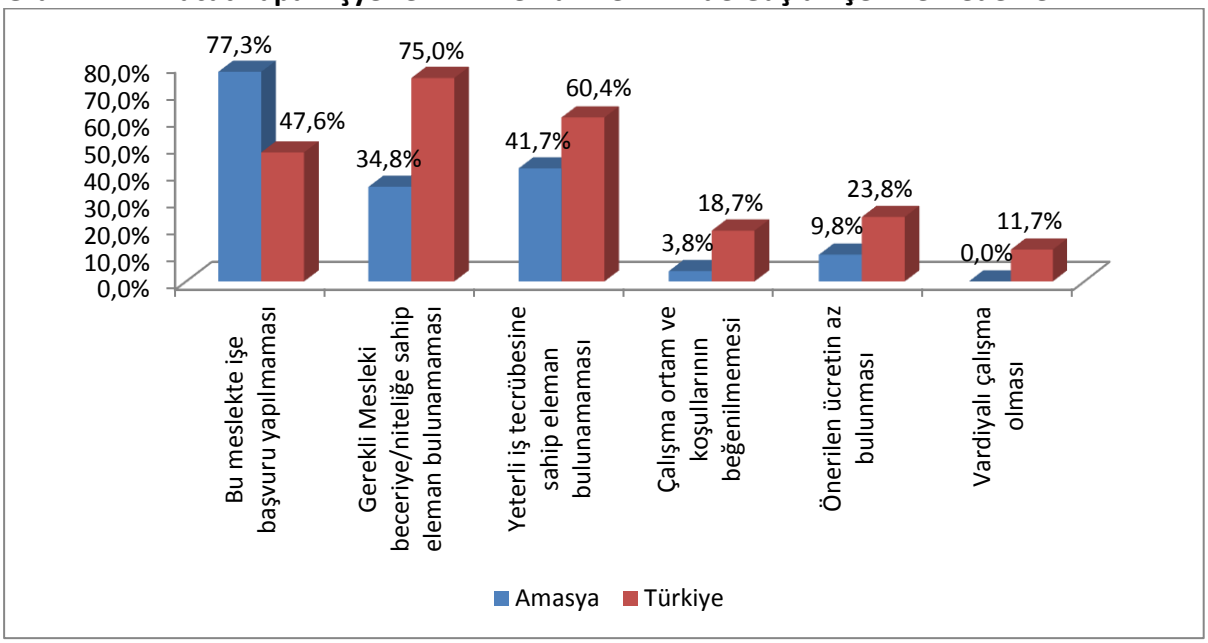

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerleri ağırlıklı olarak İlgili Meslekte İşe Başvuru yapılmaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinin ihracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin Türkiye geneli sıralaması ile Amasya ili sıralaması farklılıklar göstermektedir.

Amasya'da işyerlerinin yüzde 35,3'ü eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 6,8'inin part-time çalışanı bulunmaktadır. Part-time çalışanı olan işyerlerinin ise yüzde 42'si eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,4'tür.

Tablo 52: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektörler	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	1	0	1
İmalat	1	3	4
İnşaat	3	1	4
Toptan ve Perakende Ticaret	10	9	19
Ulaştırma ve Depolama	0	7	7
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0	4	4
Bilgi ve iletişim	1	0	1
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0	1	1
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1	1	2
Eğitim	3	2	5
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	1	0	1
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	0	1	1
Genel Toplam	**21**	**29**	**50**

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı part-time çalışanı olmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Part time çalışanı olan işyerlerinin yüzde 40'ı eleman temininde güçlük çekmektedir.

Amasya'da Ulaştırma ve Depolama, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler ile Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörleri dışında kalan part-time çalışana sahip olan işyerleri eleman temininde güçlük çekmektedir.

Part-time çalışanı olan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 23'te sunulmuştur.

Grafik 23: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

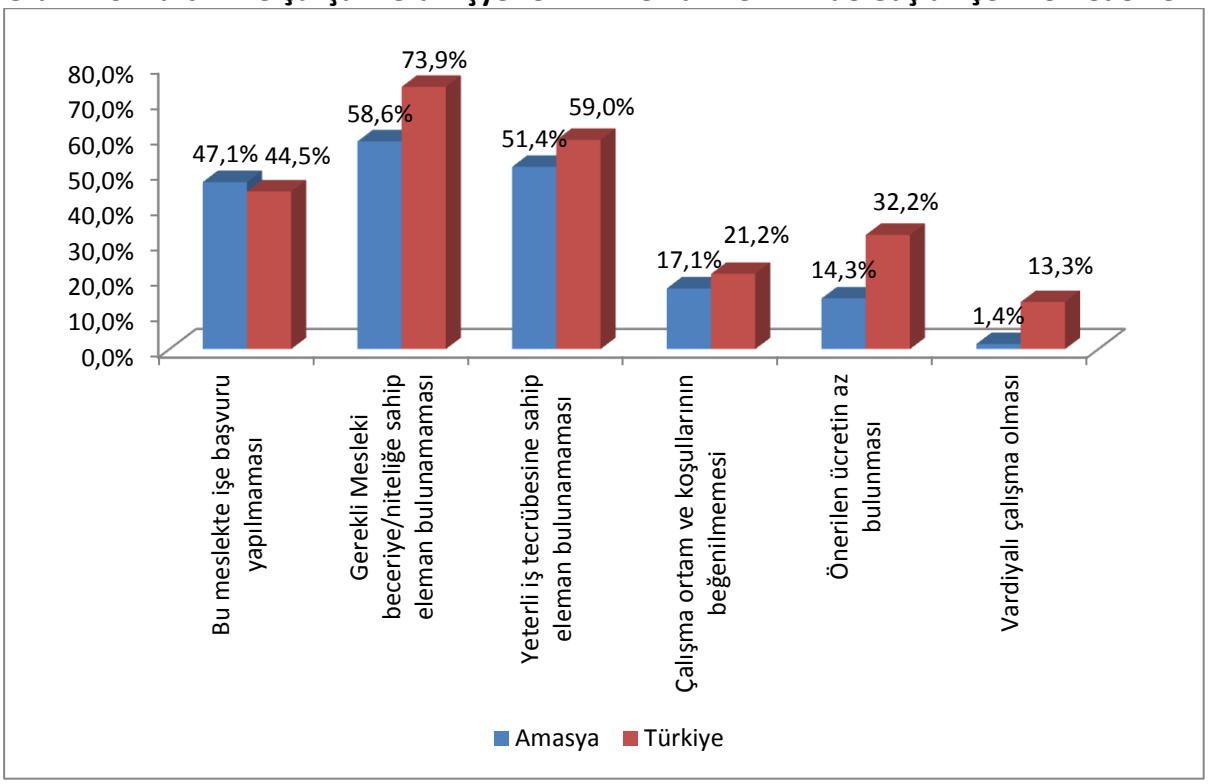

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte Eleman Bulunamaması gelmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinin Amasya ile Türkiye geneli sıralaması birbirine yakındır. Amasya ilinde part-time çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme nedenleri içerisinde Önerilen Ücretin Düşük Bulunması oranı Türkiye geneline göre oldukça düşüktür. Part-time çalışan istenen işlerde ücretler çalışmak isteyenler için problem teşkil etmemektedir.

İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işverenlerin işyerlerindeki istihdamı gelecek dönemlerde ne kadar artırmayı veya azaltmayı planladıklarına ilişkin tahminleri derlenmiştir. Bu kapsamda işverenlere 2016 yılı Mart-Nisan döneminin öngören istihdam artış ya da azalışına ilişkin tahminleri alınmıştır. İşverenlerin şu an ki mevcut istihdamlarını esas alarak dört seçenekli bir yanıtlama vermeleri talep edilmiştir. Buna göre mevcut istihdam işverenin öngörüsüne göre ya artış gösterecek ya azalacak ya da değişmeyecektir. Bu üç seçeneğin dışında işverenin fikrim yok söyleme seçeneği de mevcuttur.

İşyerlerinin çalışma biçimlerine göre diğer bir anlamda özelliklerine göre net istihdam değişim oranları tabloda gösterilmiştir.

Tablo 53: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları

İşyerinin Çalışma Biçimi	NİDO
Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerleri	3,4%
İhracat Yapan İşyerleri	5,3%
Part-time Çalışanı Olan İşyerleri	5,0%
Genel Toplam	**6,1%**

Kaynak: İPA 2015

Amasya'da vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 3,4 oranında mevcut istihdamın artacağı beklenmektedir. İhracat yapan işyerlerinde istihdam artışı yüzde 5,3, part-time çalışanı olan işyerlerinde ise yüzde 5 oranında istihdam artışı beklenmektedir. İl genelinde istihdam artış beklentisi yüzde 6,1'dir. İhracat yapan işyerleri kapasitelerini yüksek oranda arttırma eğilimindedirler. Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine baktığımızda NİDO vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 2,9, İhracat yapan işyerlerinde yüzde 2,8 ve part-time çalışanı olan işyerlerinde yüzde 2,6'dır.Amasya ve Türkiye geneli karşılaştırma yaptığımızda tüm göstergelerde Amasya ili Türkiye geneli ortalamasının üstünde çıkmıştır.

2016 yılının Mart-Nisan aylarında çalışmanın yapıldığı döneme göre Amasya'da yüksek oranda istihdam artışı beklenmektedir. Bu istihdam artışı beklentisi doğru okunmalı ve ona göre tedbirler alınmalıdır. İPA çalışmasında Amasya, işverenlerin aradıkları elemanı bulmada zorlandıkları bir il olarak dikkat çekmiştir. Bu nedenle istihdam artışı beklenen alanlarda işgücü piyasasının aradığı niteliklerde eleman yetiştirilmeye ve gerekli diğer tedbirleri almaya hemen başlanmalıdır.

Sektörlere göre Net İstihdam Değişimi incelendiğinde istihdam azalışı beklenen sektörlerin finans ve sigorta faaliyetleri, bilgi ve iletişim ve diğer hizmet faaliyetleri sektörlerinde olduğu görülmektedir. Aynı tabloyu Türkiye geneli için incelediğimizde sadece eğitim sektöründe istihdam azalışı beklendiğini diğer sektörlerde ise istihdam artışı beklendiği görülmektedir.

Tablo 54: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	6	50,0%
İmalat	374	8,0%
İnşaat	91	6,9%
Toptan ve Perakende Ticaret	230	6,8%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	38	6,7%
Eğitim	23	4,4%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	41	3,9%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	9	3,8%
Ulaştırma ve Depolama	17	2,7%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	5	1,9%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	5	1,3%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	0	0,0%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	-2	-2,3%
Bilgi ve İletişim	-1	-7,7%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	-3	-27,3%
Genel Toplam	**833**	**6,1%**

Kaynak: İPA 2015

Amasya'da elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, kültür, sanat, eğlence ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerinde geneldeki artış beklentisine rağmen herhangi bir değişiklik beklememektedir.

Bunun yanı sıra su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörü yüzde 50 oranında 6 kişilik mevcut istihdamda artış bekleyerek sektörler arasında en yüksek oranda artış bekleyen sektör olmuştur. Yüzde 8'lik bir oranla bu sektörü İmalat sektörü takip etmektedir ki burada da 374 kişilik bir istihdam artışı beklentisi söz konusudur. İnşaat sektöründe yüzde 6,9 oranında bir artış ile 91 kişilik istihdam artışı beklenmektedir.

Türkiye genelinde de ilk sırada İnşaat sektörü bulunurken daha sonra Bilgi ve İletişim ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörleri gelmektedir. Amasya ilinde NİDO beklentisi Türkiye geneline göre daha yüksek olsa da artış beklentisi belirli sektörler üzerinde yoğunlaşmıştır.

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimlerine baktığımızda istihdam azalışı beklenen meslek grubu bulunmamaktadır. Türkiye genelinde tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir.

Tablo 55: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

Satır Etiketleri	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	19	14,3%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	395	11,6%
Hizmet ve Satış Elemanları	94	5,3%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	131	5,2%
Profesyonel Meslek Mensupları	38	4,0%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	24	3,7%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	117	3,6%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	15	2,2%
Yöneticiler	0	0,0%
Genel Toplam	**833**	**6,1%**

Kaynak: İPA 2015

Amasya'da meslek gruplarına göre net istihdam artışını değerlendirdiğimizde sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu ikinci sırada olmasına rağmen 395 kişilik net istihdam artışı beklenmektedir.

Meslek gruplarına net istihdam değişim oranları açısından baktığımızda yüzde 14,3 oranında nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubunun ilk sırada olduğu görülmektedir. Bu meslek grubunu sırasıyla; sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar yüzde 11,6 oranında, hizmet ve satış elemanları yüzde 5,3 takip etmektedir.

En düşük artışın beklendiği büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubunda ise 15 kişilik artış yüzde 2,2'lik bir dilime tekabül etmektedir. Ayrıca yöneticiler meslek grubunda hiçbir değişikliğin beklenmemesi ise dikkat çekicidir.

Türkiye genelinde de en yüksek oranda sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda istihdam artışı beklenmektedir. Daha sonra tesis ve makine operatörleri ile hizmet ve satış elemanları gelmektedir. Amasya'da imalat ve inşaat sektörlerinde istihdam artışı beklentisinin olması meslek gruplarında kendini göstermiş ve nitelik gerektirmeyen meslekleri en üst sıralara taşımıştır.

Tablo 56: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek

Net istihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Konfeksiyon İşçisi	Yer Altı Maden İşletmesi Hazırlık Elemanı
Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (İnşaat)
Mermer İşçisi	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)
Garson (Servis Elemanı)	Büro Memuru (Genel)
Tarım İşçisi (Tarla Ürünleri)	Depo Sorumlusu
Maden İşçisi (Genel)	Hamurkar
Betonarme Demircisi	Plastik Doğramacı/PVC Doğrama -İmalat ve Montajcısı
Ahşap Mobilya İmalatçısı	Radyo ve Televizyon Spikeri

Kaynak: İPA 2015

En fazla istihdam artışı beklenen ilk üç meslek sırasıyla Konfeksiyon İşçisi, Beden İşçisi (Genel), Mermer İşçisidir. İstihdam azalışı beklenen ilk üç meslek ise sırasıyla Yer Altı Maden İşletmesi Hazırlık Elemanı, Beden İşçisi (İnşaat), Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma) meslekleridir.

Mesleklerdeki istihdam artışı veya azalışının olacağının bilinmesi işgücü piyasasının hareketliliğinin sağlanması açısından önemli bir analizdir. Bu çalışma ile doğru ve kalıcı istihdamın sağlanmasına ve kaynakların verimli kullanılmasına rehberlik ve veri kaynağı teşkil etmek amaçlanmaktadır. Toplam 103 farklı meslekte 958 kişilik istihdam artışı beklenirken, 8 farklı meslekte de 125 kişilik istihdam azalışı beklenmektedir.

Tablo 57: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler

Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	İhracat Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler
Madenci (Genel)	Konfeksiyon İşçisi	Mermer İşçisi
Mermer İşçisi	Mermer İşçisi	Hayvan Bakıcısı
Garson (Servis Elemanı)	Beden İşçisi (Genel)	Mobilya Montaj İşçisi
Hayvan Bakıcısı	Soba Ustası	Mermer Silim İşçisi
Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	Sıhhi Tesisatçı/Isıtma ve Sıhhi Tesisatçı
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Ahşap Mobilya İmalatçısı	Süt Toplama İşçisi
Et ve Et Ürünleri İşlemecisi	Makineci (Dikiş)	Garson (Servis Elemanı)
Aşçı	Mobilya Montaj İşçisi	Forklift Operatörü
Mermer Silim İşçisi	Mermer Silim İşçisi	Beton ve Betonarme Kalıpçısı
Plastik Boru İmal İşçisi	Metal Mamuller Montaj İşçisi	Hemşire
Diğer Boyacılar (İnşaat ve Bakım Hariç)	Metal Saç İşleme İşçisi	Diğer Elektrik Teknisyenleri
Metal Saç İşleme İşçisi	Diğer Boyacılar (İnşaat ve Bakım Hariç)	Vardiya Amiri (Maden)

Kaynak: İPA 2015

Net istihdam artışı veya azalışı beklenen meslekler işyerlerinin özelliklerine göre değişiklik göstermektedir.

Örneğin net istihdam artışı beklenen ilk meslek Konfeksiyon İşçisi olmasına rağmen vardiyalı çalışma işyerlerinde Madenci (Genel),ihracat yapılan işyerlerinde ise Konfeksiyon İşçisi mesleği ön plana çıkmıştır. Part-time çalışanı olan işyerlerinde yine farklılık göstererek Mermer İşçisi mesleği en fazla istihdam artışı beklenen meslek olmuştur.

Benzer şekilde net istihdam azalışı olan tüm meslekleri işyerleri özelliklerine göre sıralandığında vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde ilk sırada Yer Altı Maden İşletmesi Hazırlık Elemanı mesleğinde, ihracat yapan işyerlerinde ise Madenci (Genel) mesleğinde, son olarak part-time çalışanı olan işyerlerinde ise sırasıyla; Beden İşçisi (Genel), Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı), Büro İşçisi ve Radyo ve Televizyon Spikeri meslekleri azalışı beklenen mesleklerdir.

Bu çalışma bize işyerlerinin özelliklerine göre ihtiyaçları doğrultusunda istihdam artışı veya azalışı beklenen mesleklerin değişebileceğini diğer bir deyişle ihtiyacın mesleğe yansıyacağını göstermektedir.

İstihdam artış/azalış beklentisi bölümünde buraya kadar istihdam artış/azalış beklenen kişi sayısına ve özelliklerine ilişkin veriler sunulmuştur. Bu tabloda ise istihdam artışı/azalışı bekleyen veya fikri olmayan işyerlerine ilişkin verilere yer verilecektir.

Tablo 58: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

Sektörler	İstihdam Artış %	İstihdam Azalış %	İstihdam Değişmeyecek %	Fikrim Yok %
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	30,0%	20,0%	10,0%	40,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	30,0%	0,0%	50,0%	20,0%
Toptan ve Perakende Ticaret	27,8%	3,7%	42,8%	25,7%
İmalat	27,7%	2,1%	24,5%	45,7%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	24,4%	2,4%	36,6%	36,6%
Eğitim	21,1%	0,0%	26,3%	52,6%
İnşaat	17,2%	2,3%	35,6%	44,8%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	15,0%	5,0%	35,0%	45,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	11,1%	11,1%	33,3%	44,4%
Ulaştırma ve Depolama	11,1%	2,8%	52,8%	33,3%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	9,1%	0,0%	36,4%	54,5%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	0,0%	50,0%	0,0%	50,0%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	0,0%	0,0%	60,0%	40,0%
Bilgi ve İletişim	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%
Genel Toplam	**23,0%**	**3,6%**	**36,8%**	**36,6%**

Kaynak: İPA 2015

Sektörlere göre Amasya'daki işverenlerin istihdam artışı-azalışı beklediği ya da değişiklik olmayacağını belirttiği ya da fikrim yok diye bahsettiği işyeri oranları Tablo 58'de görülmektedir.

Araştırma kapsamına giren Amasya'daki işyerlerinin yüzde 36,6'sının geleceğe ilişkin bir fikri veya öngörüsü bulunmamaktadır. Türkiye genelinde ise bu oran yaklaşık yüzde 42'dir. Yine Amasya'da işyerlerini yüzde 36,8'i istihdamının değişmeyeceğini belirtirken bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,6'dır. Amasya ilinde yaklaşık her dört işyerlerinden biri geleceğe pozitif şekilde bakarak istihdamlarının artacağını tahmin ederken sadece yüzde 3,6'sı istihdamlarında azalış beklentisi içindedir. Türkiye genelinde ise yüzde 16,4'ü istihdam artışı beklerken, yüzde 3,2'si istihdam azalışı beklemektedir. Amasya'daki işverenler geleceğe daha umutla bakmaktadırlar.

Sektörel olarak bakıldığında ise; Amasya'da en yüksek oranda istihdam artışı bekleyen sektör yüzde 100 ile Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörü iken en çok azalış Bilgi ve İletişim ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörlerinde yüzde 50 oranındadır.

Bunun yanı sıra yüzde 100 gibi yüksek bir oranda Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörünün geleceği ile ilgili fikir beyan edilmediğine dair sonuç ortaya çıkmıştır.

Tablo 59'da Amasya ilindeki işyerlerinin özelliklerine göre istihdam beklentileri değerlendirilmiştir.

Tablo 59: İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşyeri Özellikleri	İstihdam Artışı Bekleyen İşyeri %	İstihdam Azalışı Bekleyen İşyeri %	Değişmeyecek Olan İşyeri %	Fikrim Yok İşyeri%
İhracat Yapan İşyeri	32,5%	2,5%	35,0%	30,0%
Vardiya Yapan İşyeri	22,0%	4,7%	35,3%	38,0%
Kısmi Çalışanı Olan İşyeri	26,0%	6,0%	36,0%	32,0%
Toplam İşyeri	**24,6%**	**4,6%**	**35,4%**	**35,4%**

Kaynak: İPA 2015

Amasya ilindeki işyerlerinden belirli özelliğe sahip olanların istihdam beklentilerine bakıldığında hemen hemen birbirine benzer özellikler içerdiği görülmektedir. İhracat yapan işyerleri ile Part-time çalışanı olan işyerlerinde ağırlıklı olarak istihdamda değişiklik beklenmez iken vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istihdam azalış beklentisi oldukça yüksektir. Vardiya yapan işyerlerinde ise çok büyük bir kesim fikri olmadığını beyan etmiştir. Amasya ilinde ihracat yapan işyerlerinin istihdam artışı konusunda daha pozitif olduğu önceki tablolarda da dile getirilmiştir.

SONUÇ

Amasya ili işgücü piyasası araştırma raporunun nihai hedefi illerde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik güncel bilgi derlenmesini sağlamaktır. İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı olmuştur. İhtiyaçlar doğrultusunda Amasya ili için 16 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

2010 yılında bin 164 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibari ile katlanarak artmış ve 2014 yılında toplam 7 bin 812 kişiye ulaşmıştır. 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile de açık iş sayısı 3 bin 561 olarak gerçekleşmiş olup 2015 Yılı Haziran ayı sonu itibari ile açık işlerde birinci sırayı Beden İşçisi (Genel) ikinci sırayı Mermer İşçisi almış, bu meslekleri sırasıyla Garson (Servis Elemanı), Beden İşçisi (Temizlik), Konfeksiyon İşçisi meslekleri izlemiştir. Yapılan araştırmalarda yıllar itibariyle işe yerleştirme sayıları karşılaştırıldığında, 2010 yılında 954 olan işe yerleştirme sayısı üç kattan fazla artarak 2013 yılında 2 bin 892'ye ulaşmıştır. 2014 yılında ise; işe yerleştirme sayısı 2 bin 796 olarak gerçekleşmiş, 2015 yılının ilk altı aylık döneminde ise 2 bin 236 olarak gerçekleşmiştir.

Amasya ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe (yüzde 34,9) olduğu görülmektedir. Bu sektörü daha sonra sırası ile İmalat (yüzde 17,5) ile İnşaat (yüzde 16,2) sektörleri takip etmektedir. Amasya ilinde en az işyeri Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ve Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerindedir. Amasya ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 13 bin 635 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 79,7'si erkek, yüzde 20,3'ü kadındır.

Amasya ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 25'tir. Amasya'da ortalama çalışan sayısı en yüksek üç sektör Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme, Madencilik ve Taş Ocakçılığı ile Kültür, Sanat , eğlence, dinlence sektörleridir. En fazla çalışanı olan mesleklere baktığımızda ilk sırada Konfeksiyon İşçisi mesleği görülmektedir. İŞKUR hizmetlerinden en çok faydalanan sektörler Toptan ve Perakende Ticaret, İmalat ve İnşaat sektörleridir. Part-time çalışan oranlarına ve sayılarına baktığımızda ilde en fazla part-time çalışanı olan sektör bin 50 kişilik istihdam ile Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir.

Amasya ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 28'i vardiyalı çalışma yapmaktadır. İlde sektörel bazda baktığımızda vardiyalı çalışma Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörlünde faaliyet gösteren işyerlerinin tamamında uygulanmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde cinsiyete göre en fazla çalışılan meslekler kadınlarda Beden İşçisi (Temizlik), Erkeklerde ise Mermer İşçisi olarak gerçekleşmiştir.

İhracat yapan işyerlerinin sektörel bazda çalışan sayısı ve yüzde olarak dağılımına bakıldığında Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü 694 kişi istihdam ve %40 oran ile ilk sırada yer alırken, İmalat sektörü 2 bin 525 kişi istihdam ile çalışan sayısı bakımından ilk sırada yer almıştır. İlde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmalar İŞKUR'dan hizmet olarak yüzde 49,5 ile en fazla eleman talebinde bulunmuşlardır. Bunu sırasıyla yüzde 7,9 ile işveren

danışmanlığı, yüzde 6,5 ile işbaşı eğitim programları yüzde 3,4 ile kurs hizmetleri takip etmiştir.

Amasya ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 73,7'sinin 0-4 yıl arasında bir süredir bu hizmetlerden yararlandığı tespit edilmiştir. İŞKUR son dört yıl içerisinde büyük bir atılım yapmıştır. İŞKUR'un personel sayısındaki artış, sunduğu hizmetlerdeki hem nitel hem de nicel iyileşme ile birlikte İŞKUR imajındaki değişim, İŞKUR'un değer olarak geliştiğinin göstergesidir. Sektörlere göre İŞKUR'dan faydalanılan hizmetlerin dağılımına bakıldığında en fazla yararlanılan İŞKUR hizmeti eleman talebi olmuştur. Sadece sağlık sektöründe işbaşı eğitim programları ilk sırada yer almıştır.

Amasya ilindeki işyerlerinin yüzde 19,3'ü açık işi olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14,2'dir. Amasya'da açık işi olan işyeri oranı Türkiye genelinden yüksektir. Amasya ilinde 103 işyerinde toplam 468 kişilik açık iş tespit edilmiştir. Açık işlerin sektörel dağılımına bakıldığında ilk sırayı 42,9 ile İmalat sektörü, ikinci olarak yüzde 28,8 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, üçüncü olarak yüzde 8,1 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü gelmektedir. Amasya'da sektörel bazda en fazla açık iş verme oranı yüzde 50 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründeyken, Türkiye'de yüzde 20 ile İmalat sektöründedir. Amasya'da ikinci sırada yüzde 40 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü yer alırken, üçüncü sırada yüzde 26,6 ile İmalat sektörü bulunmaktadır.

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı ele alındığında; en yoğun talep Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubundadır. İkinci sırada Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu yer almaktadır. Amasya'da açık iş oranı sıralaması da açık iş dağılımı ile aynıdır. Amasya ilinde son dönemlerde kafe, restoran, lokanta ve mağaza vb. türünde birçok işyeri açılmıştır. Dolayısıyla söz konusu piyasada açık iş talepleri de oluşmuştur. Bu sebeple hizmet ve satış elemanları talebinde artış olmuştur.

Açık işlerin aranma kanallarına göre dağılımına bakıldığında birinci sırada İŞKUR yer alırken bunu sırasıyla Akraba-Eş Dost, Gazete-İlan vb., İnternet-Sosyal Medya ve Özel İstihdam Büroları takip etmektedir. Amasya'da "Akraba-Eş Dost" arama kanalının yoğun olarak kullanılmasının önemli bir sebebi ilde geleneksel akraba ilişkilerinin önemini korumasıdır. Amasya'da 2014 yılında açık iş arama kanalı olarak İŞKUR aracılığı ile açık işlerin aranma oranı yüzde 71,7 iken bu sene 10 puandan fazla artarak yüzde 81'e çıkmıştır. En çok açık iş olan mesleklerin aranma kanallarına bakıldığında Mermer İşçisi, Konfeksiyon İşçisi, Makineci (Dikiş) mesleklerinde eleman aranırken İŞKUR'un arama kanalı olarak oranı yüzde 100 olmuştur. Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik) ve Garson (Servis Elemanı)ve Satış Danışmanı mesleklerinde eleman aranırken de en fazla arama kanalı olarak İŞKUR kullanılmıştır.

İŞKUR'un vermiş olduğu hizmetlerden faydalanan işyerleri ile faydalanmayan işyerlerini karşılaştırıldığında, hizmetlerden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde arama kanalı olarak tercihi yüzde 86,6 ile İŞKUR ve yüzde 63 ile Akraba-Eş Dosttur. Hizmetlerden yararlanmayanlar ise açık işlerinin yüzde 82,8'inde Akraba-Eş Dost ve yüzde 56,3'ünde İŞKUR arama kanalını tercih etmiştir. İhracat yapan işyerlerinin açık işleri arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde bu işyerlerine ait açık işlerin yüzde 92,9'luk kısmının İŞKUR arama kanalıyla eleman aradığı görülmektedir. Bunu yüzde 71,6 ile Akraba-Eş Dost takip etmektedir.

Amasya'da 468 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik sonrasında ise Takım Çalışması, üçüncü sırada ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe gelmektedir. Amasya ile Türkiye genelinin açık işlerde istenen eğitim düzeylerinde en fazla talep edilen ilk beş eğitim düzeyi fark etmez, lise altı ve genel lise,

meslek lisesi, lisans, şeklinde gerçekleşmiştir. Sektörlerin talep ettiği eğitim düzeyleri incelendiğinde; İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe yüzde 70 lisans mezunu, yüzde 30 meslek lisesi mezunu istenmiştir. Meslek grupları ile açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi karşılaştırıldığında; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek gruplarında en çok eğitim düzeyi fark etmez seçeneği belirtilmiştir.

Amasya ilindeki işyerlerinin yüzde 35'i eleman bulmakta güçlük çekmektedir. İşyerlerinin yüzde 35,3'ünün aradığı elemanı bulmakta zorluk çektiği görülmektedir. İlde sektörel olarak eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin durumu incelendiğinde; eleman temininde en fazla güçlük çeken işyerleri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Temininde güçlük çekilen kişiler meslek grupları bazında incelendiğinde yüzde 44,9'luk pay ve 258 kişi ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunun ilk sırada yer aldığı görülmektedir. En fazla eleman temininde güçlük çekilen ilk 5 meslek Konfeksiyon İşçisi, Mermer İşçisi, Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı), Satış Danışmanı olarak gerçekleşmiştir.

Amasya'da ihracat yapan işyerlerinden ulaştırma ve depolama sektörü hariç diğer sektörlerde eleman temininde güçlük çekilmektedir. İhracat yapan işyerleri ağırlıklı olarak İlgili Meslekte İşe Başvuru yapılmaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. İşyerlerinin çalışma biçimine göre net istihdam değişim oranlarına bakıldığında vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 3,4, İhracat yapan işyerlerinde yüzde 5,3, part-time çalışanı olan işyerlerinde ise yüzde 5 oranında istihdam artışı beklenmektedir. İl genelinde istihdam artış beklentisi yüzde 6,1'dir. İstihdam azalışı beklenen sektörlerin ise finans ve sigorta faaliyetleri, bilgi ve iletişim ve diğer hizmet faaliyetleri sektörlerinde olduğu görülmektedir. Net istihdam artışı ve azalışı beklenen mesleklere bakıldığında en fazla istihdam artışı beklenen ilk üç meslek sırasıyla Konfeksiyon İşçisi, Beden İşçisi (Genel), Mermer İşçisi meslekleri iken, istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek ise sırasıyla Yer Altı Maden İşletmesi Hazırlık Elemanı, Beden İşçisi (İnşaat), Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma) meslekleridir.

Sektörlere göre Amasya'daki işverenlerin istihdam artışı-azalışı beklediği ya da değişiklik olmayacağını belirttiği ya da fikrim yok diye bahsettiği işyeri oranları ile ilgili olarak Amasya'daki işyerlerinin yüzde 36,6'sının geleceğe ilişkin bir fikri veya öngörüsü bulunmamaktadır. Amasya ilinde yaklaşık her dört işyerlerinden biri geleceğe pozitif şekilde bakarak istihdamlarının artacağını tahmin ederken sadece yüzde 3,6'sı istihdamlarında azalış beklentisi içindedir. Amasya'daki işverenler geleceğe umutla bakmaktadırlar. Sanayi sektörünün talep ettiği nitelikli ara eleman dediğimiz insan gücünün yetiştirilmesi, ekonomik kalkınmanın hızlandırılmasının katkı sağlanması amacıyla; dar tabanlı meslek alanları yerine geniş tabanlı sektörel eğitimin verildiği, modüler yapıyla esneklik özelliğine sahip ve çalışma yaşamının ihtiyaçlarına cevap verebilen bir mesleki ve teknik eğitim sisteminin oluşturulması planlanmalıdır. Verilmesi düşünülen eğitimlerin nitelikli olması, firmaların ihtiyaç duyduğu, duyabileceği becerileri kazandırması ve istihdam garantili olması beklenir ve gerekir. Bu sebeple verilecek eğitimlerin biçim ve içerik bakımından belirlenmesi noktasında mesleki eğitim uzmanlarının yanı sıra ilgili alanlardan işveren temsilcilerinin görüşlerinin alınması da çok önemlidir.

KAYNAKÇA

DPT (2007) Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) İşgücü Piyasası, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

MEB, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB İstatistikleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

EKLER

Ek 1- 2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu

IŞKUR 2015 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2015 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine (3.350 TL) üçbinüçyüzelli Türk Lirası İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

SGK İşyeri Sicil Numarası :.....

Örnek No :.....

İşletmenin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

Cadde/Sokak :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı:..... Unvanı :

Tarih ....:..... Telefonu :

E-Posta ....:..... İmza/Kase:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih-İmza			

2

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

……

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(……. Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐ Çalışanlara Yönelik Eğitim ☐

İşbirliği ile Mesleki Eğitim (Kurs) ☐ Kısa Çalışma Ödeneği ☐

Mevzuat Danışmanlığı ☐ İşveren Danışmanlığı ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık işiniz için aşağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez			Talep Edilen Beceriler* 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık İşinizi Ne Kadar Süredir Arıyorsunuz?		
			1	2	3	1	2	3	1	2	3	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün

*En önemli 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAMA yapınız. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından HERHANGİ 3 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2016 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok ☐ ➡ Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşverenin görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İstihdamlı İşyeri Sayısı	2-9 İstihdamlı İşyeri Sayısı	Toplam
ADANA	4.255	240	4.495
ADIYAMAN	800	22	822
AFYONKARAHİSAR	1.375	59	1.434
AĞRI	461	9	470
AKSARAY	785	29	814
AMASYA	627	27	654
ARDAHAN	95	5	100
ARTVİN	343	21	364
AYDIN	1.962	116	2.078
BALIKESİR	2.252	135	2.387
BARTIN	421	22	443
BATMAN	1.039	16	1.055
BAYBURT	99	3	102
BİLECİK	431	23	454
BİNGÖL	541	6	547
BİTLİS	433	8	441
BOLU	629	36	665
BURDUR	507	31	538
ÇANAKKALE	988	60	1.048
ÇANKIRI	253	15	268
ÇORUM	1.043	36	1.079
DENİZLİ	2.961	148	3.109
DİYARBAKIR	2.502	56	2.558
DÜZCE	1.028	24	1.052
EDİRNE	715	52	767
ELAZIĞ	1.310	38	1.348
ERZİNCAN	393	11	404
ERZURUM	1.199	40	1.239
ESKİŞEHİR	2.068	115	2.183
GAZİANTEP	3.435	207	3.642
GİRESUN	842	26	868
GÜMÜŞHANE	192	3	195
HAKKARİ	201	8	209
HATAY	2.208	128	2.336

IĞDIR	238	6	244
ISPARTA	675	54	729
KAHRAMANMARAŞ	1.805	59	1.864
KARABÜK	458	26	484
KARAMAN	486	26	512
KARS	279	14	293
KASTAMONU	701	36	737
KAYSERİ	3.307	153	3.460
KIRIKKALE	405	32	437
KIRKLARELİ	658	47	705
KIRŞEHİR	377	13	390
KİLİS	172	5	177
KONYA	4.466	200	4.666
KÜTAHYA	1.106	46	1.152
MALATYA	1.431	52	1.483
MANİSA	2.331	125	2.456
MARDİN	1.333	21	1.354
MERSİN	3.638	180	3.818
MUĞLA	2.537	231	2.768
MUŞ	426	10	436
NEVŞEHİR	780	23	803
NİĞDE	535	34	569
ORDU	1.313	52	1.365
OSMANİYE	897	34	931
RİZE	808	35	843
SAKARYA	1.984	113	2.097
SAMSUN	2.246	119	2.365
SİİRT	369	12	381
SİNOP	370	16	386
SİVAS	1.129	53	1.182
ŞANLIURFA	2.365	62	2.427
ŞIRNAK	613	5	618
TEKİRDAĞ	2.447	108	2.555
TOKAT	918	32	950
TRABZON	2.283	92	2.375
TUNCELİ	152	5	157

UŞAK	889	35	924
VAN	1.194	23	1.217
YALOVA	581	35	616
YOZGAT	613	29	642
ZONGULDAK	1.014	62	1.076
Tamsayım Toplam	**88.722**	**4.090**	**92.812**
Örnekleme Yapılan İller	**10+ Örneklem İşyeri Sayısı**	**2-9 İşyeri Sayısı**	**Toplam**
ANKARA	6.911	979	7.890
ANTALYA	4.289	444	4.733
BURSA	2.931	427	3.358
İSTANBUL	8.493	3.311	11.804
İZMİR	6.276	750	7.026
KOCAELİ	4.201	210	4.411
Örnekleme Toplam	**33.101**	**6.121**	**39.222**
Genel Toplam	**121.823**	**10.211**	**132.034**

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$Genç\ İşsizlik\ Oranı = \frac{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşsiz}{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşgücü\ Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama
I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Toplam\ \text{İ}stihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İş}g\text{ücü} = \text{İ}stihdam\ Edilenler + \text{İş}sizler$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 16 Mart - 30 Nisan tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Katılım\ Oranı = \frac{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı\ (\ \text{İ}stihdam + \text{İş}siz)}{Kurumasal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

> ***1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar:*** Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Dahil\ Olmayan\ N\text{ü}fus\ Oranı = \frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus - \text{İş}g\text{ücü}}{Kurumsal\ Olmayan\ N\text{ü}fus} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İş}sizlik\ Oranı = \frac{\text{İş}siz}{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı(\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı istihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$Kayıtdışı\ \text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Kayıtdışı\ \text{İ}stihdam}{Toplam\ \text{İ}stihdam} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

$$\boldsymbol{Ya\text{ş}\ Ba\text{ğ}ımlılık\ Oranı} = \frac{0-14\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus + 65\ Ya\text{ş}\ ve\ \text{ü}st\text{ü}\ N\text{ü}fus}{15-64\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Ek 4- Ek Tablolar

SEKTÖRLERE GÖRE İPA SONUÇLARI-2014							
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	30 Haziran 2015 İçin Belirlenen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran 2015
Bilgi ve iletişim	2	18	2	3	2	10,0%	11,1%
Finans ve sigorta faaliyetleri	5	48	0	0	0	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	11	107	7	5	6	6,1%	5,6%
Su temini; kanalizasyon	1	12	0	3	13	0,0%	108,3%
İnşaat	97	1.465	16	59	130	1,1%	8,9%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	24	371	8	10	11	2,0%	2,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme	1	16	0	0	2	0,0%	12,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	43	712	22	37	34	3,0%	4,8%
Toptan ve perakende ticaret	199	3777	163	221	260	4,1%	6,9%
Ulaştırma ve depolama	38	725	7	32	28	1,0%	3,8%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	10	191	0	4	5	0,0%	2,6%
Eğitim	21	545	8	4	-6	1,4%	-1,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	13	344	3	3	16	0,9%	4,7%
İmalat	98	5.304	225	240	532	4,1%	10,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	5	311	0	0	3	0,0%	1,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	12	818	40	52	45	4,7%	5,5%
Genel Toplam	**580**	**14.764**	**501**	**673**	**1.081**	**3,3%**	**7,3%**

EK:5 Amasya 2 ile 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri

2015 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yanında 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri de ziyaret edilmiştir.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüz yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev.

2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

Çalışma kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için hem Türkiye geneli hem il düzeyinde tahmin üretilebilirken 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri için sadece Türkiye geneli için tahmin üretilebilmektedir. Söz konusu işyerleri için il düzeyinde tahmin üretilmemiştir. Bu nedenle raporun bu bölümüne kadar 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerinin verileri kullanılmamıştır. Bu bölümde Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerinin illerinde ziyaret ettikleri 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine ilişkin veriler paylaşılacaktır.

2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine de 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine uygulanan soru kağıdı uygulanmıştır. Çalışmanın metodolojisi açısından her iki büyüklükteki işyerleri için bir farklılık bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde çalışma kapsamında toplam 10 bin 211 adet 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir. Bu işyerlerinin 6 bin 512 tanesine soru kağıdı uygulanırken 3 bin 699 tanesinden çeşitli nedenlerle cevap alınamamıştır.

Bu kapsamda Amasya ilinde 27 işyeri ziyaret edilmiş olup, söz konusu işyerlerinin 21 tanesi için soru kağıdı uygulanmıştır. Bu bölümde 21 işyerinden elde edilen veriler üzerinde durulacaktır. Söz konusu veriler ham veriler olup, genelleştirme katsayısı Türkiye geneli tahmin üretecek şekilde verildiği için genelleştirilmiş verilerin il düzeyinde bilgi veren bir çalışmada kullanılmasının uygun olmayacağı düşünülmüştür. Ayrıca 2 ile 9 kişi arası işyerlerine ait veriler ili genellemediği için 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin verileri ile karşılaştırma yapılmamıştır.

Çalışma kapsamında Amasya ilinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı 21 işyerine soru kağıdı uygulanmış olup en fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olup daha sonra sırası ile Diğer Hizmet Faaliyetleri, Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörleri gelmektedir.

İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektör	İşyeri	Erkek	Kadın	Toplam
Toptan ve perakende ticaret	6	18	2	20
Diğer hizmet faaliyetleri	3	11	0	11
Finans ve sigorta faaliyetleri	2	6	1	7
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2	2	7	9
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	2	3	0	3
Eğitim	1	6	5	11
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	7	0	7
İmalat	1	6	0	6
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1	1	1	2
Madencilik ve taş ocakçılığı	1	3	0	3
Ulaştırma ve depolama	1	1	0	1
Toplam	21	64	16	80

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamındaki 17 sektörün 11 tanesinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir.

Söz konusu işyerlerinde toplam 80 kişi çalışmaktadır. Söz konusu işyerlerinde çalışanların yaklaşık yüzde 20'si kadın, yüzde 80'i erkektir. En fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olduğu gibi en fazla çalışan da bu sektördedir.

21 işyerinden 2 tanesinde 3 kişilik açık iş olduğu tespit edilmiştir. Açık iş olan meslekler ise Halı Yıkama İşçisi, Minibüs Şoförü, Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)'dir.

Toplamda 6 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen meslekler Satış Danışmanı (2 Kişi), İş Makineleri Operatörü, Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri), Ambar/Depo Görevlisi, Pasta Ustası mesleklerindedir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenine bakıldığında yüzde 17 oranında gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamamasından, yüzde 50 oranında yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamamasından, yüzde 66 oranında ilgili meslekte eleman bulunamamasından dolayı eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi, önerilen ücretin az bulunması ve vardiyalı çalışma olması temininde güçlük çekilen mesleklerin nedeni olarak tercih edilmemiştir.

Amasya ilinde çalışma kapsamında ziyaret edilen 2 ile 9 kişi arası istihdam eden işyerlerinde istihdamın bir yıl sonra toplamda artacağı tahmin edilmiştir. İstihdamın yüzde 24 oranında artacağı öngörülmüştür.

İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen Meslekler

İstihdam Artışı Beklenen Meslekler		İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler	
Meslek	Sayı	Meslek	Sayı
Beden İşçisi (Genel)	6		
Şoför-Yük Taşıma	4		
Metal Sac İşleme İşçisi	3		
İş Makineleri Operatörü	2		
Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	1		
Çevre Mühendisi	1		
Satış Danışmanı	1		
Teknik Servis Elemanı	1		

Kaynak: İPA 2015

İstihdam artışı beklenen meslekler Beden İşçisi (Genel), Şoför-Yük Taşıma, Metal Sac İşleme İşçisi, İş Makineleri Operatörü, Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri), Çevre Mühendisi, Satış Danışmanı ve Teknik Servis Elemanı meslekleridir.